

ปัญหาหนี้ในระบบกับสภาพสังคมไทย

โดย

พลตำรวจตรี ธิติ แสงสว่าง
รองผู้บัญชาการตำรวจนครบาล
กองบัญชาการตำรวจนครบาล

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ ๖๑
ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช ๒๕๖๑ - ๒๕๖๒

หนังสือรับรอง

วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ได้อนุมัติให้เอกสารวิจัย เรื่อง “ปัญหาหนี้ในระบบกับสภาพสังคมไทย” ลักษณะวิชา สังคมจิตวิทยา ของ พลตำรวจตรี ธิติ แสงสว่าง เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ ๖๑ ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช ๒๕๖๑ - ๒๕๖๒

พลโท

(ขจรฤทธิ์ นิลกำแหง)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

บทคัดย่อ

เรื่อง ปัญหาหนี้นอกระบบกับสภาพสังคมไทย

ลักษณะวิชา สังคมจิตวิทยา

ผู้วิจัย พลตำรวจตรี ธิติ แสงสว่าง **หลักสูตร** วปอ. **รุ่นที่** ๖๑

จากสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ส่งผลถึงวิถีการดำเนินชีวิตของประชาชนที่ต้องมีการปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะปัญหาการเป็นหนี้ของประชาชนและของบุคคลหลายๆอาชีพทั่วประเทศ อันนำไปสู่ปัญหาหนี้นอกระบบ ซึ่งเป็นปัญหาที่ส่งผลต่อสังคมและเศรษฐกิจชาติมาโดยตลอด โดยวัตถุประสงค์ของการวิจัยมุ่งเน้นเพื่อศึกษาสถานการณ์หนี้นอกระบบที่มีผลกระทบต่อสังคมในทุกมิติ เพื่อศึกษาปัญหาของหนี้นอกระบบต่อการพัฒนาสังคมไทย และเพื่อเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาเงินกู้นอกระบบให้มีประสิทธิภาพและยั่งยืน โดยมีขอบเขตของการวิจัย แบ่งเป็น ๒ ด้าน คือ ขอบเขตด้านเนื้อหา เน้นศึกษาวิเคราะห์ผลกระทบจากหนี้นอกระบบที่ส่งผลต่อสภาพสังคมไทย และขอบเขตด้านประชากร ซึ่งประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรที่เป็นเจ้าหน้าที่ของกองกำกับการ ๑ และกองกำกับการ ๒ กองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภค(บก.ปคบ). ที่มีส่วนเกี่ยวข้องข้องในการแก้ไขปัญหาหนี้นอกระบบ จำนวน ๓๐ นาย และประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาหนี้นอกระบบ มีวิธีดำเนินการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ดึงการรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร โดยแบ่งเป็นข้อมูลทุติยภูมิ ดำเนินการโดยการศึกษาค้นคว้าจากตำราและเอกสารต่าง ๆ และข้อมูลปฐมภูมิ ดำเนินการโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก การวิเคราะห์ข้อมูล ดำเนินการโดยใช้การตีความข้อมูลจากการสัมภาษณ์เพื่อเพิ่มเติมคำอธิบายจากการสำรวจให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และสรุปข้อค้นพบที่ได้จากการสัมภาษณ์และข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์เอกสาร ข้อเสนอแนะการแก้ไขปัญหาหนี้นอกระบบในปัจจุบัน มุ่งเน้นไปที่การแก้ไขกฎหมายเพื่อเพิ่มโทษเพียงอย่างเดียวนั้นอาจไม่เพียงพอ ทางรัฐบาลควรมีแนวทางเสริมสร้างวินัยทางการเงินแก่ประชาชน การแก้ปัญหาย่างยั่งยืนจึง ไม่ใช่แค่การปราบปรามเจ้าหนี้เงินกู้นอกระบบเพียงอย่างเดียว แต่ควรเน้นการแก้ปัญหาด้วยการพัฒนาศักยภาพทางปัญญา สร้างความรู้ ความคิด และความเข้าใจ ให้ประชาชนรู้เท่าทันกลไกในรูปแบบต่าง ๆ และเมื่อถูกฟ้องแล้วจะมีช่องทางในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้อย่างไร ประเด็นสำคัญภาครัฐต้องมีมาตรการสนับสนุนส่งเสริมเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางด้านเศรษฐกิจและสังคมอย่างต่อเนื่องจริงจัง โดยการส่งเสริมให้ลูกหนี้ที่ได้กู้ยืมเงินไปนำเงินดังกล่าวไปลงทุนต่อเพื่อเพิ่มรายได้ โดยถือเป็นหน้าที่ของทุกภาคส่วนที่จะต้องร่วมมือร่วมใจแก้ไขปัญหาไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคประชาสังคม ภาคเอกชน และภาคประชาชน

Abstract

Title Informal Debt Problems and Thai Social Condition

Field Social - Psychology

Name Police Major General Thiti Sangsawang **Course** NDC **Class** 61

The rapidly changing economic and social condition affects the way of living of people that need to be adjusted to keep up with changes in the situation. The problem of debts of people from many professions across the country that leads to the informal debt problem, which is the problem that has an impact on society and the national economy. The objectives of the research are to study the informal debt situation that affects society in all dimensions, to study the problem of informal debts to the development of Thai society and to propose a guideline to solve the informal debt problem efficiently and sustainably. The scope of this research is divided into 2 areas including the content that focuses on studying and analyzing effects of informal debts on Thai society and the population that was used in this study including 30 police officers from Division 1 and Division 2 of the Consumer Protection Police Division (CPPD) who are involved in solving the informal debt problem and the people who are affected by the informal debt problem. The research methodology used in this research was the qualitative research method. The data was collected from documents by dividing into the secondary data conducted by studying from textbooks and documents and the primary data conducted by an in-depth interview. The data analysis was carried out by using the interpretation of the interview data to add in the explanations obtained from the survey to be more complete. Then, the findings from the interview and document analysis were summarized. For the recommendations to solve the current informal debt problem, a focus on the amendment to the law to increase the penalty may not be adequate. The government should have guidelines to strengthen financial discipline for people. The sustainable solution is not only the suppression of informal loan creditors but also the development of intellectual potential, building knowledge, thought and understanding so that people will know cheating in various ways and what channels to access to the process of judgment when people are sued. In this regard, this issue is considered as a duty of all sectors that must cooperate to solve the problem, regardless of the government sector, society, private sector, and people sector.

คำนำ

รายงานการวิจัย เรื่อง ปัญหาหนี้ในระบบกับสภาพสังคมไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานการณ์หนี้ในระบบที่มีผลกระทบต่อสังคมในทุกมิติ และเพื่อศึกษาปัญหาของหนี้ในระบบต่อการพัฒนาสังคมไทย รวมถึงเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาเงินกู้ในระบบให้มีประสิทธิภาพและยั่งยืน ผู้วิจัยเล็งเห็นถึงปัญหาความเหลื่อมล้ำทางสังคม ปัญหาความมั่นคงในสังคม รวมถึงปัญหาคุณภาพชีวิตของคนในสังคม โดยเฉพาะปัญหาการเป็นหนี้ของประชาชนและของบุคคลหลาย ๆ อาชีพทั่วประเทศ อันนำไปสู่ปัญหาหนี้ในระบบ ซึ่งเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อสังคมและเศรษฐกิจชาติมาโดยตลอด โดยที่ผ่านมาได้มีการบูรณาการร่วมกันระหว่างหลายหน่วยงาน ทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวให้สัมฤทธิ์ผล ซึ่งหนึ่งในสาเหตุที่ก่อให้เกิดผลกระทบกับการพัฒนาประเทศในระยะยาว คือ การที่ประชาชนเป็นหนี้ในอัตราสูงและต่อเนื่อง ส่วนหนึ่งเป็นหนี้สินนอกระบบที่ไม่สามารถตรวจสอบจำนวนได้อย่างเที่ยงตรง ซึ่งจะเป็นตัวแปรที่ทำให้มีผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศ ในด้านพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และการสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคม

รายงานการวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ต้องขอขอบคุณข้อมูลที่ได้จากสำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานสถิติแห่งชาติ ธนาคารแห่งประเทศไทย กระทรวงมหาดไทย กระทรวงแรงงาน กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงยุติธรรม ศูนย์ดำรงธรรม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หวังเป็นอย่างยิ่งว่า รายงานการศึกษาวิจัยฉบับนี้จะเป็นประโยชน์และคุณค่าทางวิชาการต่อผู้เกี่ยวข้องและผู้สนใจ

พลตำรวจตรี

(อิติ แสงสว่าง)

นักศึกษาวិทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ ๖๑

ผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
Abstract	ข
คำนำ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ช
สารบัญแผนภาพ	ซ
บทที่ ๑ บทนำ	๑
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๔
ขอบเขตของการวิจัย	๔
วิธีดำเนินการวิจัย	๕
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	๕
คำจำกัดความ	๕
บทที่ ๒ สถานการณ์หนี้นอกระบบกับสภาพสังคมไทย	๗
สถิติผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศย้อนหลัง ๔ ปี (พ.ศ.๒๕๕๗ – พ.ศ.๒๕๖๐)	๗
สถิติผลการจับกุมความผิดเกี่ยวกับหนี้นอกระบบย้อนหลัง ๔ ปี (พ.ศ.๒๕๕๘ – พ.ศ.๒๕๖๑)	๑๓
สถิติอัตราคนว่างงาน (พ.ศ.๒๕๕๘ – พ.ศ.๒๕๖๑)	๑๗
สถิติผลการดำเนินการเกี่ยวกับหนี้นอกระบบของสำนักงานอัยการคุ้มครองสิทธิ และช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชนและการบังคับคดีย้อนหลัง ๑ ปี	๑๙
แผนยุทธศาสตร์สำนักงานปลัดกระทรวงการคลัง (พ.ศ.๒๕๖๐ – พ.ศ.๒๕๖๔)	๒๐
แผนยุทธศาสตร์ธนาคารแห่งประเทศไทย (พ.ศ.๒๕๖๐ – พ.ศ.๒๕๖๒)	๒๑
ยุทธศาสตร์สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ๒๐ ปี (๒๕๖๐ – พ.ศ.๒๕๘๐)	๒๒
แผนยุทธศาสตร์กระทรวงมหาดไทย (พ.ศ.๒๕๖๐ – พ.ศ.๒๕๖๔)	๒๓

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
สถิติการร้องเรียนเกี่ยวกับหนี้ในระบบ ศูนย์ดำรงธรรม (พ.ศ.๒๕๕๘ - พ.ศ.๒๕๖๑)	๒๔
แผนปฏิบัติการกระทรวงแรงงาน ประจำปี พ.ศ.๒๕๖๑	๒๗
แผนพัฒนาการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๖๐ - พ.ศ.๒๕๖๔)	๒๘
ยุทธศาสตร์กระทรวงยุติธรรม ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๐ - พ.ศ.๒๕๗๙)	๒๙
คำพิพากษาที่เกี่ยวข้องกับความผิดฐานหนี้ในระบบ	๓๔
พ.ร.บ.ห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ.๒๕๖๐	๓๕
บทที่ ๓ สังเคราะห์สถานการณ์หนี้ในระบบและผลกระทบ ของหนี้ในระบบ กับสภาพสังคมไทย	๓๗
วิเคราะห์แนวทางการแก้ไขปัญหาหนี้ในระบบในด้านพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และการสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคม	๔๒
วิเคราะห์แนวทางการแก้ไขปัญหาหนี้ในระบบตามนโยบายด้านต่าง ๆ ของภาครัฐ	๔๕
วิเคราะห์ถึงแนวทางการแก้ไขปัญหาหนี้ในระบบที่มีผลต่อการพัฒนาประเทศ ทั้งในระยะต้น ระยะกลาง และระยะยาว	๔๖
วิเคราะห์ผลกระทบหนี้ในระบบ ในด้านการแก้ไขปัญหา	๔๗
วิเคราะห์การบังคับใช้กฎหมายของเจ้าหน้าที่ทุกภาคส่วน รวมถึงมาตรการต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อการแก้ไขปัญหาหนี้ในระบบ	๔๘
บทที่ ๔ แนวทางในการแก้ไขปัญหาหนี้ในระบบให้มีประสิทธิภาพและยั่งยืน	๕๓
สินเชื่อพีโกไฟแนนซ์	๕๔
กระบวนการในการปฏิรูปแนวทางในการแก้ไขปัญหาหนี้ในระบบ	๕๗
การกำหนดยุทธศาสตร์เพื่อการแก้ไขหนี้ในระบบให้มีประสิทธิภาพและยั่งยืน	๖๐

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ ๕ สรุป และข้อเสนอแนะ	๖๕
บรรณานุกรม	๖๙
ประวัติย่อผู้วิจัย	๗๒

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
๒-๑	แสดงมูลค่าและอัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมประเทศ (GDP) ระหว่างปี ๒๕๕๗ - ๒๕๖๐	๗
๒-๒	รายงานผลการจับกุมผู้ปล่อยเงินกู้ในระบบ/ผู้ติดตามทวงหนี้โดยวิธีการผิดกฎหมาย ภาพรวม ตร. (แยกรายเดือน) ประจำเดือน ตุลาคม ๒๕๕๗ - กันยายน ๒๕๕๘ และเปรียบเทียบระหว่างเดือนก่อนหน้ากับปัจจุบัน	๑๓
๒-๓	รายงานผลการจับกุมผู้ปล่อยเงินกู้ในระบบ/ผู้ติดตามทวงหนี้โดยวิธีการผิดกฎหมาย ภาพรวม ตร. (แยกรายเดือน) ประจำเดือน ตุลาคม ๒๕๕๘ - กันยายน ๒๕๕๙ และเปรียบเทียบระหว่างเดือนก่อนหน้ากับปัจจุบัน	๑๔
๒-๔	รายงานผลการจับกุมผู้ปล่อยเงินกู้ในระบบ/ผู้ติดตามทวงหนี้โดยวิธีการผิดกฎหมาย ภาพรวม ตร. (แยกรายเดือน) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ และเปรียบเทียบระหว่างเดือนก่อนหน้ากับปัจจุบัน	๑๕
๒-๕	รายงานผลการจับกุมผู้ปล่อยเงินกู้ในระบบ/ผู้ติดตามทวงหนี้โดยวิธีการผิดกฎหมาย ภาพรวม ตร. (แยกรายเดือน) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ และเปรียบเทียบระหว่างเดือนก่อนหน้ากับปัจจุบัน	๑๖
๒-๖	สถิติอัตราคนว่างงาน (พ.ศ.๒๕๕๘ - พ.ศ.๒๕๖๑)	๑๗
๒-๗	สถิติข้อมูลหนี้ในระบบที่สำนักงานคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชนในฐานะประธานอนุกรรมการไกล่เกลี่ยประนอมหนี้ในระบบประจำกรุงเทพมหานคร รับจาก สศค. และหน่วยงานอื่น	๑๙
๒-๘	สรุปข้อมูลการดำเนินงานการแก้ไขปัญหาหนี้ในระบบของศูนย์ดำรงธรรม จังหวัด/อำเภอ	๒๔
๒-๙	เป้าหมายและตัวชี้วัดยุทธศาสตร์กระทรวงยุติธรรม ระยะ ๒๐ ปี พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๙	๒๙

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
๒-๑	แผนภูมิแสดงมูลค่าและอัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวม ประเทศ (GDP) ระหว่างปี ๒๕๕๗ - ๒๕๖๐	๘
๒-๒	แผนยุทธศาสตร์สำนักงานปลัดกระทรวงการคลัง (พ.ศ.๒๕๖๐ - พ.ศ.๒๕๖๔)	๒๐
๒-๓	แผนยุทธศาสตร์ธนาคารแห่งประเทศไทย (พ.ศ.๒๕๖๐ - พ.ศ.๒๕๖๒)	๒๑
๒-๔	ยุทธศาสตร์สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ๒๐ ปี (๒๕๖๐ - พ.ศ.๒๕๘๐)	๒๒
๒-๕	แผนยุทธศาสตร์กระทรวงมหาดไทย (พ.ศ.๒๕๖๐ - พ.ศ.๒๕๖๔)	๒๓
๒-๖	แผนพัฒนาการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๖๐ - พ.ศ.๒๕๖๔)	๒๘
๓-๑	การส่งเสริมรายได้และการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาหนี้นอกระบบ	๓๘
๓-๒	การให้ความรู้ทางการเงินและผลการดำเนินงานแก้ไขหนี้นอกระบบ	๓๙
๓-๓	การแก้ไขปัญหาหนี้นอกระบบอย่างบูรณาการและยั่งยืน	๔๑
๓-๔	ภาพข่าวการส่งมอบโฉนดที่ดินและหลักทรัพย์คืนให้ชาวบ้าน	๔๕
๓-๕	พฤติกรรมการทวงถามหนี้ที่ไม่เหมาะสมที่ลูกหนี้สามารถไปฟ้องร้องกับ เจ้าหน้าที่ตำรวจได้	๔๘

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ส่งผลถึงวิถีการดำเนินชีวิตของประชาชนที่ต้องมีการปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ถึงแม้รัฐบาลจะได้กำหนดนโยบายต่างๆ เพื่อพัฒนาและส่งเสริมให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และมีความเท่าเทียมกันในทุกๆด้าน แต่ผลจากการเร่งรัดการพัฒนากลับทำให้เกิดปัญหาความเหลื่อมล้ำทางสังคม ปัญหาความมั่นคงในสังคม รวมถึงปัญหาคุณภาพชีวิตของคนในสังคม โดยเฉพาะปัญหาการเป็นหนี้ของประชาชน และของบุคคลหลายๆอาชีพทั่วประเทศ อันนำไปสู่ปัญหาหนี้ในระบบ ซึ่งเป็นปัญหาที่ส่งผลต่อสังคมและเศรษฐกิจชาติมาโดยตลอด ที่ผ่านมามีการบูรณาการร่วมกันระหว่างหลายหน่วยงาน ทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวให้สัมฤทธิ์ผล ประชาชนในระดับรากหญ้าที่หาเช้ากินค่ำทั้งในภาคอุตสาหกรรม เกษตรกรรมพนักงานประจำทั้งของภาครัฐและภาคเอกชน ที่กำลังประสบปัญหา รายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่ายซึ่งปัจจัยของปัญหาดังกล่าวเกิดขึ้นจากหลายปัจจัย อาทิ การถูกเลิกจ้าง ผลผลิตทางการเกษตรน้อยเนื่องจากปัญหาสภาพอากาศแห้งแล้งหรือน้ำท่วม ค่าใช้จ่ายหลักในเรื่องค่าครองชีพในชีวิตประจำวันไม่ว่าจะเป็นค่าอาหาร ค่ายารักษาโรค ค่าเดินทาง ค่าเล่าเรียนบุตร ที่มีการปรับราคาเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ หรือค่าใช้จ่ายที่เกิดจากพฤติกรรมเลียนแบบหรือค่านิยมทางสังคมที่มีความฟุ้งเฟ้อ ในความต้องการมีสิ่งอำนวยความสะดวกในการดำรงชีวิตประจำวันไม่ว่าจะเป็น รถยนต์ มือถือ เครื่องประดับ เป็นต้น ปัจจัยเหล่านี้นับได้ว่าเป็นสาเหตุหลักของปัญหารายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่าย จนทำให้กลุ่มบุคคลเหล่านี้ต้องหาเงินหรือรายได้เพื่อให้เพียงพอต่อค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นนั้น บางครอบครัวเลือกที่จะหารายได้ด้วยการทำงานพิเศษนอกเหนืองานประจำ แต่ด้วยระยะเวลาที่มีอยู่อย่างจำกัด ทำให้คนส่วนใหญ่ที่ประสบปัญหาหันมาแก้ปัญหาด้วยการมองหาแหล่งเงินกู้ ไม่ว่าจะเป็นทั้งในระบบอย่างธนาคาร หรือสถาบันการเงิน แต่ด้วยข้อจำกัดเรื่องหลักทรัพย์ในการค้ำประกัน ความมั่นคงของอาชีพและรายได้ ทำให้หลายคนมีความจำเป็นต้องกู้เงินจากแหล่งเงินกู้ในระบบ ซึ่งมีข้อได้เปรียบในเรื่องของความรวดเร็ว

ในการกู้เงินเข้าถึงได้แหล่งเงินได้ง่าย เป็นต้น จึงไปสู่การกู้ยืมเงินจากแหล่งเงินกู้นอกระบบที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องนั้นนอกระบบเกิดขึ้นและอยู่คู่กับสังคมไทยมาเป็นเวลานาน

จากวิกฤตของหนี้นอกระบบดังกล่าว ในช่วงปี ๒๕๕๙ รัฐบาลได้มีแนวคิดในการแก้ไขปัญหาหนี้นอกระบบผ่านหน่วยงานต่างๆ หลายแนวทางด้วยกัน ดังนี้ ๑. กระทรวงการคลังเสนอแนวทางแก้หนี้

นอกระบบซึ่งเดิมที่จะมีการนำเสนอที่ให้พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีและหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ(คสช.) ใช้อำนาจมาตรา ๔๔ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๕๗ ในส่วนกระทรวงยุติธรรมได้เสนอแก้ไขร่างพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. ๒๕๖๑ โดยมีการเพิ่มโทษอาญาจำคุกกับผู้ที่ปล่อยเงินกู้คิดอัตราดอกเบี้ยเกินร้อยละ ๑๕ ต่อปี จากปัจจุบันมีโทษแค่ตีแพ่งหรือโทษปรับเท่านั้น และในส่วนกระทรวงการคลังได้มีการเปิดให้บริการพีโคไฟแนนซ์ หรือสินเชื่อรายย่อย กรณีที่ต้องการกู้เงินฉุกเฉินอัตราดอกเบี้ยเรียกเก็บสูงไม่เกินร้อยละ ๓๖ ต่อปี ซึ่งเปิดโอกาสให้เจ้าหนี้นอกระบบลงทะเบียนผ่านการจดทะเบียนเป็นพีโคไฟแนนซ์ แม้ว่าภาครัฐและภาคเอกชนได้กำหนดนโยบายในการแก้ไขปัญหาโดยใช้ทรัพยากรและงบประมาณในการแก้ไขปัญหาให้สัมฤทธิ์ผลในทุกด้าน แต่สภาพสังคมในความเป็นจริงปัญหาหนี้นอกระบบยังคงเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องในทุกระดับ มีช่องว่างเชิงนโยบายในการแก้ไขปัญหา รวมถึงปัจจัยแวดล้อมอื่นๆ จึงไม่สามารถแก้ไขปัญหาการเป็นหนี้นอกระบบได้ในระยะเวลาอันรวดเร็วและสัมฤทธิ์ผลได้อย่างแท้จริง ด้วยสาเหตุนี้ผู้ศึกษาจึงมีความประสงค์ที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัญหาหนี้นอกระบบกับสภาพสังคมไทยเพื่อให้เห็นถึงปัญหาและสถานการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างแท้จริง

หนึ่งในสาเหตุที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศในระยะยาว คือ การที่ประชาชนเป็นหนี้ในอัตราสูงและต่อเนื่อง ส่วนหนึ่งเป็นหนี้สินนอกระบบที่ไม่สามารถตรวจสอบจำนวนได้อย่างเที่ยงตรง ซึ่งจะเป็นตัวแปรที่ทำให้มีผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศ ในด้านพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และการสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคม ซึ่งปัญหาหนี้นอกระบบเป็นปัญหาที่รัฐบาลได้พยายามแก้ไขมาโดยตลอด เพราะหนี้นอกระบบเป็นการกระทำผิดกฎหมายที่มีผลกระทบต่อบุคคลทั้ง ในด้านสิทธิมนุษยชนและผลกระทบต่อภาคสังคมที่เกี่ยวข้องต่อความสงบเรียบร้อยตลอดจนถึงปัญหาอาชญากรรม อีกทั้งยังมีผลกระทบต่อภาพรวมเกี่ยวกับภาคเศรษฐกิจของประเทศ เนื่องจากมีปริมาณเงินจำนวนหนึ่งไม่อยู่ในระบบ ทำให้กลไกระบบการเงินและอัตราดอกเบี้ยไม่เป็นไปตามที่รัฐบาลกำหนดนโยบาย ไม่สามารถควบคุมกำกับดูแลได้ ส่งผลต่อเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ รวมทั้งทำให้มีการกระจายรายได้ที่ไม่เท่าเทียมกันมากขึ้น นำไปสู่ปัญหาและผลกระทบอีกหลายด้าน ได้แก่

๑. ผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชนและความเท่าเทียมของมนุษย์

เนื่องจากหนี้นอกระบบมีปัญหาการใช้ความรุนแรงและไม่เป็นไปตามกฎหมาย โดยหนี้ที่เกิดจากการกู้ยืมเงินกันเองระหว่างผู้ให้กู้ กับผู้กู้ มักจะไม่มี กฎ ระเบียบ หรือกฎเกณฑ์ ตลอดจนข้อตกลงที่แน่ชัด โดยส่วนใหญ่ผู้กู้มักจะมีปัญหาติดขัดในเรื่องหลักทรัพย์ค้ำประกันหรือระเบียบขั้นตอนของการกู้เงินจากธนาคารพาณิชย์ แต่มีความจำเป็นเร่งด่วน ซึ่งในจุดนี้ถือเป็นจุดอ่อนหรือเป็นจุดที่สร้างความได้เปรียบแก่ผู้ให้กู้ โดยผู้ให้กู้อาศัยความเดือดร้อนหรือความจำเป็นดังกล่าว และความไม่รู้กฎหมายของผู้กู้ จึงกำหนดเงื่อนไขข้อตกลงต่างๆเป็นการเอาเปรียบผู้กู้ โดยผู้กู้ยืมต้องยอมปฏิบัติตามอย่างไม่เต็มใจ และบางส่วนจะถูกหลอกลวงให้ทำสัญญาการกู้ยืมที่สูงเกินความเป็นจริงรวมทั้งอัตราดอกเบี้ยสูงเกินกว่ากฎหมายกำหนด และในกรณีลูกหนี้ผิดนัดชำระ จะมีการข่มขู่ คุกคาม หรือประจานให้อับอาย ตลอดจนมีการทำร้ายร่างกายหรือใช้ความรุนแรง อีกทั้งมีการทำลายทรัพย์สินเพื่อเป็นการบีบบังคับให้เกิดความกลัว อันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน

๒. ผลกระทบด้านสังคม

เนื่องจากปัญหาหนี้นอกระบบเป็นสาเหตุให้เกิดปัญหาอาชญากรรมต่อเนื่องอีกรูปแบบหนึ่ง ซึ่งมีผลกระทบต่อสังคมทั้งทางตรงและทางอ้อม กล่าวคือ หากฝ่ายลูกหนี้ไม่สามารถหาเงินมาชำระดอกเบี้ยหรือคืนเงินต้นให้แก่เจ้าหนี้ตามกำหนดนัด หรือตามเวลาและจำนวนเงินที่ระบุไว้ในสัญญา ก็จะถูกฝ่ายเจ้าหนี้กดดันด้วยการข่มขู่หรือการทำร้ายร่างกาย หรือทำให้อับอายด้วยวิธีการใดๆ เพื่อบีบบังคับให้ฝ่ายลูกหนี้หาเงินมาชำระดอกเบี้ยหรือเงินต้น ด้วยวิธีการนี้ลูกหนี้บางส่วนจะหาทางออกเพื่อให้ได้เงินมาคืนเจ้าหนี้ด้วยการประกอบอาชญากรรมไม่ว่าจะเป็นอาชญากรรมพื้นฐาน อาทิ การลักทรัพย์ วิ่งราวทรัพย์ ชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ หรือ เข้าไปเกี่ยวข้องกับขบวนการค้ายาเสพติด ขบวนการฉ้อโกงประชาชน ทั้งนี้เพื่อให้ได้เงินมาชำระหนี้คืนให้แก่เจ้าหนี้ นอกจากนี้ยังมีลูกหนี้บางส่วนเกิดความเครียดที่ถูกเอารัดเอาเปรียบหรือถูกหลอกลวงในการทำสัญญากู้ยืม ถึงขั้นทำร้ายตัวเองจนเสียชีวิต ซึ่งเป็นอีกสาเหตุหนึ่งของความไม่สงบเรียบร้อยภายในสังคม

๓. ผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ

เนื่องจากปัญหาหนี้นอกระบบก่อให้เกิดผลกระทบต่อเศรษฐกิจในระดับจุลภาค โดยลูกหนี้จะถูกเอารัดเอาเปรียบจากการเรียกอัตราดอกเบี้ยที่สูงเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด รวมทั้งจำนวนเงินกู้ตามสัญญาที่สูงเกินความเป็นจริงที่ได้กู้ยืม ทำให้ลูกหนี้ต้องแบกรับภาระในการหาเงินค่าดอกเบี้ยและเงินต้นเพื่อชดใช้หนี้นอกระบบ อันเป็นผลให้ฝ่ายลูกหนี้ชำระได้เพียงดอกเบี้ย ไม่สามารถชำระคืน

เงินต้น จึงไม่สามารถก่อให้เกิดการออมเงินทุนที่จะนำไปใช้ในการลงทุนด้านอื่น ทำให้เศรษฐกิจระดับรากหญ้าไม่เจริญเติบโต อีกทั้งยังเกิดช่องว่างรายได้มากยิ่งขึ้น และยังส่งผลต่อการจัดเก็บภาษีของภาครัฐ ทำให้รัฐขาดรายได้ ที่จะนำมาใช้ในการพัฒนาประเทศ ทำให้ระบบเศรษฐกิจของประเทศพัฒนาได้ช้า รวมทั้งอาจส่งผลทำให้ระบบเศรษฐกิจในระบบของประเทศไม่สามารถดำเนินไปตามระบบกลไกที่ถูกต้องเหมาะสมได้

ดังนั้น จากผลกระทบในหลายด้านดังกล่าวข้างต้น จึงเห็นว่าปัญหาสถานการณ์นี้นอกกระบบส่งผลในการพัฒนาประเทศทั้งในด้านเศรษฐกิจและด้านสังคม ถึงแม้ว่าปัจจุบันภาครัฐจะมีมาตรการและนโยบายรองรับในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว แต่ปัญหานี้นอกกระบบยังปรากฏอยู่ให้เห็นในหลายภาคส่วน กระทบต่อสภาพสังคมและความเป็นอยู่ของประชาชน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาสถานการณ์น้นนอกระบบที่มีผลกระทบต่อสังคมในทุกมิติ
๒. เพื่อศึกษาปัญหาของน้นนอกระบบต่อการพัฒนาสังคมไทย
๓. เพื่อเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาเงินกู้้นนอกระบบให้มีประสิทธิภาพและยั่งยืน

ขอบเขตของการวิจัย

๑. ขอบเขตด้านเนื้อหา

เน้นศึกษาวิเคราะห์ผลกระทบจากน้นนอกระบบที่ส่งผลต่อสภาพสังคมไทย

๒. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรที่เป็นเจ้าหน้าที่ของกองกำกับการ ๑ และกองกำกับการ ๒ กองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภค (บก.ปคบ). ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหาหนี้น้นนอกระบบ จำนวน ๓๐ นาย และประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาน้นนอกระบบ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มีดังนี้

๑. การรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร

๑.๑ ข้อมูลทุติยภูมิ ดำเนินการโดยการศึกษาจากตำราและเอกสารต่างๆ

๑.๒ ข้อมูลปฐมภูมิ ดำเนินการโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก

๒. วิเคราะห์ข้อมูล ดำเนินการโดยใช้การตีความข้อมูลจากการสัมภาษณ์เพื่อเพิ่มเติม

คำอธิบายจากการสำรวจให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และสรุปข้อค้นพบที่ได้จากการสัมภาษณ์และข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์เอกสาร

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑. ทราบถึงสถานการณ์หนี้นอกระบบที่มีผลกระทบต่อสังคมไทยในทุกมิติ

๒. ทราบถึงปัญหาของหนี้นอกระบบต่อการพัฒนาสังคมไทย

๓. ทราบถึงแนวทางในการแก้ไขปัญหาเงินกู้นอกระบบให้มีประสิทธิภาพและยั่งยืน

คำจำกัดความ

เงินกู้นอกระบบ	หมายถึง	ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย นอกเหนือกฎหมาย เป็นคำที่แสดงให้ทราบว่านิติกรรมสัญญาการกู้ยืมเงินนั้นไม่ได้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ของกฎหมาย ซึ่งอาจเกิดขึ้นได้หลายกรณี ด้วยผลของกฎหมายแล้วถือว่านิติกรรมสัญญาเงินกู้เงินนั้นไม่มีความสมบูรณ์ จึงไม่สามารถบังคับใช้ได้ตามกฎหมาย เรียกว่านิติกรรมสัญญาที่บกพร่อง หรือ “เงินกู้นอกระบบ” ซึ่งหมายถึง การทำนิติกรรมสัญญาการกู้ยืมเงินที่มีองค์ประกอบหรือหลักเกณฑ์ไม่ครบถ้วน หรือไม่สมบูรณ์ตามหลักของกฎหมาย เป็นเหตุทำให้นิติกรรมสัญญาการกู้ยืมเงินนั้นมีความบกพร่องไม่สมบูรณ์หรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งเกิดขึ้นได้หลายกรณี
ผู้มีอิทธิพล	หมายถึง	บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ดำรงตนด้วยการกระทำด้วยตนเอง หรือใช้จ้างวาน สนับสนุนการกระทำการใด ๆ ที่ผิดกฎหมาย หรืออยู่เหนือกฎหมาย ซึ่งผลของการกระทำนั้น เป็นการบ่อนทำลายเศรษฐกิจ

		สังคม การเมือง ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนโดยส่วนรวม ซึ่งมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่รัฐจะต้องดำเนินการดูแลให้มีการปฏิบัติตามกฎหมาย คຸ້ມครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน รวมทั้งจัดระบบงานการบังคับใช้กฎหมายให้มีประสิทธิภาพ รวดเร็ว และเท่าเทียมกันพฤติกรรมของกลุ่มผู้มีอิทธิพลที่สำคัญ
ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	หมายถึง	กลุ่มคนที่ได้รับผลกระทบ หรืออาจได้รับผลกระทบจากการดำเนินการและความสำเร็จของสถาบัน เช่น นักศึกษา ผู้ปกครอง สมาคม ผู้ปกครอง ผู้ปฏิบัติงาน คุุ่ความร่วมมือทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ คณะกรรมการกำกับดูแลสถาบันในด้านต่างๆ ศิษย์เก่า นายจ้าง สถาบันการศึกษาอื่นๆ องค์กรที่ทำหน้าที่กำกับดูแลกฎระเบียบ องค์กรที่ให้เงินสนับสนุน ผู้เสียภาษี ผู้กำหนดนโยบาย ผู้ส่งมอบ ตลอดจนชุมชนในท้องถิ่นและชุมชนในท้องถิ่นและชุมชนวิชาการหรือวิชาชีพ
เจ้าหนี้	หมายถึง	เจ้าของหนี้; ผู้ขายเชื่อหรือให้กู้ยืมทรัพย์สินแก่บุคคลซึ่งเรียกว่า ลูกหนี้; (กฎ) บุคคลซึ่งมีมูลหนี้เหนือบุคคลอีกคนหนึ่งซึ่งเรียกว่าลูกหนี้ และมีสิทธิที่จะเรียกให้ลูกหนี้ชำระหนี้ได้
ผู้ทวงถามหนี้	หมายถึง	เจ้าหนี้ซึ่งเป็นผู้ให้สินเชื่อผู้ประกอบการธุรกิจตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้บริโภค ผู้จัดให้มีการเล่นการพนันเป็นปกติธุระตามกฎหมายว่าด้วยการพนันและเจ้าหนี้อื่นซึ่งมีสิทธิรับชำระหนี้อันเกิดจากการกระทำที่เป็นทางการค้าปกติหรือเป็นปกติธุระของเจ้าหนี้ ทั้งนี้ไม่ว่าหนี้ดังกล่าว จะชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ก็ตามและให้หมายถึงผู้รับมอบอำนาจจากเจ้าหนี้ดังกล่าวผู้รับมอบอำนาจช่วงในการทวงถามหนี้ผู้ประกอบการธุรกิจทวงถามหนี้และผู้รับมอบอำนาจจากผู้ประกอบการธุรกิจทวงถามหนี้ด้วย
ลูกหนี้	หมายถึง	ลูกหนี้ซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาและให้หมายความรวมถึง ผู้ค้าประกันซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาด้วย

บทที่ ๒

สถานการณ์หนี้ในระบบกับสภาพสังคมไทย

ปัญหาหนี้ในระบบมีผลกระทบต่อโครงสร้างของเศรษฐกิจ รวมไปถึงการกระจายรายได้ และความเป็นอยู่ของประชากร แต่คำถามที่น่าสนใจเกี่ยวข้องกับทิศทางและระดับของผลกระทบที่จะเกิดขึ้น เช่น หนี้ในระบบมีผลทำให้เกิดปัญหาความเหลื่อมล้ำทางสังคมที่เพิ่มขึ้นหรือไม่ หรือความเหลื่อมล้ำทางสังคมเป็นปัจจัยฉุดรั้งการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างไร ในส่วนบททวนวรรณกรรมต่อไปนี้จะแสดงให้เห็นในรายละเอียดถึงทฤษฎีและแนวคิดในการแก้ไขปัญหาหนี้ในระบบของภาครัฐ ในระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว

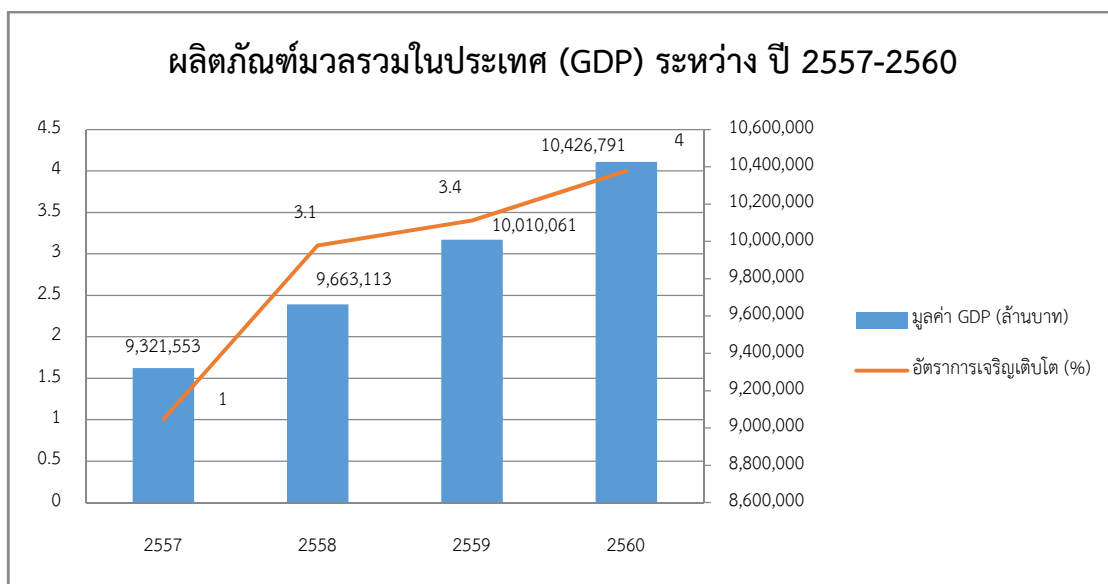
สถิติผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศย้อนหลัง ๔ ปี (พ.ศ.๒๕๕๗ – พ.ศ.๒๕๖๐)

๑. สรุปผลิตภัณฑ์มวลรวมประเทศ (GDP) ระหว่างปี ๒๕๕๗ – ๒๕๖๐

ตารางที่ ๒-๑ แสดงมูลค่าและอัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมประเทศ (GDP) ระหว่างปี ๒๕๕๗ – ๒๕๖๐

	๒๕๕๗	๒๕๕๘	๒๕๕๙	๒๕๖๐
มูลค่า GDP (ล้านบาท)	๙,๓๒๑,๕๕๓	๙,๖๖๓,๑๑๓	๑๐,๐๑๐,๐๖๑	๑๐,๔๒๖,๗๙๑
อัตราการเจริญเติบโต (%)	๑.๐	๓.๑	๓.๔	๔.๐

ภาพที่ ๒-๑ แผนภูมิแสดงมูลค่าและอัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมประเทศ (GDP) ระหว่างปี ๒๕๕๗ - ๒๕๖๐



๒. เศรษฐกิจไทยปี ๒๕๕๗

ขยายตัวร้อยละ ๐.๘ ชะลอลงจากที่ขยายตัวร้อยละ ๒.๗ ในปี ๒๕๕๖ เป็นผลจากทั้งปัจจัยภายในและภายนอกประเทศ โดยเฉพาะในช่วงครึ่งแรกของปี เศรษฐกิจไทยได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ทางการเมืองในประเทศ และในส่วนของ การส่งออกสินค้าพื้นตัวอย่างค่อยเป็นค่อยไปตามความต้องการของต่างประเทศที่ขยายตัวอย่างช้าๆ ส่งผลให้การผลิตภาคนอกเกษตรขยายตัวร้อยละ ๐.๘ ชะลอลงจากร้อยละ ๒.๙ ในปี ๒๕๕๖ และภาคเกษตรขยายตัวร้อยละ ๐.๗ ส่วนด้านการบริโภคขยายตัวในอัตราที่ชะลอลงทั้งการบริโภคของครัวเรือน และการใช้จ่ายของรัฐบาล อีกทั้งการลงทุนลดลงต่อเนื่องเป็นปีที่สองติดต่อกัน โดยลดลงทั้งภาครัฐและภาคเอกชน

การผลิตรวม ขยายตัวร้อยละ ๐.๘ ชะลอลงจากร้อยละ ๒.๗ ในปี ๒๕๕๖ โดยภาคนอกเกษตรมีส่วนร้อยละ ๘๙.๘ ของการผลิตรวม ขยายตัวร้อยละ ๐.๘ ชะลอลงจากร้อยละ ๒.๙ ในปี ๒๕๕๖ เป็นการชะลอตัวลงในสาขาโรงแรมและภัตตาคาร ขนส่งฯ การเงิน อสังหาริมทรัพย์ และการศึกษา ในขณะที่สาขาการผลิตหลักที่หดตัว ได้แก่ สาขาเหมืองแร่ฯ อุตสาหกรรม ก่อสร้าง และการค้าฯ ส่วนสาขาไฟฟ้าและประปา การบริหารราชการฯ และบริการด้านสุขภาพ ยังคงขยายตัวสูงขึ้น สำหรับภาคเกษตรขยายตัวร้อยละ ๐.๗ ใกล้เคียงกับร้อยละ ๐.๘ ในปี ๒๕๕๖ โดยการผลิตชะลอตัวลงในหมวดพืชผลและบริการ ทางภาคเกษตร ส่วนหมวดประมงหดตัว ในขณะที่หมวดปศุสัตว์และปศุสัตว์ไม่ขยายตัวเพิ่มขึ้น

อุปสงค์ในประเทศชะลอตัวอันเนื่องจากสถานการณ์ความไม่สงบด้านการเมืองในช่วงต้นปีที่กระทบต่อเนื่องมาจากปลายปี ๒๕๕๖ รวมทั้งรายได้ภาคเกษตรที่ลดลง จากราคาพืชผลที่สำคัญ

ลดลง เช่น ข้าว ยางพารา และอ้อย ประกอบกับหนี้สินครัวเรือนที่สูงขึ้น ในขณะที่ธนาคารพาณิชย์ก็ระมัดระวังในการให้สินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภค อีกทั้งดัชนีความเชื่อมั่นของผู้บริโภคที่ลดลงมาก เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา ส่งผลให้การใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคของเอกชนโดยรวมขยายตัวเพียงร้อยละ ๐.๖ ชะลอลงจากการขยายตัวในปี ๒๕๕๖ มาก นอกจากนี้การสะสมทุนถาวรเบื้องต้นลดลงเป็นปีที่สองติดต่อกัน โดยลดลงร้อยละ ๒.๔ เทียบกับที่ลดลงร้อยละ ๑.๐ ในปีก่อนหน้า โดยการลงทุนลดลงทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ร้อยละ ๗.๓ และร้อยละ ๑.๐ ตามลำดับ สำหรับรายจ่ายเพื่อการอุปโภคขั้นสุดท้ายของรัฐบาล ขยายตัวร้อยละ ๒.๑ ชะลอลงจากที่ขยายตัวร้อยละ ๒.๕ เป็นผลมาจากรายจ่ายค่าซื้อสินค้าและบริการที่ชะลอลงร้อยละ ๒.๗ จากร้อยละ ๘.๕ ในปี ๒๕๕๖ สำหรับค่าตอบแทนแรงงานขยายตัวร้อยละ ๑.๘ ส่วนภาคต่างประเทศ การส่งออกสินค้าและบริการชะลอลงร้อยละ ๐.๒ ในขณะที่การนำเข้าสินค้าและบริการลดลงร้อยละ ๕.๓

รายได้ประชาชาติปี ๒๕๕๗ ณ ราคาประจำปี มีมูลค่า ๘,๙๗๐,๑๔๒ ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ ๓.๔ จากร้อยละ ๑.๒ ในปี ๒๕๕๖ ประกอบด้วยผลตอบแทนจากปัจจัยแรงงานมูลค่า ๔,๒๓๐,๕๔๗ ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ ๕.๓ ขณะที่ผลตอบแทนจากทุน ที่ดิน และการประกอบกรรมมูลค่า ๔,๗๓๙,๕๙๕ ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ ๑.๗ โดยรายได้ประชาชาติเฉลี่ยต่อคนต่อปี ในปีนี้ มีมูลค่า ๑๓๓,๘๗๗ บาท เพิ่มขึ้นจาก ๑๒๙,๙๖๒ บาทในปี ๒๕๕๖ รายได้พึงจ่ายใช้สอยเฉลี่ยต่อคน เท่ากับ ๑๑๐,๙๕๗ ขณะที่ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนเท่ากับ ๑๐๓,๓๑๘ บาท และการออมส่วนบุคคลเฉลี่ยต่อคนเท่ากับ ๙,๕๖๑ บาท เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๕๖ ที่การออมเฉลี่ยต่อคนเท่ากับ ๘,๕๙๑ บาท

เสถียรภาพทางเศรษฐกิจโดยรวม การออมขยายตัวแต่การลงทุนลดลง โดยการออมขยายตัวร้อยละ ๗.๗ การลงทุนลดลงร้อยละ ๑๐.๙ ส่งผลให้ช่องว่างระหว่างการออมและการลงทุนหรือดุลบัญชีเดินสะพัดเกินดุล ๕๐๔,๒๕๗ ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๓.๘ ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ เมื่อเทียบกับปี ๒๕๕๖ ที่ขาดดุล ๑๔๓,๔๔๘ ล้านบาท

ดัชนีราคาผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP Implicit Price Deflator) เพิ่มขึ้นร้อยละ ๑.๐ ชะลอลงจากร้อยละ ๑.๗ ในปี ๒๕๕๖ โดยดัชนีราคาภาคเกษตรลดลงร้อยละ ๙.๒ จากที่ขยายตัวร้อยละ ๒.๕ ในปี ๒๕๕๖ ขณะที่ดัชนีราคา ภาคนอกเกษตรขยายตัวร้อยละ ๒.๓ เพิ่มขึ้นจากร้อยละ ๑.๖ ในปี ๒๕๕๖ สำหรับดัชนีราคาผู้บริโภคและดัชนีราคาผู้ผลิต ขยายตัวร้อยละ ๑.๙ และร้อยละ ๐.๑ ตามลำดับ

๓. เศรษฐกิจไทยปี ๒๕๕๘

ขยายตัวร้อยละ ๒.๙ ปรับตัวดีขึ้นจากร้อยละ ๐.๙ ในปี ๒๕๕๗ ปัจจัยหลักมาจากอุปสงค์ภายในประเทศ ทั้งด้านการอุปโภคบริโภคและการลงทุน โดยเฉพาะการก่อสร้างภาครัฐ ในขณะเดียวกันเศรษฐกิจโลกที่เริ่มฟื้นตัวส่งผลให้การผลิตภาคเกษตรปรับตัวดีขึ้นทั้งการผลิตสินค้าและบริการ อย่างไรก็ตามภาคเกษตรยังคงหดตัวต่อเนื่องจากผลกระทบจากภาวะภัยแล้ง สำหรับด้านการบริโภค

ปรับตัวดีขึ้นทั้งการบริโภคของครัวเรือนและการใช้จ่ายของรัฐบาล การลงทุนภาครัฐขยายตัวสูงจากมาตรการเร่งเบิกจ่ายงบประมาณ ในขณะที่การลงทุนภาคเอกชนยังคงหดตัวต่อเนื่อง

การผลิตรวม ขยายตัวร้อยละ ๒.๙ เพิ่มขึ้นจากร้อยละ ๐.๙ ในปีก่อนหน้า โดยภาคนอกเกษตรซึ่งมีส่วนร้อยละ ๙๑.๓ ของการผลิตทั้งหมด ขยายตัวร้อยละ ๓.๙ เพิ่มขึ้นจากร้อยละ ๑.๑ ในปี ๒๕๕๗ การผลิตอุตสาหกรรมปรับตัวดีขึ้นจากที่อยู่ในภาวะทรงตัวในปี ๒๕๕๗ โดยขยายตัวร้อยละ ๑.๔ อุตสาหกรรมหลักที่ขยายตัวสูงประกอบด้วย อุตสาหกรรมปิโตรเคมี เคมีและผลิตภัณฑ์เคมี ยางและพลาสติก เป็นต้น ประกอบกับแรงสนับสนุนที่สำคัญจากภาคบริการ โดยเฉพาะการก่อสร้างที่ขยายตัวสูงร้อยละ ๑๗.๐ จากการขยายตัวในโครงการก่อสร้างภาครัฐ ส่วนบริการที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการท่องเที่ยวขยายตัวได้ดีตามจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มสูงขึ้น สำหรับการผลิตภาคเกษตรหดตัว ร้อยละ ๕.๗ ต่อเนื่องจากปีก่อนหน้า เนื่องจากผลกระทบจากภาวะภัยแล้งทำให้ผลผลิตในพืชหลักลดลง

ด้านอุปสงค์ในประเทศปรับตัวดีขึ้นจากที่ชะลอตัวในปี ๒๕๕๗ ปัจจัยสำคัญมาจากการปรับตัวดีขึ้นของการอุปโภคบริโภคทั้งในภาคเอกชนและภาครัฐ ประกอบกับการลงทุนของภาครัฐที่ขยายตัวสูง โดยภาคเอกชนได้รับประโยชน์จากระดับราคาสินค้าสำคัญที่ลดลงโดยเฉพาะกลุ่มน้ำมันเชื้อเพลิง ประกอบกับธนาคารพาณิชย์ลดความเข้มงวดในการให้สินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภคส่งผลให้การใช้จ่ายของครัวเรือนขยายตัวร้อยละ ๒.๒ การสะสมทุนถาวรเบื้องต้นขยายตัวร้อยละ ๔.๔ ปรับตัวดีขึ้นจากที่หดตัวร้อยละ ๒.๒ ในปีก่อนหน้าโดยการก่อสร้างภาครัฐเพิ่มขึ้นถึง ร้อยละ ๓๒.๕ เทียบกับที่หดตัวร้อยละ ๐.๖ ในปี ๒๕๕๗ ปัจจัยสำคัญมาจากการเร่งรัดการเบิกจ่ายงบประมาณของภาครัฐ โดยเฉพาะโครงการเงินกู้เพื่อการพัฒนาาระบบบริหารจัดการทรัพยากรน้ำและระบบขนส่งทางถนนระยะเร่งด่วนสำหรับการใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคขั้นสุดท้ายของรัฐบาล ขยายตัวร้อยละ ๓.๐ ต่อเนื่องจากร้อยละ ๒.๘ ในปีก่อนหน้า จากค่าใช้จ่ายในการซื้อสินค้าและบริการที่เพิ่มขึ้น ขณะที่ค่าตอบแทนแรงงานชะลอลงสำหรับภาคต่างประเทศ การส่งออกสินค้าและบริการขยายตัวร้อยละ ๐.๗ ในขณะที่การนำเข้าสินค้าและบริการทรงตัว

รายได้ประชาชาติ ปี ๒๕๕๘ ณ ราคาประจำปี มีมูลค่า ๙,๒๗๑,๗๙๕ ล้านบาท ขยายตัวร้อยละ ๒.๗ ชะลอลงจากร้อยละ ๔.๑ ในปี ๒๕๕๗ ประกอบด้วย ผลตอบแทนจากปัจจัยแรงงานมูลค่า ๔,๕๑๑,๙๙๙ ล้านบาท ขยายตัวร้อยละ ๕.๔ ขณะที่ผลตอบแทนจากทุน ที่ดิน และการประกอบการมีมูลค่า ๔,๗๕๙,๗๙๖ ล้านบาท ขยายตัวร้อยละ ๐.๒ รายได้ประชาชาติเฉลี่ยต่อคนต่อปี ในปี ๒๕๕๘ มีมูลค่า ๑๓๗,๘๙๙ บาท เพิ่มขึ้นจาก ๑๓๔,๗๖๕ บาท ในปี ๒๕๕๗ รายได้พึงจ่ายใช้สอยเฉลี่ยต่อคนเท่ากับ ๑๑๒,๒๙๓ บาท ขณะที่ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคเฉลี่ยต่อคนเท่ากับ ๑๐๔,๔๘๑ บาท ส่งผลให้ปี ๒๕๕๘ การออมเฉลี่ยของบุคคลมีมูลค่า ๙,๘๒๐ บาท ลดลงเล็กน้อยจากปี ๒๕๕๗ ที่มีการออมเฉลี่ย ๙,๙๖๑ บาท

เสถียรภาพทางเศรษฐกิจโดยรวม การออมขยายตัว ส่วนการลงทุนอยู่ในภาวะหดตัวต่อเนื่อง โดยการออมรวมขยายตัวร้อยละ ๑๓.๔ การลงทุนหดตัวร้อยละ ๓.๘ ส่งผลให้ช่องว่างระหว่างการออมและการลงทุน หรือดุลบัญชีเดินสะพัดเกินดุล ๑,๑๐๔,๓๕๐ ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๘.๑ ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ เกินดุลต่อเนื่องเป็นปีที่สอง จากที่เกินดุล ๔๙๓,๕๑๕ ล้านบาท ในปี ๒๕๕๗

ดัชนีราคาผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP Implicit Price Deflator) เพิ่มขึ้นร้อยละ ๐.๖ ชะลอลงจากที่ขยายตัวร้อยละ ๑.๓ ในปี ๒๕๕๗ โดยดัชนีราคาภาคเกษตรลดลงร้อยละ ๔.๙ ต่อเนื่องจากที่ลดลงร้อยละ ๘.๖ ในปีก่อนหน้า ในขณะที่ดัชนีราคาภาคนอกเกษตรขยายตัวร้อยละ ๑.๒ จากร้อยละ ๒.๕ ในปี ๒๕๕๗ สำหรับดัชนีราคาผู้บริโภคและดัชนีราคาผู้ผลิต หดตัวร้อยละ ๐.๙ และร้อยละ ๔.๑ ตามลำดับ

๔. เศรษฐกิจไทยปี ๒๕๕๙

ขยายตัวร้อยละ ๓.๓ ปรับตัวดีขึ้นจากร้อยละ ๓.๐ ในปี ๒๕๕๘ ปัจจัยหลักมาจากการผลิตสินค้าและบริการเพื่อการอุปโภคบริโภคภาคเอกชน สินค้าเพื่อการส่งออก และการผลิตสินค้าและบริการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวที่ขยายตัวได้อย่างต่อเนื่อง โดยด้านการผลิต ผลผลิตภาคนอกเกษตรขยายตัวได้ในเกณฑ์ดี ส่วนภาคเกษตรแม้จะหดตัวแต่ปรับตัวดีขึ้นจากปีก่อนอย่างเห็นได้ชัดจากภาวะภัยแล้งที่เริ่มหมดไป สำหรับด้านรายจ่าย การบริโภคของครัวเรือนดีขึ้นอย่างชัดเจน ขณะที่การใช้จ่ายของรัฐบาลชะลอตัวลง การลงทุนภาคเอกชนขยายตัวได้ดีและเริ่มกลับมาเป็นตัวนำ ส่วนการลงทุนภาครัฐชะลอลงอันเนื่องมาจากรัฐบาลลงทุนที่สูงในปีก่อนจากมาตรการเร่งเบิกจ่ายงบลงทุนของรัฐบาลการผลิตรวม ขยายตัวร้อยละ ๓.๓ เพิ่มขึ้นจากร้อยละ ๓.๐ ในปีก่อนหน้า โดยภาคเกษตรซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ ๙๑.๕ ของการผลิตทั้งหมด ขยายตัวร้อยละ ๓.๘ ชะลอตัวจากร้อยละ ๔.๑ ในปี ๒๕๕๘ การผลิตอุตสาหกรรมปรับตัวดีขึ้นจากที่ขยายตัวร้อยละ ๑.๖ ในปีก่อนหน้า อุตสาหกรรมหลักที่ขยายตัวสูงประกอบด้วยยานยนต์ เคมีและผลิตภัณฑ์เคมี คอมพิวเตอร์และส่วนประกอบ เป็นต้น ประกอบกับแรงสนับสนุนที่สำคัญจากกิจกรรมการผลิตและบริการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เช่น ขนส่งและสถานที่เก็บสินค้าขยายตัวร้อยละ ๔.๑ ที่พักแรมและบริการด้านอาหารขยายตัวร้อยละ ๘.๙ การค้าปลีกค้าส่งขยายตัวร้อยละ ๕.๔ ศิลปะ ความบันเทิงและนันทนาการขยายตัวร้อยละ ๒๑.๓ โดยขยายตัวได้ดีตามจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มสูงขึ้น สำหรับการผลิตภาคเกษตรหดตัวร้อยละ ๒.๕ แต่ปรับตัวดีขึ้นจากปีก่อนหน้า เนื่องจากผลกระทบจากภาวะภัยแล้งเริ่มหมดไป

ด้านอุปสงค์ในประเทศปรับตัวดีขึ้นต่อเนื่องจากปี ๒๕๕๘ ปัจจัยสำคัญมาจากการปรับตัวดีขึ้นของภาคเอกชนทั้งการอุปโภคบริโภคและการลงทุน ส่วนภาครัฐชะลอตัวทั้งการอุปโภคและการลงทุน โดยภาคเอกชนได้รับประโยชน์จากระดับราคาสินค้าสำคัญที่ลดลงโดยเฉพาะกลุ่มน้ำมันเชื้อเพลิงส่งผลให้อำนาจซื้อเพิ่มสูงขึ้น ประกอบกับสินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภคขยายตัวต่อเนื่อง

ส่งผลให้การใช้จ่ายของครัวเรือนขยายตัวร้อยละ ๓.๐ การสะสมทุนถาวรเบื้องต้นขยายตัวร้อยละ ๒.๘ ชะลอตัวลงจากการขยายตัวร้อยละ ๔.๓ ในปีก่อนหน้า ตามการก่อสร้างภาครัฐที่ขยายตัวร้อยละ ๙.๕ ชะลอตัวลงจากการขยายตัวร้อยละ ๒๘.๔ ในปี ๒๕๕๘ อันเนื่องมาจากฐานการเบิกจ่ายงบลงทุนสูง ในช่วงของการเร่งรัดการเบิกจ่ายงบลงทุนของภาครัฐในปีก่อนหน้า อาทิ โครงการเงินกู้เพื่อการพัฒนา ระบบบริหารจัดการทรัพยากรน้ำและระบบขนส่งทางถนนระยะเร่งด่วน สำหรับการใช้จ่ายเพื่อการอุปโภค ขันสูงสุดท้ายของรัฐบาลชะลอตัวลงเล็กน้อยเป็นการขยายตัวร้อยละ ๒.๔ จากร้อยละ ๒.๕ ในปีก่อนหน้า เนื่องจากการชะลอตัวของหมวดค่าใช้จ่ายในการซื้อสินค้าและบริการ ขณะที่ค่าตอบแทนแรงงานปรับตัว ดีขึ้นเล็กน้อย สำหรับภาคต่างประเทศการส่งออกสินค้าและบริการขยายตัวได้ในระดับสูงร้อยละ ๒.๘ ในขณะที่การนำเข้าสินค้าและบริการหดตัว

รายได้ประชาชาติ ปี ๒๕๕๙ ณ ราคาประจำปี มีมูลค่า ๙,๙๒๑,๘๓๐ ล้านบาท ขยายตัวร้อยละ ๖.๘ เร่งตัวขึ้นจากร้อยละ ๒.๕ ในปี ๒๕๕๘ ประกอบด้วย ผลตอบแทนจากปัจจัยแรงงาน มูลค่า ๔,๗๒๔,๖๙๒ ล้านบาท ขยายตัวร้อยละ ๓.๙ ขณะที่ผลตอบแทนจากทุน ที่ดิน และการประกอบการ มีมูลค่า ๕,๑๙๗,๑๓๘ ล้านบาท ขยายตัวร้อยละ ๙.๖ รายได้ประชาชาติเฉลี่ยต่อคนต่อปี ในปี ๒๕๕๙ มีมูลค่า ๑๔๗,๐๘๘ บาท เพิ่มขึ้นจาก ๑๓๘,๑๗๙ บาท ในปี ๒๕๕๘ รายได้พึงจ่ายใช้สอยเฉลี่ยต่อคน เท่ากับ ๑๑๗,๕๘๓ บาท ขณะที่ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคเฉลี่ยต่อคนเท่ากับ ๑๐๗,๖๓๓ บาท ส่งผลให้ปี ๒๕๕๙ การออมเฉลี่ยของบุคคลมีมูลค่า ๑๑,๙๔๔ บาท เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๕๘ ที่มีการออมเฉลี่ย ๑๐,๐๗๔ บาท เสถียรภาพทางเศรษฐกิจโดยรวม การออมขยายตัวในเกณฑ์สูงและต่อเนื่อง ขณะที่การลงทุนปรับตัว ลดลง โดยการออมรวมขยายตัวร้อยละ ๑๔.๔ การลงทุนรวมลดลงร้อยละ ๐.๑ ส่งผลให้ช่องว่างระหว่าง การออมและการลงทุน หรือดุลบัญชีเดินสะพัดเกินดุล ๑,๗๐๔,๑๔๕ ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๑๑.๗ ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ เกินดุลต่อเนื่องเป็นปีที่สาม จากที่เกินดุล ๔๙๗,๕๙๗ ล้านบาท และ ๑,๑๐๓,๑๓๐ ในปี ๒๕๕๗ และ ๒๕๕๘ ตามลำดับ

ดัชนีราคาผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP Implicit Price Deflator) เพิ่มขึ้นร้อยละ ๒.๔ เทียบกับที่ขยายตัวร้อยละ ๐.๙ ในปี ๒๕๕๘ โดยดัชนีราคาภาคเกษตรเพิ่มขึ้นร้อยละ ๒.๕ เทียบกับการลดลงร้อยละ ๑.๒ ในปีก่อนหน้า ในขณะที่ดัชนีราคาภาคนอกเกษตรขยายตัวร้อยละ ๒.๓ เร่งขึ้นจากการขยายตัวร้อยละ ๑.๑ ในปี ๒๕๕๘ สำหรับดัชนีราคาผู้บริโภคขยายตัวร้อยละ ๐.๒ ในขณะที่ดัชนี ราคาผู้ผลิต ลดลงร้อยละ ๑.๒ เทียบกับการลดลงร้อยละ ๔.๑ ในปีก่อนหน้า

๕. เศรษฐกิจไทยปี ๒๕๖๐

ขยายตัวร้อยละ ๔.๐ ปรับตัวดีขึ้นจากร้อยละ ๓.๔ ในปี ๒๕๕๙

สถิติผลการจับกุมความผิดเกี่ยวกับหนี้นอกระบบย้อนหลัง ๔ ปี (พ.ศ.๒๕๕๘ – พ.ศ.๒๕๖๑)

๑. ปี พ.ศ.๒๕๕๘

ตารางที่ ๒-๒ รายงานผลการจับกุมผู้ปล่อยเงินกู้นอกระบบ/ผู้ติดตามทวงหนี้โดยวิธีการผิดกฎหมาย ภาพรวม ตร. (แยกรายเดือน) ประจำเดือน ตุลาคม ๒๕๕๗ – กันยายน ๒๕๕๘ และเปรียบเทียบระหว่างเดือนก่อนหน้ากับปัจจุบัน

บช./ภ.	ประกอบธุรกิจสินเชื่อโดยไม่ได้รับอนุญาต พ.ร.บ. ๕๘ ข้อ ๕(๗)				ให้ผู้กู้ยืมเงินโดยคิดอัตราดอกเบี้ยเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด พ.ร.บ.ห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตราฯ ม.๓ (ก)				รวม				ผู้ติดตามทวงหนี้โดยวิธีการรุนแรงและเข้าช่วยความผิดมูลฐานตาม พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.๒๕๕๒ และส่งให้ ปปง. ดำเนินการ	
	ผู้ติดตามทวงหนี้ โดยวิธีการผิด กฎหมาย		บุคคล/กลุ่ม บุคคล/ นายทุน/ ผู้สนับสนุน		ผู้ติดตามทวงหนี้ โดยวิธีการผิด กฎหมาย		บุคคล/กลุ่ม บุคคล/ นายทุน/ ผู้สนับสนุน		ผู้ติดตามทวงหนี้ โดยวิธีการผิด กฎหมาย		บุคคล/กลุ่ม ผู้สนับสนุน			
	ราย	คน	ราย	คน	ราย	คน	ราย	คน	ราย	คน	ราย	คน		
ตุลาคม ๕๗	๒๒	๔๘	๑๑	๒๘	๗๐	๗๙	๕๙	๙๐	๙๒	๑๒๗	๗๐	๑๑๘	๐	๐
พฤศจิกายน ๕๗	๕	๑๐	๗	๗	๑๓๓	๑๗๘	๙๒	๑๐๗	๑๓๘	๑๘๘	๙๙	๑๑๔	๐	๐
ธันวาคม ๕๗	๗	๗	๑	๑	๕๗	๖๘	๔๙	๕๙	๖๔	๗๕	๕๐	๖๐	๐	๐
มกราคม ๕๘	๔	๕	๐	๐	๑๔	๑๖	๕๑	๖๔	๑๘	๒๑	๕๑	๖๔	๐	๐
กุมภาพันธ์ ๕๘	๗	๑๓	๗	๙	๔๗	๖๐	๓๓	๕๔	๕๔	๗๓	๔๐	๖๓	๐	๐
มีนาคม ๕๘	๔	๗	๕	๗	๔๘	๖๗	๕๔	๗๙	๕๒	๗๔	๕๙	๘๖	๐	๐
เมษายน ๕๘	๓	๖	๑	๑	๓๒	๓๗	๓๐	๓๔	๓๕	๔๓	๓๑	๓๕	๐	๐
พฤษภาคม ๕๘	๖	๘	๔	๘	๑๙	๒๕	๕๙	๖๗	๒๕	๓๓	๖๓	๗๕	๐	๐
มิถุนายน ๕๘	๔	๖	๓	๓	๒๘	๓๓	๓๑	๓๘	๓๒	๓๙	๓๔	๔๑	๐	๐
กรกฎาคม ๕๘	๕	๕	๘	๑๑	๓๖	๔๕	๔๒	๕๔	๔๑	๕๐	๕๐	๖๕	๐	๐
สิงหาคม ๕๘	๙	๑๑	๒๑	๒๗	๔๙	๕๗	๒๖	๓๓	๕๘	๖๘	๔๗	๖๐	๐	๐
กันยายน ๕๘	๑	๑	๑๒	๑๕	๒๖	๔๔	๓๕	๔๒	๒๗	๔๕	๔๗	๕๗	๐	๐
รวม	๗๗	๑๒๗	๘๐	๑๑๗	๕๕๙	๗๐๙	๕๖๑	๗๒๑	๖๓๖	๘๓๖	๖๔๑	๘๓๘	๐	๐

หมายเหตุ - ใช้เป็นแบบรายงานผลการปฏิบัติของเดือน ตุลาคม ๒๕๕๗ เป็นต้นไป ในรูปแบบไฟล์ Excel ห้ามเพิ่มช่องหรือแปลงไฟล์
- ส่งรายงานทางอีเมล ccpd_07@hotmail.co.th ทุกวันที่ ๕ ของทุกเดือน

รวม (+/-)			
ผู้ติดตามทวงหนี้โดยวิธีการผิดกฎหมาย		บุคคล/กลุ่ม บุคคล/ นายทุน/	
ราย	คน	ราย	คน
๔๖	๖๑	๒๙	-๔
-๗๔	-๑๑๓	-๔๙	-๕๔
-๔๖	-๕๔	๑	๔
๓๖	๕๒	-๑๑	-๑
-๒	๑	๑๙	๒๓
-๑๗	-๓๑	-๒๘	-๕๑
-๑๐	-๑๐	๓๒	๔๐
๗	๖	-๒๙	-๓๔
๙	๑๑	๑๖	๒๔
๑๗	๑๘	-๓	-๕
-๓๑	-๒๓	๐	-๓

รวม	ราย	คน
	๑,๒๗๗	๑,๖๗๔

๒. ปี พ.ศ.๒๕๕๙

ตารางที่ ๒-๓ รายงานผลการจับกุมผู้ปล่อยเงินกู้ในระบบ/ผู้ติดตามทวงหนี้โดยวิธีการผิดกฎหมาย ภาพรวม ตร. (แยกรายเดือน) ประจำเดือน ตุลาคม ๒๕๕๘- กันยายน ๒๕๕๙ และเปรียบเทียบระหว่างเดือนก่อนหน้ากับปัจจุบัน

บข./ภ.	ประกอบธุรกิจสินเชื่อโดยไม่ได้รับอนุญาต พ.ร.๕๘ ข้อ ๕(๗)				ให้ผู้อนุญาตโดยคดโกงโดยเบียดเบียนกว่าที่กฎหมายกำหนด พ.ร.บ.ห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตราฯ ม.๓๖				รวม				ผู้ติดตามทวงหนี้โดยวิธีการรุนแรงและเข้าข่ายความผิดมูลฐานตาม พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.๒๕๕๒ และส่งให้ปฎิบัติตาม	
	ผู้ติดตามทวงหนี้โดยวิธีการผิดกฎหมาย		บุคคล/กลุ่มบุคคล/นายทุน/		ผู้ติดตามทวงหนี้โดยวิธีการผิดกฎหมาย		บุคคล/กลุ่มบุคคล/นายทุน/		ผู้ติดตามทวงหนี้โดยวิธีการผิดกฎหมาย		บุคคล/กลุ่มบุคคล/นายทุน/			
	ราย	คน	ราย	คน	ราย	คน	ราย	คน	ราย	คน	ราย	คน		
ตุลาคม ๕๘	๘	๑๐	๑๑	๑๓	๑๖	๒๑	๑๘	๒๑	๒๔	๓๑	๒๙	๓๔	๐	๐
พฤศจิกายน ๕๘	๑๑	๑๖	๒๐	๕๔	๔๑	๔๙	๖๙	๑๐๒	๕๒	๖๕	๘๙	๑๕๖	๐	๐
ธันวาคม ๕๘	๔	๗	๙	๙	๓๐	๔๓	๑๐๔	๑๑๙	๔๑	๕๗	๑๐๖	๑๒๑	๐	๐
มกราคม ๕๙	๑	๑	๑๑	๑๕	๘๙	๑๐๖	๑๑๒	๑๑๙	๙๐	๑๐๗	๑๒๓	๑๓๔	๐	๐
กุมภาพันธ์ ๕๙	๑	๑	๗	๘	๑๗	๒๔	๑๙๗	๒๑๙	๑๘	๒๕	๒๐๔	๒๒๗	๐	๐
มีนาคม ๕๙	๕	๑๐	๓๖	๔๑	๓๘	๕๔	๒๐๓	๒๒๓	๔๓	๖๔	๒๓๙	๒๖๔	๐	๐
เมษายน ๕๙	๐	๐	๓	๕	๙	๑๘	๑๘๓	๑๘๕	๙	๑๘	๑๘๖	๑๙๐	๐	๐
พฤษภาคม ๕๙	๑	๑	๕	๗	๑๑	๑๑	๔๖	๔๙	๑๒	๑๒	๕๑	๕๖	๐	๐
มิถุนายน ๕๙	๑	๒	๒๔	๒๖	๒๐	๒๗	๒๐๙	๒๒๓	๒๑	๒๙	๒๓๓	๒๔๙	๐	๐
กรกฎาคม ๕๙	๑	๑	๒๒	๓๗	๓๒	๔๒	๒๔๐	๒๕๘	๓๓	๔๓	๒๖๒	๒๙๕	๐	๐
สิงหาคม ๕๙	๐	๐	๖	๗	๑๖	๒๒	๒๓๑	๒๔๖	๑๖	๒๒	๒๓๗	๒๕๓	๐	๐
กันยายน ๕๙	๑	๑	๑๑	๑๗	๑๐	๑๔	๖๓	๖๖	๑๑	๑๕	๗๔	๘๓	๐	๐
รวม	๓๔	๕๐	๑๖๕	๒๓๙	๓๒๙	๔๓๑	๑๖๗๕	๑๘๓๐	๓๗๐	๔๘๘	๑๘๓๓	๒๐๖๒	๐	๐

รวม (+/-)			
ผู้ติดตามทวงหนี้โดยวิธีการผิดกฎหมาย		บุคคล/กลุ่มบุคคล/นายทุน/	
ราย	คน	ราย	คน
๒๘	๓๔	๖๐	๑๒๒
-๑๑	-๘	๑๗	-๓๕
๔๙	๕๐	๑๗	๑๓
-๗๒	-๘๒	๘๑	๙๓
๒๕	๓๙	๓๕	๓๗
-๓๔	-๔๖	-๕๓	-๗๔
๓	-๖	-๑๓๕	-๑๓๔
๙	๑๗	๑๘๒	๑๙๓
๑๒	๑๔	๒๙	๔๖
-๑๗	-๒๑	-๒๕	-๔๒
-๕	-๗	-๑๖๓	-๑๗๐

หมายเหตุ - ใช้เป็นแบบรายงานผลการปฏิบัติของเดือน ตุลาคม ๒๕๕๗ เป็นต้นไป ในรูปแบบไฟล์ Excel ห้ามเพิ่มช่องหรือแปลงไฟล์
- ส่งรายงานทางอีเมล ccpd_07@hotmail.co.th ทุกวันที่ ๕ ของทุกเดือน

รวม	ราย	คน
	๒,๒๐๓	๒,๕๕๐

๓. ปี พ.ศ.๒๕๖๐

ตารางที่ ๒-๔ รายงานผลการจับกุมผู้ปล่อยเงินกู้นอกระบบ/ผู้ติดตามทวงหนี้โดยวิธีการผิดกฎหมาย ภาพรวม ตร. (แยกรายเดือน) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ และเปรียบเทียบระหว่างเดือนก่อนหน้ากับปัจจุบัน

บช./ภ.	ประกอบธุรกิจสินเชื่อโดยไม่ได้รับอนุญาต พ.ร.บ. ข้อ ๕(๗)				ให้ผู้ยื่นยืมเงินโดยคิดอัตราดอกเบี้ยเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด พ.ร.บ.ห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตราฯ ม.๓ (ก)				รวม				ผู้ติดตามทวงหนี้โดยวิธีการรุนแรงและเข้าข่ายความผิดมูลฐานตาม พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.๒๕๕๒ และส่งให้ไปลงดำเนินกร	
	ผู้ติดตามทวงหนี้ โดยวิธีการผิด กฎหมาย		บุคคล/กลุ่ม บุคคล/ นายทุน/		ผู้ติดตามทวงหนี้ โดยวิธีการผิด กฎหมาย		บุคคล/กลุ่มบุคคล/ นายทุน/ ผู้สนับสนุน		ผู้ติดตามทวงหนี้ โดยวิธีการผิด กฎหมาย		บุคคล/กลุ่ม บุคคล/ นายทุน/			
	ราย	คน	ราย	คน	ราย	คน	ราย	คน	ราย	คน	ราย	คน	ราย	คน
ตุลาคม ๕๙	๓	๔	๔	๗	๙๗	๙๙	๓๓	๔๑	๑๐๐	๑๐๓	๓๗	๔๘	๐	๐
พฤศจิกายน ๕๙	๒	๒	๘	๑๓	๗๔	๘๗	๓๑	๓๕	๗๖	๘๙	๓๙	๔๘	๐	๐
ธันวาคม ๕๙	๒	๕	๑๔	๑๙	๔๘	๔๙	๒๑	๒๒	๕๐	๕๔	๓๕	๔๑	๐	๐
มกราคม ๖๐	๑๓	๒๒	๓	๕	๓๑	๓๗	๑๔	๑๕	๔๔	๕๙	๑๗	๒๐	๐	๐
กุมภาพันธ์ ๖๐	๒	๒	๑๙	๒๒	๑๙	๒๑	๑๕	๒๒	๒๑	๒๓	๓๔	๔๔	๐	๐
มีนาคม ๖๐	๒๘	๓๕	๑๙	๒๑	๘๗	๙๙	๑๔๔	๑๕๔	๑๑๕	๑๓๔	๑๖๓	๑๗๕	๐	๐
เมษายน ๖๐	๒๖	๓๑	๒๗	๓๙	๗๖	๗๙	๗๒	๘๖	๑๐๒	๑๑๐	๙๙	๑๒๕	๐	๐
พฤษภาคม ๖๐	๓	๓	๑๒	๒๖	๔๔	๕๐	๖๕	๗๗	๔๗	๕๓	๗๗	๑๐๓	๐	๐
มิถุนายน ๖๐	๑๑	๑๖	๗	๖	๑๗	๒๗	๔๑	๔๖	๒๘	๔๓	๔๘	๕๒	๐	๐
กรกฎาคม ๖๐	๘	๙	๔	๖	๓๑	๓๘	๓๐	๔๑	๓๙	๔๗	๓๔	๔๗	๐	๐
สิงหาคม ๖๐	๒๕	๓๒	๘	๘	๓๓	๓๕	๕๙	๓๑	๕๘	๖๗	๖๗	๓๙	๐	๐
กันยายน ๖๐	๔	๕	๖	๗	๑๗	๑๙	๒๖	๒๙	๒๑	๒๔	๓๒	๓๖	๐	๐
รวม	๑๒๗	๑๖๖	๑๓๑	๑๗๙	๕๓๔	๖๔๐	๕๕๑	๕๙๙	๗๐๑	๘๐๖	๖๘๒	๗๗๘	๐	๐

รวม (+/-)			
ผู้ติดตามทวงหนี้ โดยวิธีการผิด กฎหมาย		บุคคล/กลุ่ม บุคคล/ นายทุน/	
ราย	คน	ราย	คน
-๒๔	-๑๔	๒	๐
-๒๖	-๓๕	-๔	-๗
-๖	๕	-๑๘	-๒๑
-๒๓	-๓๖	๑๗	๒๔
๙๔	๑๑๑	๑๒๙	๑๓๑
-๑๓	-๒๔	-๖๔	-๕๐
-๕๕	-๕๗	-๒๒	-๒๒
-๑๙	-๑๐	-๒๙	-๕๑
๑๑	๔	-๑๔	-๕
๑๙	๒๐	๓๓	-๘
-๓๗	-๔๓	-๓๕	-๓

หมายเหตุ - ใช้เป็นแบบรายงานผลการปฏิบัติของเดือน ตุลาคม ๒๕๕๗ เป็นต้นไป ในรูปแบบไฟล์ Excel ห้ามเพิ่มช่องหรือแปลงไฟล์
- ส่งรายงานทางอีเมล ccpd_07@hotmail.co.th ทุกวันที่ ๕ ของทุกเดือน

รวม	ราย	คน
	๑,๓๘๓	๑,๕๘๔

๔. ปี พ.ศ.๒๕๖๑

ตารางที่ ๒-๕ รายงานผลการจับกุมผู้ปล่อยเงินกู้นอกระบบ/ผู้ติดตามทวงหนี้โดยวิธีการผิดกฎหมาย ภาพรวม ตร. (แยกรายเดือน) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ และเปรียบเทียบระหว่างเดือนก่อนหน้ากับปัจจุบัน

บ.ช./ภ.	ประกอบธุรกิจสินเชื่อโดยไม่ได้รับอนุญาต พ.ร.บ. ข้อ ๕(๗)				ให้ผู้อื่นยืมเงินโดยคิดอัตราดอกเบี้ยเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด พ.ร.บ.ห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตราฯ ม.๓ (ก)				รวม				ผู้ติดตามทวงหนี้โดยวิธีการรุนแรงและเข้าข่ายความผิดมูลฐานตาม พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.๒๕๔๒ และส่งให้ปง. ดำเนินการ	
	ผู้ติดตามทวงหนี้ โดยวิธีการผิด กฎหมาย		บุคคล/กลุ่ม บุคคล/ นายทุน/		ผู้ติดตามทวงหนี้ โดยวิธีการผิด กฎหมาย		บุคคล/กลุ่มบุคคล/ นายทุน/ ผู้สนับสนุน		ผู้ติดตามทวงหนี้ โดยวิธีการผิด กฎหมาย		บุคคล/กลุ่ม บุคคล/ นายทุน/			
	ราย	คน	ราย	คน	ราย	คน	ราย	คน	ราย	คน	ราย	คน		
ตุลาคม ๖๐	๑	๑	๖	๑๑	๑๗	๒๐	๔๕	๔๙	๑๘	๒๑	๕๑	๖๐	๐	๐
พฤศจิกายน ๖๐	๙	๑๒	๑๔	๑๕	๔๑	๔๓	๑๐๑	๑๑๓	๕๐	๕๕	๑๑๕	๑๒๘	๐	๐
ธันวาคม ๖๐	๕	๖	๑๘	๑๘	๒๐	๒๕	๗๕	๘๒	๒๕	๓๑	๙๓	๑๐๐	๐	๐
มกราคม ๖๑	๒	๒	๕	๖	๑๘	๑๘	๖๓	๗๖	๒๐	๒๐	๖๘	๘๒	๐	๐
กุมภาพันธ์ ๖๑	๑๓	๑๕	๒	๒	๑๖	๑๖	๔๐	๔๘	๒๙	๓๑	๔๒	๕๐	๐	๐
มีนาคม ๖๑	๒	๓	๑๐	๑๗	๙	๑๑	๔๔	๕๗	๑๑	๑๔	๕๔	๗๔	๐	๐
เมษายน ๖๑	๑๑	๑๒	๙	๑๑	๒๐	๒๒	๑๐๑	๑๐๘	๓๑	๓๔	๑๑๐	๑๑๙	๐	๐
พฤษภาคม ๖๑	๔๘	๕๙	๓๕	๔๒	๑๕๓	๑๖๒	๕๐	๕๘	๒๐๑	๒๒๑	๘๕	๑๐๐	๐	๐
มิถุนายน ๖๑	๒๔	๒๘	๒๐	๒๔	๑๔๒	๑๔๖	๕๔	๖๗	๑๖๖	๑๗๔	๗๔	๙๑	๐	๐
กรกฎาคม ๖๑	๓๑	๔๐	๓๔	๓๔	๔	๔	๑๐๒	๑๐๘	๓๕	๔๔	๑๓๖	๑๔๒	๐	๐
สิงหาคม ๖๑	๒๖	๒๘	๕๕	๕๐	๑๑๖	๑๓๕	๑๔๕	๑๖๕	๘๑	๗๘	๑๗๑	๑๘๕	๐	๐
กันยายน ๖๑	๙	๑๖	๕๓	๒๗	๒๐	๒๕	๑๐๖	๑๓๘	๖๒	๔๓	๗๓	๕๒	๐	๐
รวม	๑๘๑	๒๒๒	๒๖๑	๒๕๗	๕๗๖	๖๒๗	๙๒๖	๑๐๖๙	๗๒๙	๗๖๖	๑๐๗๒	๑๑๘๓	๐	๐

รวม (+/-)			
ผู้ติดตามทวงหนี้ โดยวิธีการผิด กฎหมาย		บุคคล/กลุ่ม บุคคล/ นายทุน/	
ราย	คน	ราย	คน
๓๒	๓๔	๖๔	๖๘
-๒๕	-๒๔	-๒๒	-๒๘
-๕	-๑๑	-๒๕	-๑๘
๙	๑๑	-๒๖	-๓๒
-๑๘	-๑๗	๑๒	๒๔
๒๐	๒๐	๕๖	๔๕
๑๗๐	๑๘๗	-๒๕	-๑๙
-๓๕	-๔๗	-๑๑	-๙
-๑๓๑	-๑๓๐	๖๒	๕๑
๔๖	๓๔	๓๕	๔๓
-๑๙	-๓๕	-๙๘	-๑๓๓

หมายเหตุ - ใช้เป็นแบบรายงานผลการปฏิบัติของเดือน ตุลาคม ๒๕๕๗ เป็นต้นไป ในรูปแบบไฟล์ Excel ห้ามเพิ่มช่องหรือแปลงไฟล์
- ส่งรายงานทางอีเมล ccpd_07@hotmail.co.th ทุกวันที่ ๕ ของทุกเดือน

รวม	ราย	คน
	๑๘๐๑	๑๙๔๙

สถิติอัตรากว้างงาน (พ.ศ.๒๕๕๘ - พ.ศ.๒๕๖๑)

ตารางที่ ๒-๖ สถิติอัตรากว้างงาน (พ.ศ.๒๕๕๘ - พ.ศ.๒๕๖๑)

	๒๕๖๐	๒๕๕๙	๒๕๕๘
๑.ประชากรอายุ๑๕ปีขึ้นไป ๑/	๕๕๙๕๗.๒๗	๕๕๖๑๐.๑๔	๕๕๒๓๘.๔๖
๒.กำลังแรงงานรวม (๒.๑ + ๒.๒ + ๒.๓) ๒/	๓๘๐๙๙.๘๑	๓๘๒๖๖.๕๙	๓๘๕๕๘.๒๓
๒.๑.ผู้มีงานทำ ๓/	๓๗๔๕๘.๒๕	๓๗๖๙๒.๖๕	๓๘๐๑๖.๑๗
การทำงานต่ำกว่าระดับ๔/	๓๐๓.๓๐	๒๗๔.๘๙	๒๗๒.๕๕
๒.๑.๑.ภาคการเกษตร	๑๑๗๘๓.๒๗	๑๑๗๔๖.๖๒	๑๒๒๗๑.๙๑
๑) เกษตรกรรม การป่าไม้ และการประมง	๑๑๗๘๓.๒๗	๑๑๗๔๖.๖๒	๑๒๒๗๑.๙๑
๒.๑.๒.นอกภาคการเกษตร	๒๕๖๗๔.๙๘	๒๕๙๔๖.๐๒	๒๕๗๔๔.๒๕
๑) การทำเหมืองแร่และเหมืองหิน	๖๔.๔๖	๖๖.๔๗	๗๙.๒๓
๒) การผลิต	๖๑๐๗.๕๔	๖๒๘๘.๕๑	๖๔๕๓.๖๐
๓) ไฟฟ้า ก๊าซ ไอน้ำ และระบบปรับอากาศ	๑๒๖.๙๓	๑๒๑.๒๓	๑๐๕.๓๑
๔) การจัดหา น้ำ การจัดการ และการบำบัดน้ำเสีย	๙๙.๑๔	๙๖.๐๐	๘๒.๕๕
ของเสียและสิ่งปฏิกูล			
๕) การก่อสร้าง	๒๑๖๐.๒๐	๒๓๕๒.๑๔	๒๒๘๑.๗๖
๖) การขายส่ง และการขายปลีกการซ่อมยานยนต์	๖๓๒๐.๗๘	๖๓๓๑.๔๒	๖๑๗๕.๗๙
และรถจักรยานยนต์			
๗) การขนส่ง และสถานที่เก็บสินค้า	๑๒๓๒.๑๙	๑๑๙๘.๕๓	๑๒๑๕.๘๓
๘) กิจกรรมโรงแรมและการบริการด้านอาหาร	๒๗๗๘.๒๘	๒๗๒๙.๔๕	๒๖๔๓.๕๖
๙) ข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร	๒๑๙.๖๘	๒๓๑.๒๕	๒๔๑.๗๕
๑๐) กิจกรรมทางการเงินและการประกันภัย	๕๒๔.๕๔	๕๔๕.๕๗	๕๓๙.๒๑
๑๑) กิจกรรมอสังหาริมทรัพย์	๒๐๔.๓๘	๑๘๖.๓๐	๑๙๓.๖๒
๑๒) กิจกรรมทางวิชาชีพ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	๓๖๓.๕๒	๓๕๔.๔๓	๓๗๓.๕๒
๑๓) กิจกรรมการบริหารและการบริการสนับสนุน	๕๘๖.๗๖	๕๗๙.๔๔	๕๕๗.๕๐
๑๔) การบริหารราชการการป้องกันประเทศ และ	๑๕๘๘.๘๐	๑๕๗๙.๔๑	๑๖๑๑.๑๕
การประกันสังคมภาคบังคับ			
๑๕) การศึกษา	๑๑๘๕.๐๘	๑๑๘๔.๘๒	๑๑๘๑.๙๑
๑๖) กิจกรรมด้านสุขภาพและงานสังคมสงเคราะห์	๗๑๙.๕๕	๗๐๖.๒๙	๖๘๑.๖๒
๑๗) ศิลปะ ความบันเทิง และนันทนาการ	๒๔๒.๖๗	๒๕๒.๐๐	๒๖๗.๐๖
๑๘) กิจกรรมบริการด้านอื่น ๆ	๘๔๒.๓๖	๘๒๙.๒๙	๗๗๐.๓๑
๑๙) กิจกรรมการจ้างงานในครัวเรือนส่วนบุคคล	๒๑๘.๓๖	๒๓๒.๑๑	๒๓๒.๖๒
กิจกรรมการผลิตสินค้าและบริการที่ทำขึ้นเอง เพื่อใช้ในครัวเรือน			
๒๐) กิจกรรมขององค์กรระหว่างประเทศ	๓.๕๒	๓.๑๑	๓.๒๐
๒๑) ไม่ทราบ	๘๖.๒๗	๗๘.๒๘	๖๓.๑๗

ตารางที่ ๒-๖ (ต่อ)

	๒๕๖๐	๒๕๕๙	๒๕๕๘
๒.๒.ผู้ว่างงาน	๔๕๐.๖๗	๓๗๗.๔๖	๓๔๐.๕๖
(อัตราการว่างงาน)	๑.๑๘	๐.๙๙	๐.๘๘
๒.๓.กำลังแรงงานที่รอฤดูกาล	๑๙๐.๙๐	๑๙๖.๔๘	๑๙๑.๕๐
(สัดส่วนกำลังแรงงานที่รอฤดูกาลต่อกำลังแรงงาน)	๐.๕๐	๐.๕๑	๐.๕๐
๓.ไม่อยู่ในกำลังแรงงานอายุ๑๕ปีขึ้นไป	๑๗๘๕๗.๔๖	๑๗๓๔๓.๕๕	๑๖๖๙๐.๒๓
๑) ทำงานบ้าน	๕๓๓๒.๐๐	๕๒๐๐.๑๓	๔๙๔๓.๒๔
๒) เรียนหนังสือ	๔๓๔๗.๐๗	๔๓๒๘.๑๑	๔๔๑๖.๔๗
๓) ยังเด็ก ชรา/ไม่สามารถทำงานได้	๖๓๒๔.๑๙	๕๙๘๑.๓๑	๕๕๙๙.๗๙
๔) อื่น ๆ	๑๘๕๕.๒๑	๑๘๓๓.๕๗	๑๗๓๐.๗๓
ที่มา:สำนักงานสถิติแห่งชาติ หมายเหตุ: ๑/ ตั้งแต่ มกราคม ๒๕๕๗ประมาณการปรับกรอบการสำรวจตามสำมะโนประชากร ปี ๒๕๕๓ ๔/ ทำงานน้อยกว่า ๓๕ชม. ต่อสัปดาห์ และพร้อมที่จะทำงานเพิ่ม (นิยามโดยธปท.)			

สถิติผลการดำเนินการเกี่ยวกับหนี้นอกระบบของสำนักงานอัยการคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชนและ
การบังคับคดีย้อนหลัง ๑ ปี

ตารางที่ ๒-๗ สถิติข้อมูลหนี้นอกระบบที่สำนักงานคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชนในฐานะประธานอนุกรรมการไกล่เกลี่ยประนอมหนี้นอกระบบประจำกรุงเทพมหานคร รับจาก สศค. และหน่วยงานอื่น

ปี พ.ศ.	รับมา	ไกล่เกลี่ยได้	ผู้ร้องต้องการ หาแหล่งเงินทุน	คู่กรณีไม่สามารถ ตกลงกันได้	ผู้ร้อง/คู่กรณี ไม่มา พบอัยการตามนัด	ยุติเรื่องโดย				อยู่ระหว่าง พิจารณา/รอผล ดำเนินการ
						หาแหล่งเงินทุนได้	ไม่ประสงค์ไกล่เกลี่ย	ขอถอนเรื่อง	ไม่ได้เป็นหนี้นอกระบบ	
2560	36	6	6	2	4	1	2	3	1	11
2561	64	3	6	1	4	-	11	1	2	36

หมายเหตุ ปี พ.ศ.2560 ตั้งแต่เดือน 1 มกราคม - วันที่ 31 ธันวาคม 2560
ปี พ.ศ.2561 ตั้งแต่เดือน 1 มกราคม - วันที่ 30 กันยายน 2561

แผนยุทธศาสตร์สำนักงานปลัดกระทรวงการคลัง (พ.ศ.๒๕๖๐ – พ.ศ.๒๕๖๔)

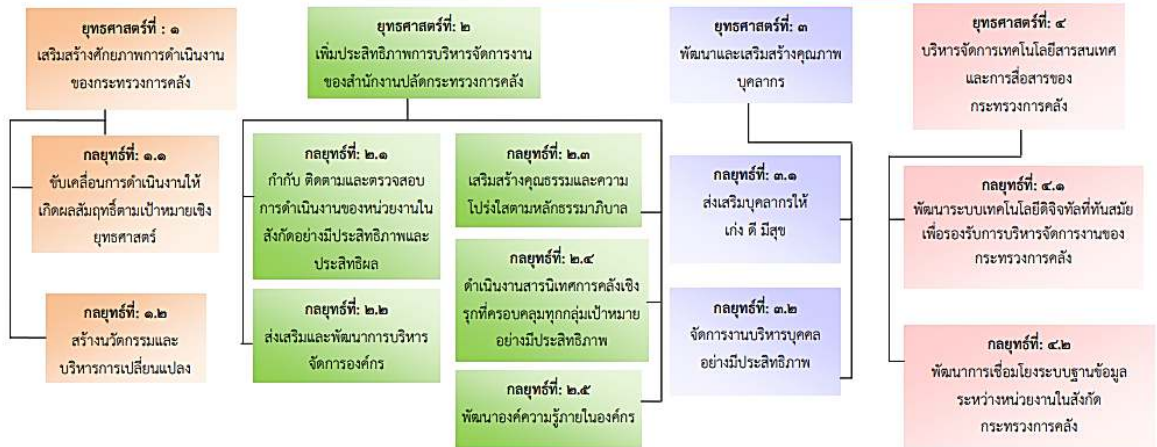
ภาพที่ ๒-๒ แผนยุทธศาสตร์สำนักงานปลัดกระทรวงการคลัง (พ.ศ.๒๕๖๐ – พ.ศ.๒๕๖๔)

แผนยุทธศาสตร์สำนักงานปลัดกระทรวงการคลัง พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๖๔

วิสัยทัศน์ : เป็นศูนย์กลางการบริหารงานของกระทรวงการคลังที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาล

พันธกิจ

๑. กำหนดนโยบาย เป้าหมายและผลสัมฤทธิ์ของงานในกระทรวง
๒. พัฒนายุทธศาสตร์การบริหารของกระทรวง รวมถึงการแปลงนโยบายเป็นแนวทางและแผนการปฏิบัติราชการ
๓. ดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารและพัฒนาบุคลากรของกระทรวง รวมถึงการกำหนดนโยบายและวางแผนเพื่อบริหารและพัฒนาบุคลากรของกระทรวง
๔. ดำเนินการเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบที่อยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง
๕. ดำเนินการเกี่ยวกับการตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติราชการและเรื่องราวร้องทุกข์ของส่วนราชการในสังกัดกระทรวง
๖. เผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศด้านกรคลังแก่สาธารณชนเพื่อเสริมสร้างความเชื่อมั่นต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ
๗. เป็นศูนย์ข้อมูลสารสนเทศของกระทรวง ตลอดจนให้คำแนะนำเกี่ยวกับนโยบายและแผนการพัฒนาาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร รวมทั้งการใช้ประโยชน์ของข้อมูลของหน่วยงานในสังกัดกระทรวง
๘. บูรณาการและขับเคลื่อนแผนการป้องกันและปราบปรามทุจริตและการส่งเสริมคุ้มครองจริยธรรมในกระทรวง



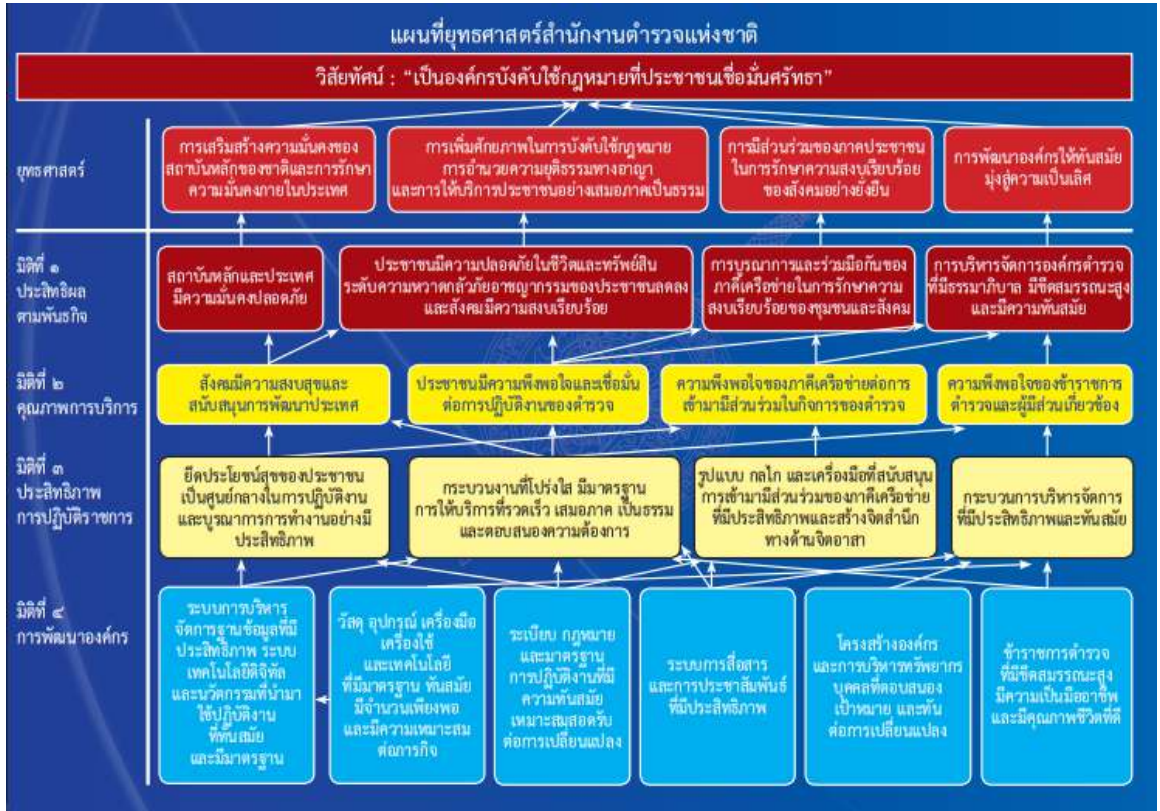
แผนยุทธศาสตร์ธนาคารแห่งประเทศไทย (พ.ศ.๒๕๖๐ – พ.ศ.๒๕๖๒)

ภาพที่ ๒-๓ แผนยุทธศาสตร์ธนาคารแห่งประเทศไทย (พ.ศ.๒๕๖๐ – พ.ศ.๒๕๖๒)



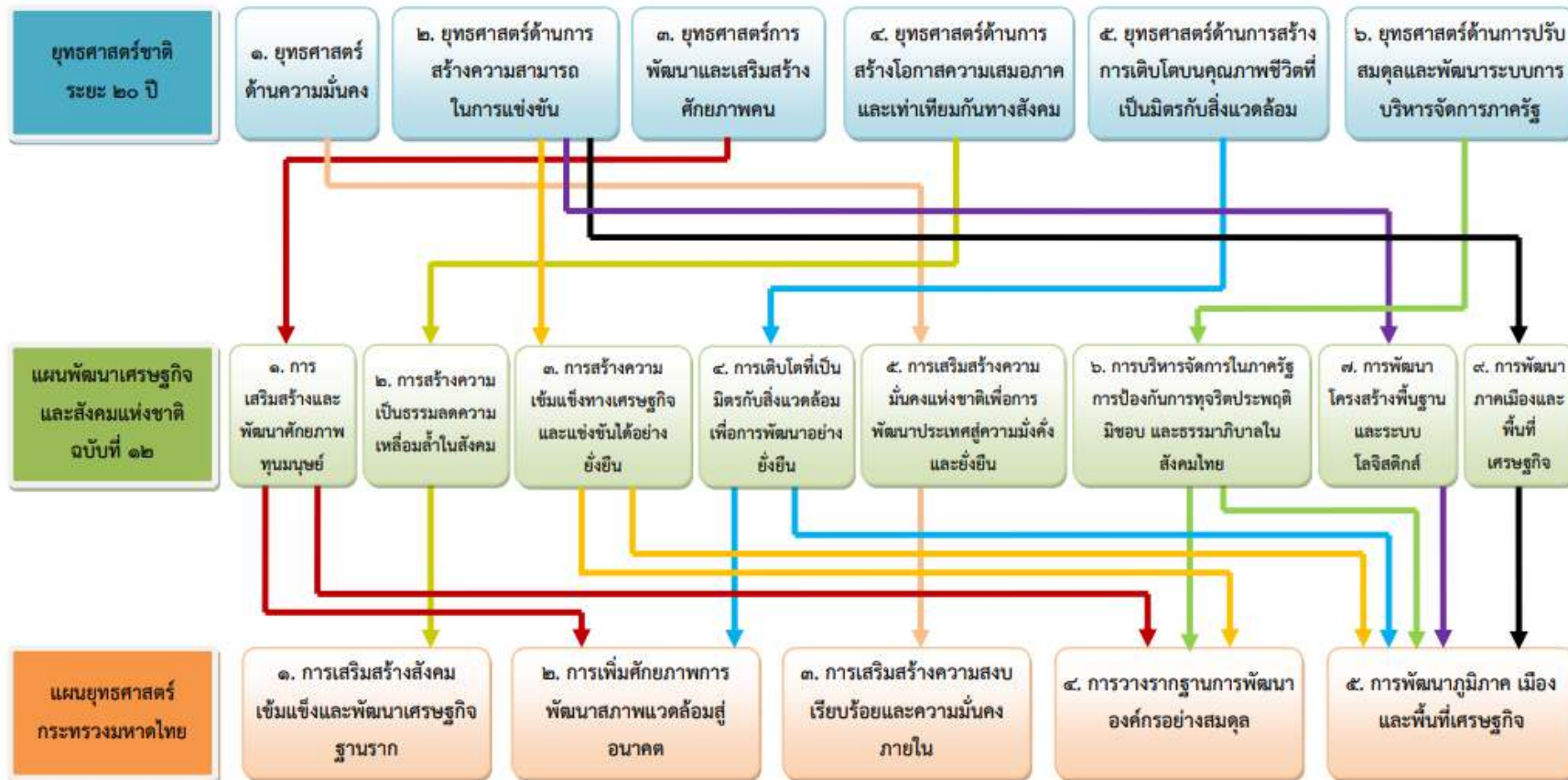
ยุทธศาสตร์สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ๒๐ ปี (๒๕๖๐ - พ.ศ.๒๕๘๐)

ภาพที่ ๒-๔ ยุทธศาสตร์สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ๒๐ ปี (๒๕๖๐ - พ.ศ.๒๕๘๐)



แผนยุทธศาสตร์กระทรวงมหาดไทย (พ.ศ.๒๕๖๐ - พ.ศ.๒๕๖๔)

ภาพที่ ๒-๕ แผนยุทธศาสตร์กระทรวงมหาดไทย (พ.ศ.๒๕๖๐ - พ.ศ.๒๕๖๔)



สถิติการร้องเรียนเกี่ยวกับหนี้นอกระบบ ศูนย์ดำรงธรรม (พ.ศ.๒๕๕๘ – พ.ศ.๒๕๖๑)

ตารางที่ ๒-๘ สรุปข้อมูลการดำเนินงานการแก้ไขปัญหาหนี้นอกระบบของศูนย์ดำรงธรรมจังหวัด/อำเภอ

ลำดับที่	จังหวัด/อำเภอ	จำนวนเรื่อง (เรื่อง)				จำนวนหนี้ (บาท)				หมายเหตุ
		ทั้งหมด	อยู่ระหว่างการดำเนินการ	ดำเนินการแล้วเสร็จ	ร้อยละความสำเร็จ (%)	ยอดหนี้ที่รับแจ้ง	อยู่ระหว่างการดำเนินการ	ยอดหนี้ที่แก้ไขได้	ร้อยละความสำเร็จ (%)	
๑	กระบี่			-	#DIV/0!			-	#DIV/0!	
๒	กาญจนบุรี			-	#DIV/0!			-	#DIV/0!	
๓	กำแพงเพชร	๗,๘๗๓	๒๒๔	๗,๖๔๙	๙๗.๐๔	๑,๐๓๓,๙๒๖,๕๓๕.๐๐	๕๗,๘๗๒,๑๕๖.๐๐	๙๗๕,๘๕๕,๒๙๓.๐๐	๙๔.๕๐	
๔	กำแพงเพชร			-	#DIV/0!			-	#DIV/0!	
๕	ขอนแก่น	๒,๗๒๘	๕๔	๒,๖๗๔	๙๘.๐๒	๕๓๕,๐๓๕,๒๒๒.๐๐	๒๘,๖๒๐,๐๐๐.๐๐	๔๙๐,๔๕๕,๒๒๒.๐๐	๙๕.๒๒	
๖	จันทบุรี			-	#DIV/0!			-	#DIV/0!	
๗	ฉะเชิงเทรา			-	#DIV/0!			-	#DIV/0!	
๘	ชลบุรี	๘๔๘	๑๒	๘๓๖	๙๘.๕๘	๓๓,๓๗๓,๖๒๗.๐๐	๒,๐๕๒,๙๐๐.๐๐	๒๙,๓๒๐,๗๒๗.๐๐	๘๗.๕๕	
๙	ชัยนาท	๔๓๖	-	๔๓๖	๑๐๐.๐๐	๙๕,๖๗๕,๙๔๙.๐๐	-	๙๕,๖๗๕,๙๔๙.๐๐	๑๐๐.๐๐	
๑๐	ชัยภูมิ	๒๐๘	-	๒๐๘	๑๐๐.๐๐	๖๔,๑๕๐,๑๕๙.๐๐	-	๖๔,๑๕๐,๑๕๙.๐๐	๑๐๐.๐๐	
๑๑	ชุมพร			-	#DIV/0!			-	#DIV/0!	
๑๒	เชียงใหม่			-	#DIV/0!			-	#DIV/0!	
๑๓	เชียงใหม่	๕๘๕	๒๐๗	๓๗๘	๖๔.๖๒	๕๐,๗๐๑,๗๔๙.๐๐	๒๒,๙๗๗,๓๘๙.๐๐	๒๗,๗๒๔,๓๕๙.๐๐	๕๔.๖๘	
๑๔	ศรีสะเกษ	๙๐	๖	๘๔	๙๓.๓๓	๒๗,๒๗๘,๔๕๒.๐๐	๔๔๕,๐๐๐.๐๐	๒๖,๘๓๓,๔๕๒.๐๐	๙๘.๓๗	
๑๕	ตราด			-	#DIV/0!			-	#DIV/0!	
๑๖	ตาก	๗๖	๓	๗๓	๙๖.๐๕	๑๐,๑๐๕,๑๕๕.๐๐	๘๘,๐๐๐.๐๐	๑๐,๐๑๗,๑๕๕.๐๐	๙๙.๓๓	
๑๗	นครนายก	๖๖	๓	๖๕	๙๘.๘๘	๘,๙๖๖,๐๖๒.๐๐	๒๐๐,๐๐๐.๐๐	๘,๗๖๖,๐๖๒.๐๐	๙๗.๗๗	
๑๘	นครปฐม	๖๓๖	๒	๖๓๔	๙๙.๖๘	๔๓,๙๗๙,๒๐๘.๐๐	๒๐๐,๐๐๐.๐๐	๔๓,๗๗๙,๒๐๘.๐๐	๙๙.๕๕	
๑๙	นครพนม	๓๕๗	๔๘	๓๐๙	๘๖.๕๕	๓๓๘,๘๘๙,๙๐๙.๐๐	๓๐,๖๓๓,๘๘๘.๐๐	๓๐๘,๒๕๖,๐๒๑.๐๐	๙๑.๙๕	
๒๐	นครราชสีมา	๒,๗๐๐	๒๒	๒,๖๗๘	๙๙.๑๙	๓๘๖,๘๕๖,๖๔๑.๐๐	๒,๗๙๐,๐๐๐.๐๐	๓๘๔,๐๕๖,๖๔๑.๐๐	๙๙.๒๘	
๒๑	นครศรีธรรมราช	๓๘๐	๗	๓๗๓	๙๘.๑๖	๓๓,๑๗๗,๗๙๙.๐๐	๓๗๗,๖๓๗.๐๐	๓๒,๘๐๐,๑๖๒.๐๐	๙๘.๗๖	
๒๒	นครสวรรค์	๒๐	-	๒๐	๑๐๐.๐๐	๙,๒๕๒,๙๒๙.๐๐	-	๙,๒๕๒,๙๒๙.๐๐	๑๐๐.๐๐	
๒๓	นนทบุรี			-	#DIV/0!			-	#DIV/0!	
๒๔	นราธิวาส	๗๖	-	๗๖	๑๐๐.๐๐	๑๐๘,๕๕๕.๐๐	-	๑๐,๘๕๕,๕๐๐.๐๐	๑๐๐.๐๐	
๒๕	น่าน			-	#DIV/0!			-	#DIV/0!	

ตารางที่ ๒-๘ (ต่อ)

ลำดับที่	จังหวัด/อำเภอ	จำนวนเรื่อง (เรื่อง)				จำนวนหนี้ (บาท)				หมายเหตุ
		ทั้งหมด	อยู่ระหว่างการดำเนินการ	ดำเนินการแล้วเสร็จ	ร้อยละความสำเร็จ (%)	ยอดหนี้ที่รับแจ้ง	อยู่ระหว่างการดำเนินการ	ยอดหนี้ที่แก้ไขได้	ร้อยละความสำเร็จ (%)	
๒๖	นิงภาพ			-	#DIV/0!			-	#DIV/0!	
๒๗	บุรีรัมย์	๓๔๙	๖	๑๔๓	๙๕.๙๗	๑๘,๖๕๔,๑๙๕.๐๐	๕๕๐,๐๐๐.๐๐	๑๘,๑๐๔,๑๙๕.๐๐	๙๗.๕๗	
๒๘	ปทุมธานี	๕๘๖	๘๐	๕๐๖	๘๖.๓๕	๕๒,๒๕๓,๕๖๒.๐๐	๓๖,๘๒๐,๘๑๐.๐๐	๓๕,๕๒๒,๙๕๒.๐๐	๖๗.๘๐	
๒๙	ประจวบคีรีขันธ์			-	#DIV/0!			-	#DIV/0!	
๓๐	ปราจีนบุรี	๕๙	-	๕๙	๑๐๐.๐๐	๒๕,๑๓๐,๐๔๗.๐๐	๕,๘๐๓,๘๐๐.๐๐	๑๙,๓๒๖,๒๔๗.๐๐	๗๖.๙๔	
๓๑	ปัตตานี	๒๑	-	๒๑	๑๐๐.๐๐	๒,๐๑๙,๙๐๐.๐๐	-	๒,๐๑๙,๙๐๐.๐๐	๑๐๐.๐๐	
๓๒	พระนครศรีอยุธยา			-	#DIV/0!			-	#DIV/0!	
๓๓	พังงา	๗๙	๒๐	๕๙	๗๙.๖๘	๙,๑๕๗,๕๐๐.๐๐	๙๖๐,๕๐๐.๐๐	๘,๑๙๗,๐๐๐.๐๐	๘๙.๕๓	
๓๔	พิจิตร	๒๗๙	๓	๒๗๘	๙๙.๖๔	๒๐,๒๐๙,๕๖๕.๐๐	๖,๘๗๑.๐๐	๒๐,๒๐๒,๖๙๔.๐๐	๙๙.๙๗	
๓๕	พิจิตร	๑๕๓	๒	๑๕๑	๙๘.๖๙	๓๕,๑๙๙,๕๖๘.๐๐	๓๒,๔๑๐.๐๐	๓๕,๑๖๗,๑๕๘.๐๐	๙๙.๙๗	
๓๖	พิษณุโลก			-	#DIV/0!			-	#DIV/0!	
๓๗	เพชรบุรี	๒๗๓	-	๒๗๓	๑๐๐.๐๐	๒๒,๓๕๖,๙๔๐.๐๐	๒๐,๐๐๐.๐๐	๒๒,๓๓๖,๙๔๐.๐๐	๙๙.๙๑	
๓๘	เพชรบูรณ์			-	#DIV/0!			-	#DIV/0!	
๓๙	แพร่	๒๖๘	๓	๒๖๗	๙๙.๖๓	๑๙,๒๒๒,๘๕๕.๐๐	๗๒,๐๐๐.๐๐	๑๙,๑๕๐,๘๕๕.๐๐	๙๙.๘๓	
๔๐	พะเยา			-	#DIV/0!			-	#DIV/0!	
๔๑	ภูเก็ต			-	#DIV/0!			-	#DIV/0!	
๔๒	มหาสารคาม	๓,๘๘๑	-	๓,๘๘๑	๑๐๐.๐๐	๔๙๖,๑๒๒,๙๘๐.๐๐	-	๔๙๖,๑๒๒,๙๘๐.๐๐	๑๐๐.๐๐	
๔๓	มุกดาหาร	๓๗	๒๒	๑๕	๔๐.๕๔	๒,๕๓๕,๐๐๐.๐๐	๑,๓๘๕,๐๐๐.๐๐	๑,๑๕๐,๐๐๐.๐๐	๔๖.๒๓	
๔๔	แม่ฮ่องสอน			-	#DIV/0!			-	#DIV/0!	
๔๕	ยะลา	๓๑	๑	๓๐	๙๖.๗๗	๗,๙๒๓,๕๖๗.๐๐	๑๐๐,๐๐๐.๐๐	๗,๘๒๓,๕๖๗.๐๐	๙๘.๗๔	
๔๖	ยโสธร	๕๐๗	๘๓	๔๒๔	๘๓.๖๓	๔๐,๕๘๐,๒๑๕.๐๐	๗,๐๕๒,๕๙๐.๐๐	๓๓,๕๒๗,๖๒๕.๐๐	๘๒.๖๒	
๔๗	ร้อยเอ็ด			-	#DIV/0!			-	#DIV/0!	
๔๘	ระนอง	๑๕	-	๑๕	๑๐๐.๐๐	๖๕๗,๒๐๐.๐๐	-	๖๕๗,๒๐๐.๐๐	๑๐๐.๐๐	
๔๙	ระยอง			-	#DIV/0!			-	#DIV/0!	
๕๐	ราชบุรี			-	#DIV/0!			-	#DIV/0!	
๕๑	รพบุรี	๗๖๕	๘	๗๕๗	๙๘.๙๗	๗๖,๕๑๕,๓๗๑.๐๐	๗๓๓,๗๒๗.๐๐	๗๕,๗๘๑,๖๔๔.๐๐	๙๙.๐๔	
๕๒	ลำปาง	๑,๐๑๕	-	๑,๐๑	๑๐๐.๐๐	๔๓,๐๕๖,๘๘๙.๐๐		๔๓,๐๕๖,๘๘๙.๐๐	๑๐๐.๐๐	

ตารางที่ ๒-๘ (ต่อ)

ลำดับที่	จังหวัด/อำเภอ	จำนวนเรื่อง (เรื่อง)				จำนวนหนี้ (บาท)				หมายเหตุ
		ทั้งหมด	อยู่ระหว่างการดำเนินการ	ดำเนินการแล้วเสร็จ	ร้อยละความสำเร็จ (%)	ยอดหนี้ที่รับแจ้ง	อยู่ระหว่างการดำเนินการ	ยอดหนี้ที่แก้ไขได้	ร้อยละความสำเร็จ (%)	
๕๓	ลำพูน			-	#DIV/0!			-	#DIV/0!	
๕๔	เลย	๑,๔๘๗	๖	๑,๔๘๑	๙๙.๖๐	๒๙๖,๒๓๒,๗๗๐.๐๐	๒,๔๑๐,๐๐๐.๐๐	๒๙๓,๘๒๒,๓๗๐.๐๐	๙๙.๓๙	
๕๕	ศรีสะเกษ	๑,๕๗๓	๗๒	๑,๕๐๑	๙๕.๕๒	๓๙๓,๖๘๙,๖๐๘.๐๐	๓,๓๕๒,๐๐๐.๐๐	๑๙๐,๙๙๗,๖๐๘.๐๐	๙๘.๓๕	
๕๖	สกลนคร			-	#DIV/0!			-	#DIV/0!	
๕๗	สงขลา			-	#DIV/0!			-	#DIV/0!	
๕๘	สตูล	๒๓	-	๒๓	๑๐๐.๐๐	๔,๒๙๙,๕๐๐.๐๐	-	๔,๒๙๙,๕๐๐.๐๐	๑๐๐.๐๐	
๕๙	สมุทรปราการ	๖๔๘	๕๓	๕๙๕	๙๓.๘๒	๖๖,๙๐๔,๓๘๗.๐๐	๑,๙๑๐,๓๐๐.๐๐	๖๕,๙๙๔,๐๘๗.๐๐	๙๗.๓๙	
๖๐	สมุทรสงคราม			-	#DIV/0!			-	#DIV/0!	
๖๑	สมุทรสาคร	๒๐๖	-	๒๐๖	๑๐๐.๐๐	๑๐,๐๓๖,๐๕๐.๐๐	-	๑๐,๐๓๖,๐๕๐.๐๐	๑๐๐.๐๐	
๖๒	สระแก้ว	๑๓๐	๒	๑๒๘	๙๘.๔๖	๑๙,๑๒๗,๓๗๕.๐๐	๑๓๒,๐๐๐.๐๐	๑๘,๐๑๕,๓๗๕.๐๐	๙๙.๘๑	
๖๓	สระบุรี	๑,๔๕๐	-	๑,๔๕๐	๑๐๐.๐๐	๕๖,๙๖๐,๐๐๐.๐๐	-	๕๖,๙๖๐,๐๐๐.๐๐	๑๐๐.๐๐	
๖๔	สิงห์บุรี	๗๗	-	๗๗	๑๐๐.๐๐	๘,๕๖๖,๕๘๙.๐๐	-	๘,๕๖๖,๕๘๙.๐๐	๑๐๐.๐๐	
๖๕	สุโขทัย	๑๗๙	๒	๑๗๗	๙๘.๘๘	๑๖,๓๑๙,๘๗๒.๐๐	๖๙๕,๐๐๐.๐๐	๑๖,๐๒๔,๘๗๒.๐๐	๙๕.๘๘	
๖๖	สุพรรณบุรี	๙	-	๙	๑๐๐.๐๐	๕๐๖,๖๒๐.๐๐	-	๕๐๖,๖๒๐.๐๐	๑๐๐.๐๐	
๖๗	สุราษฎร์ธานี			-	#DIV/0!			-	#DIV/0!	
๖๘	สุรินทร์			-	#DIV/0!			-	#DIV/0!	
๖๙	หนองคาย			-	#DIV/0!			-	#DIV/0!	
๗๐	หนองบัวลำภู			-	#DIV/0!			-	#DIV/0!	
๗๑	อ่างทอง	๒๘๐	๒	๒๗๘	๙๙.๒๙	๙,๙๗๗,๑๓๕.๐๐	-	๙,๙๗๗,๑๓๕.๐๐	๑๐๐.๐๐	
๗๒	อุทัยธานี	๖๙	-	๖๙	๑๐๐.๐๐	๙,๓๙๕,๓๐๐.๐๐	-	๙,๓๙๕,๓๐๐.๐๐	๑๐๐.๐๐	
๗๓	อุตรธานี	๙๑๘	๒	๙๑๖	๙๙.๗๘	๒๓๙,๘๐๓,๘๒๑.๐๐	๙๘๖,๐๐๐.๐๐	๒๓๘,๘๑๗,๘๒๑.๐๐	๙๙.๗๘	
๗๔	อุตรดิตถ์	๓๘๗	๓๑	๓๕๖	๙๓.๙๙	๔๐,๙๓๙,๒๗๐.๐๐	๒,๕๖๖,๕๐๐.๐๐	๓๘,๓๕๒,๗๗๐.๐๐	๙๓.๗๓	
๗๕	อุบลราชธานี			-	#DIV/0!			-	#DIV/0!	
๗๖	อำนาจเจริญ	๑๐๖	-	๑๐๖	๑๐๐.๐๐	๕,๐๓๙,๙๔๑.๐๐	-	๕,๐๓๙,๙๔๑.๐๐	๑๐๐.๐๐	
	รวม	๓๒,๖๖๕	๙๘๕	๓๑,๖๘๐	๙๖.๙๘	๔,๒๕๗,๒๘๙,๐๗๖.๐๐	๑๘๗,๐๓๓,๕๖๙.๐๐	๔,๐๗๐,๒๕๑,๕๐๗.๐๐	๙๕.๖๓	

แผนปฏิบัติการกระทรวงแรงงาน ประจำปี พ.ศ.๒๕๖๑

๑. บริหารจัดการด้านแรงงาน เพื่อสร้างโอกาสให้คนไทยมีงานทำอย่างเท่าเทียม และมีศักดิ์ศรี โดยการสร้างฐานข้อมูลแรงงาน เพื่อใช้ในการบริหารจัดการ และจับคู่ Demand – Supply ของแรงงาน เพื่อป้องกันการเกิดสถานะ “แรงงานล้น – ขาดตลาด” รวมทั้งใช้ในการกำกับดูแลและคุ้มครองแรงงาน

๒. บริหารจัดการแรงงานต่างด้าว เพื่อสร้างฐานข้อมูลแรงงานต่างด้าวว่าเป็นใคร ทำอะไร อยู่ที่ใด กับใคร เพื่อใช้ในการกำกับดูแลและคุ้มครองตามหลักสิทธิมนุษยชน และเพื่อใช้ในการบริหารจัดการ แรงงานต่างด้าวให้สอดคล้องกับตลาด โดยบูรณาการการทำงานและข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๓. สร้างระบบประกันทางสังคมที่เป็นธรรมและเท่าเทียม มุ่งเน้นการพัฒนาระบบประกันสุขภาพให้มีประสิทธิภาพ เป็นธรรม และสร้างความเท่าเทียมให้กับแรงงานผู้ประกันตน เพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิต ที่ดีให้กับแรงงาน รวมทั้งมุ่งเน้นการปรับปรุงขอบเขตการคุ้มครองและสอดคล้องกับบริบทความเปลี่ยนแปลง และการนำระบบเทคโนโลยีมาใช้ในการอำนวยความสะดวกในการรับบริการ

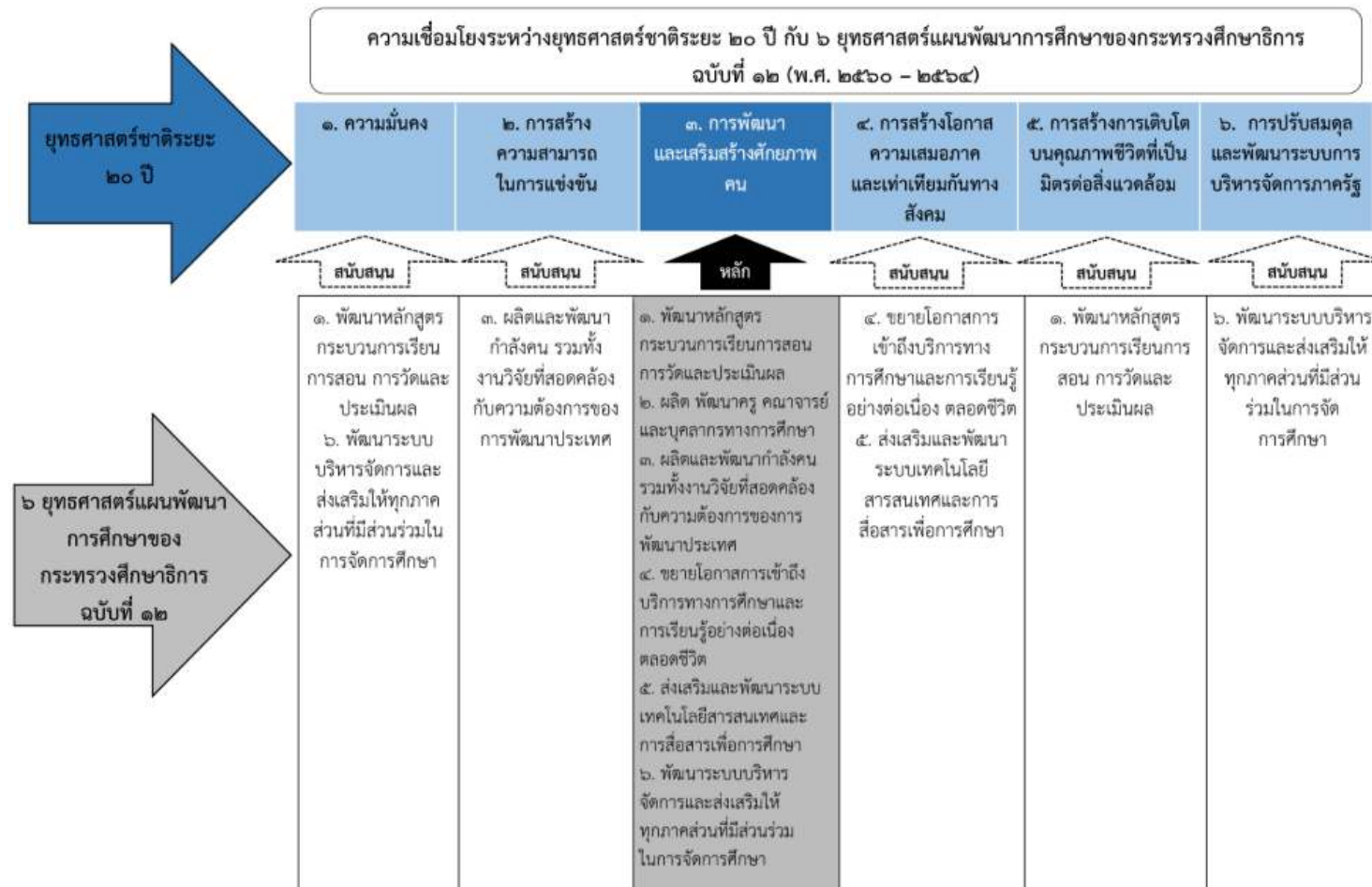
๔. สร้างมาตรฐานการจ้างงานที่เป็นที่ยอมรับ เพื่อส่งเสริมการจ้างงานในสถานประกอบการที่เป็นธรรม และเคารพสิทธิมนุษยชนของแรงงาน ทั้งแรงงานไทยและแรงงานต่างด้าวที่เป็นที่ยอมรับ และได้มาตรฐานระดับสากล เพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับแรงงาน และสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับประเทศไทย

๕. พัฒนาทักษะแรงงานเพื่อรองรับนโยบาย Thailand ๔.๐ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีทักษะ ศักยภาพและสมรรถนะที่จำเป็นในการทำงาน ให้สอดคล้องกับบริบทการเปลี่ยนแปลงเพราะคุณภาพแรงงานคือรากฐานและเป็น “หัวใจ” สำคัญในการขับเคลื่อนนโยบาย Thailand ๔.๐ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ทักษะทางเทคโนโลยีและความคิดสร้างสรรค์เพื่อผลิตนวัตกรรมในการทำงาน

๖. พัฒนาระบบประกันงานโดยใช้ระบบราชการ ๔.๐ ท่ามกลางสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงในทุกมิติ กระทรวงแรงงานในฐานะหน่วยงานที่มีความสำคัญในการขับเคลื่อนนโยบายการพัฒนาของประเทศ จำเป็นจะต้องปรับตัวเพื่อเข้าสู่ระบบราชการ ๔.๐ เพื่อเป็นระบบราชการที่เป็นที่พึงของประชาชน และเชื่อถือ ไว้วางใจได้

แผนพัฒนาการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๖๐ – พ.ศ.๒๕๖๔)

ภาพที่ ๒-๖ แผนพัฒนาการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๖๐ – พ.ศ.๒๕๖๔)



ยุทธศาสตร์กระทรวงยุติธรรม ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๐ – พ.ศ.๒๕๗๙)

ตารางที่ ๒-๙ เป้าหมายและตัวชี้วัดยุทธศาสตร์กระทรวงยุติธรรม ระยะ ๒๐ ปี พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๙

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

เป้าหมาย	ตัวชี้วัดในแต่ละช่วงเวลา				หน่วยงานเจ้าภาพ
	๒๕๖๐ - ๒๕๖๔	๒๕๖๕ - ๒๕๖๙	๒๕๗๐ - ๒๕๗๔	๒๕๗๕ - ๒๕๗๙	
๑. ลดระดับความรุนแรงของสถานการณ์ ควบคุมปัญหา และ ลดผลกระทบของปัญหายาเสพติดอย่างต่อเนื่อง	๑.๑ ผู้เสพยาเสพติดรายใหม่ไม่เกินร้อยละ ๗	ผู้เสพยาเสพติดรายใหม่ไม่เกินร้อยละ ๖.๕	ผู้เสพยาเสพติดรายใหม่ไม่เกินร้อยละ ๖	ผู้เสพยาเสพติดรายใหม่ไม่เกินร้อยละ ๕.๕	สำนักงาน ป.ป.ส.
	๑.๒ ร้อยละ ๕๐ ของผู้เกี่ยวข้องในคดียาเสพติดถูกคำสั่งให้ยึดอายัดทรัพย์สินที่มีมูลค่าตั้งแต่ ๒๐๐,๐๐๐ บาท ขึ้นไป	ร้อยละ ๕๐ ของผู้เกี่ยวข้องในคดียาเสพติดถูกคำสั่งให้ยึดอายัดทรัพย์สินที่มีมูลค่าตั้งแต่ ๒๐๐,๐๐๐ บาท ขึ้นไป	ร้อยละ ๕๐ ของผู้เกี่ยวข้องในคดียาเสพติดถูกคำสั่งให้ยึดอายัดทรัพย์สินที่มี มูลค่า ตั้งแต่ ๒๐๐,๐๐๐ บาท ขึ้นไป	ร้อยละ ๕๐ ของผู้เกี่ยวข้องในคดียาเสพติดถูกคำสั่งให้ยึดอายัดทรัพย์สินที่มี มูลค่า ตั้งแต่ ๒๐๐,๐๐๐ บาท ขึ้นไป	สำนักงาน ป.ป.ส.

ตารางที่ ๒-๙ (ต่อ)

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การสร้างความปลอดภัยและความสงบสุขในสังคม

เป้าหมาย	ตัวชี้วัดในแต่ละช่วงเวลา				หน่วยงานเจ้าภาพ
	๒๕๖๐ - ๒๕๖๔	๒๕๖๕ - ๒๕๖๙	๒๕๗๐ - ๒๕๗๔	๒๕๗๕ - ๒๕๗๙	
๑. ลดการกระทำผิดซ้ำของผู้กระทำผิด	๑.๑ อัตราการกระทำผิดซ้ำของผู้ ผ่านการพัฒนาพฤตินิสัยในแต่ละกลุ่มเป้าหมาย	อัตราการกระทำผิดซ้ำของผู้ ผ่านการพัฒนาพฤตินิสัยในแต่ละกลุ่มเป้าหมาย	อัตราการกระทำผิดซ้ำของผู้ ผ่านการพัฒนาพฤตินิสัยในแต่ละกลุ่มเป้าหมาย	อัตราการกระทำผิดซ้ำของผู้ ผ่านการพัฒนาพฤตินิสัยในแต่ละกลุ่มเป้าหมาย	กลุ่มภารกิจพัฒนาพฤตินิสัย (คป./ กพน./ รท.)
๒. ผู้ผ่านการแก้ไขฟื้นฟู มีการศึกษา มีงานทำ มีรายได้ ที่ตนเองได้	๒.๑ สัดส่วนผู้กระทำผิดที่ผ่านการแก้ไขฟื้นฟูมีงานทำและมีรายได้เพิ่มขึ้น	สัดส่วนผู้กระทำผิดที่ผ่านการแก้ไขฟื้นฟูมีงานทำและมีรายได้เพิ่มขึ้น	สัดส่วนผู้กระทำผิดที่ผ่านการแก้ไขฟื้นฟูมีงานทำและมีรายได้เพิ่มขึ้น	สัดส่วนผู้กระทำผิดที่ผ่านการแก้ไขฟื้นฟูมีงานทำและมีรายได้เพิ่มขึ้น	กลุ่มภารกิจพัฒนาพฤตินิสัย (คป./ กพน./ รท.)
	๒.๒ ร้อยละของเด็กและเยาวชนสามารถกลับไปดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุขหลังปล่อยจากศูนย์ฝึกฯ	ร้อยละของเด็กและเยาวชนสามารถกลับไปดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุขหลังปล่อยจากศูนย์ฝึกฯ	ร้อยละของเด็กและเยาวชนสามารถกลับไปดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุขหลังปล่อยจากศูนย์ฝึกฯ	ร้อยละของเด็กและเยาวชนสามารถกลับไปดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุขหลังปล่อยจากศูนย์ฝึกฯ	ร้อยละของเด็กและเยาวชนสามารถกลับไปดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุขหลังปล่อยจากศูนย์ฝึกฯ

ตารางที่ ๒-๙ (ต่อ)

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การอำนวยความสะดวก

เป้าหมาย	ข้อเสนอตัวชี้วัดในแต่ละช่วงเวลา				หน่วยงานเจ้าภาพ
	๒๕๖๐ - ๒๕๖๔	๒๕๖๕ - ๒๕๖๙	๒๕๗๐ - ๒๕๗๔	๒๕๗๕ - ๒๕๗๙	
๑. อำนวยความสะดวกเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงความยุติธรรม	๑.๑ จำนวนประชาชนกลุ่มเป้าหมายมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม และสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานเพิ่มขึ้น	จำนวนประชาชนกลุ่มเป้าหมายมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม และสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานเพิ่มขึ้น	จำนวนประชาชนกลุ่มเป้าหมายมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม และสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานเพิ่มขึ้น	จำนวนประชาชนกลุ่มเป้าหมายมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม และสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานเพิ่มขึ้น	สทธ./ สป.ยธ./ กคส./ กบค./ กสพ./ คป.(ยุติธรรมจังหวัด)
	๑.๒ จำนวนประชาชนที่ด้อยโอกาสและฐานะยากจนสามารถเข้าถึงความยุติธรรมได้เพิ่มมากขึ้น	จำนวนประชาชนที่ด้อยโอกาสและฐานะยากจนสามารถเข้าถึงความยุติธรรมได้เพิ่มมากขึ้น	จำนวนประชาชนที่ด้อยโอกาสและฐานะยากจนสามารถเข้าถึงความยุติธรรมได้เพิ่มมากขึ้น	จำนวนประชาชนที่ด้อยโอกาสและฐานะยากจนสามารถเข้าถึงความยุติธรรมได้เพิ่มมากขึ้น	สป.ยธ. / กคส./ สทธ./ คป.(ยุติธรรมจังหวัด)
	๑.๓ ร้อยละของศูนย์ยุติธรรมชุมชนที่มีความเข้มแข็งเพิ่มขึ้น	ร้อยละของศูนย์ยุติธรรมชุมชนที่มีความเข้มแข็งเพิ่มขึ้น	ร้อยละของศูนย์ยุติธรรมชุมชนที่มีความเข้มแข็งเพิ่มขึ้น	ร้อยละของศูนย์ยุติธรรมชุมชนที่มีความเข้มแข็งเพิ่มขึ้น	สป.ยธ./ กคส./ คป.(ยุติธรรมจังหวัด)

ตารางที่ ๒-๙ (ต่อ)

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การพัฒนากฎหมายและกระบวนการยุติธรรม

เป้าหมาย	ตัวชี้วัดในแต่ละช่วงเวลา				หน่วยงานเจ้าภาพ
	๒๕๖๐ - ๒๕๖๔	๒๕๖๕ - ๒๕๖๙	๒๕๗๐ - ๒๕๗๔	๒๕๗๕ - ๒๕๗๙	
๑. ประชาชนมีการรับรู้และใช้กระบวนการยุติธรรมทางเลือกมากขึ้น	๑.๑ ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของข้อพิพาท/คดีความ ที่นำกระบวนการไกล่เกลี่ยระงับข้อพิพาทมาใช้	ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของข้อพิพาท/คดีความ ที่นำกระบวนการไกล่เกลี่ยระงับข้อพิพาทมาใช้	ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของข้อพิพาท/คดีความ ที่นำกระบวนการไกล่เกลี่ยระงับข้อพิพาทมาใช้	ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของข้อพิพาท/คดีความ ที่นำกระบวนการไกล่เกลี่ยระงับข้อพิพาทมาใช้	สป.ยธ./ กคส./ THAC/ กบค./กพน.
๒. กระบวนการยุติธรรมมีมาตรฐานตามหลักสากล	๒.๑ การยกระดับคะแนนหลักนิติธรรมจากการวัดโดย WJP ของประเทศไทยเพิ่มขึ้น	การยกระดับคะแนนหลักนิติธรรมจากการวัดโดย WJP ของประเทศไทยเพิ่มขึ้น	การยกระดับคะแนนหลักนิติธรรมจากการวัดโดย WJP ของประเทศไทยเพิ่มขึ้น	การยกระดับคะแนนหลักนิติธรรมจากการวัดโดย WJP ของประเทศไทยเพิ่มขึ้น	สกธ./ TIJ
	๒.๒ ระดับความสำเร็จในการปรับปรุง แก้ไข ยกเลิกกฎหมายเพื่อให้ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงและสอดคล้องกับหลักสากล	ระดับความสำเร็จในการปรับปรุง แก้ไข ยกเลิกกฎหมายเพื่อให้ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงและสอดคล้องกับหลักสากล	ระดับความสำเร็จในการปรับปรุง แก้ไข ยกเลิกกฎหมายเพื่อให้ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงและสอดคล้องกับหลักสากล	ระดับความสำเร็จในการปรับปรุง แก้ไข ยกเลิกกฎหมายเพื่อให้ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงและสอดคล้องกับหลักสากล	ระดับความสำเร็จในการปรับปรุง แก้ไข ยกเลิกกฎหมายเพื่อให้ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงและสอดคล้องกับหลักสากล

ตารางที่ ๒-๙ (ต่อ)

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมด้านความมั่นคง

เป้าหมาย	ตัวชี้วัดในแต่ละช่วงเวลา				หน่วยงานเจ้าภาพ
	๒๕๖๐ - ๒๕๖๔	๒๕๖๕ - ๒๕๖๙	๒๕๗๐ - ๒๕๗๔	๒๕๖๐-๒๕๗๔	
๑. ประเทศมีความมั่นคง และปลอดภัยจากอาชญากรรมด้านความมั่นคง	มูลค่าทรัพย์สินและผลประโยชน์ที่สามารถปกป้องรักษา เรียกคืน ให้แก่รัฐและประชาชน	มูลค่าทรัพย์สินและผลประโยชน์ที่สามารถปกป้อง รักษา เรียกคืน ให้แก่รัฐและประชาชน	มูลค่าทรัพย์สินและผลประโยชน์ที่สามารถปกป้อง รักษา เรียกคืน ให้แก่รัฐและประชาชน	มูลค่าทรัพย์สินและผลประโยชน์ที่สามารถปกป้อง รักษา เรียกคืน ให้แก่รัฐและประชาชน	กสพ.
๒. ป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมด้านความมั่นคงด้วยงานนิติวิทยาศาสตร์	ผลการตรวจพิสูจน์ทางนิติวิทยาศาสตร์ที่นำไปใช้ในกระบวนการยุติธรรมเพิ่มขึ้น	ผลการตรวจพิสูจน์ทางนิติวิทยาศาสตร์ที่นำไปใช้ในกระบวนการยุติธรรมเพิ่มขึ้น	ผลการตรวจพิสูจน์ทางนิติวิทยาศาสตร์ที่นำไปใช้ในกระบวนการยุติธรรมเพิ่มขึ้น	ผลการตรวจพิสูจน์ทางนิติวิทยาศาสตร์ที่นำไปใช้ในกระบวนการยุติธรรมเพิ่มขึ้น	สนว.

ยุทธศาสตร์ที่ ๖ การเสริมสร้างความปรองดองสมานฉันท์

เป้าหมาย	ตัวชี้วัดในแต่ละช่วงเวลา				หน่วยงานเจ้าภาพ
	๒๕๖๐ - ๒๕๖๔	๒๕๖๕ - ๒๕๖๙	๒๕๗๐ - ๒๕๗๔	๒๕๗๕-๒๕๗๙	
๑. มีศูนย์ประสานงานในการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ ๒. นำหลักยุติธรรมเชิงสมานฉันท์มาใช้ในการจัดการความขัดแย้งในระดับพื้นที่	ระดับความสำเร็จในการนำหลักนิติธรรมและยุติธรรมเชิงสมานฉันท์มาใช้ในการจัดการความขัดแย้ง	ระดับความสำเร็จในการนำหลักนิติธรรมเชิงสมานฉันท์มาใช้ในการจัดการความขัดแย้ง	ระดับความสำเร็จในการนำหลักนิติธรรมเชิงสมานฉันท์มาใช้ในการจัดการความขัดแย้ง	ระดับความสำเร็จในการนำหลักนิติธรรมเชิงสมานฉันท์มาใช้ในการจัดการความขัดแย้ง	สป.ยธ./กคส.

คำพิพากษาที่เกี่ยวข้องกับความผิดฐานหนี้นอกระบบ

กรณีการเรียกดอกเบี้ยเงินกู้ยืมเกินอัตราและลูกหนี้ได้ชำระหนี้แก่เจ้าหนี้ไปแล้ว แนวฎีกาเดิมถือว่า การที่จำเลยได้ชำระดอกเบี้ยเงินกู้ยืมเกินอัตราตามกฎหมายให้ โจทก์ไปแล้ว เท่ากับเป็นการชำระหนี้ ตามอำเภอใจโดยรู้อยู่แล้วว่าตนไม่มีความผูกพันต้องชำระตาม ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๐๗ หรือเป็นการชำระหนี้ ผ่าฝืนข้อห้ามตามกฎหมาย ตาม ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๑๑ ผลคือ นอกจากเรียกเงินที่ชำระไปคืนไม่ได้แล้ว จะให้นำไปหักดอกเบี้ยตามกฎหมายหรือหักยอดเงินต้นก็ได้ด้วย แต่ปัจจุบันมีคำพิพากษาซึ่งกลับหลักฎีกาเดิม ได้แก่ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๑๓๑/๒๕๖๐ โจทก์คิดดอกเบี้ยจากจำเลยร้อยละ ๑.๓ ต่อเดือน หรืออัตราร้อยละ ๑๕.๖ ต่อปี ซึ่งเป็นการคิดดอกเบี้ยเกินอัตราที่กฎหมายกำหนด อันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. ๒๔๗๕ มาตรา ๓ ประกอบประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๖๕๔ มีผลให้ดอกเบี้ยดังกล่าวตกเป็นโมฆะ กรณีถือไม่ได้ว่า จำเลยชำระหนี้ โดยจงใจฝ่าฝืนข้อห้ามตามกฎหมายหรือเป็นการกระทำอันใดตามอำเภอใจเสมือนหนึ่งว่าเพื่อชำระหนี้ โดยรู้แล้วว่าตนไม่มีความผูกพันตามกฎหมายที่ต้องชำระ อันจะเป็นเหตุให้จำเลยไม่มีสิทธิได้รับทรัพย์นั้นคืนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๐๗ เมื่อดอกเบี้ยของโจทก์เป็นโมฆะ เท่ากับสัญญากู้ยืมมิได้มีการตกลงเรื่องดอกเบี้ยกันไว้ โจทก์ไม่มีสิทธิได้ดอกเบี้ยก่อนผิดนัด และไม่อาจนำเงินที่จำเลยชำระแก่โจทก์มาแล้วไปหักออกจาก ดอกเบี้ยที่โจทก์ไม่มีสิทธิคิดได้ จึงต้องนำเงินที่จำเลยชำระหนี้ ไปชำระต้นเงินทั้งหมด คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๕๓๗๖/๒๕๖๐ ข้อเท็จจริงในคดีนี้ สรุปได้ว่า โจทก์ (ผู้ให้กู้ยืมเงิน) และ จำเลย (ผู้กู้ยืมเงิน) ได้ทำสัญญากู้ยืมเงินกันสองครั้ง โดยสัญญากู้ยืมเงินทั้งสองฉบับมิได้ระบุอัตรา ดอกเบี้ยเอาไว้ อย่างไรก็ตาม กล่าวเฉพาะในสัญญากู้ยืมเงินฉบับแรกในการพิจารณาคดีโจทก์และ จำเลยนำสืบรับกันว่า จำเลยกู้ยืมเงินจำนวน ๕๐,๐๐๐ บาทโดยโจทก์คิดดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๕ ต่อเดือน จากยอดเงินต้นจำนวนดังกล่าว หลังจากทำสัญญา จำเลยได้ชำระดอกเบี้ย ๓ งวด งวดละ ๒,๕๐๐ บาท รวมเป็นเงินที่ชำระดอกเบี้ยทั้งสิ้น ๗,๕๐๐ บาท จากข้อเท็จจริงข้างต้น ศาลฎีกามีคำวินิจฉัยดังนี้) ข้อตกลงเรื่องดอกเบี้ยตกเป็นโมฆะ เพราะเป็นข้อตกลงที่ฝ่าฝืนพระราชบัญญัติห้ามเรียก ดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. ๒๔๗๕ มาตรา ๓ ประกอบ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๖๕๔ ๒. จำเลยไม่สามารถเรียกเงิน ๗,๕๐๐ บาท ที่ชำระเป็นค่าดอกเบี้ยไปแล้วคืนจากโจทก์ได้ เนื่องจากการชำระหนี้ ผ่าฝืนข้อห้ามตามกฎหมาย ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๑๑๗๓. แม้จำเลยจะไม่สามารถเรียกเงินค่าดอกเบี้ยที่ชำระไปแล้วคืนได้ แต่ศาลฎีกาโดยมติที่ ประชุมใหญ่เห็นว่า โจทก์เป็นฝ่ายเรียกดอกเบี้ยเกินอัตราที่กฎหมายกำหนดไว้ โจทก์จึงไม่มีสิทธิได้ดอกเบี้ย จำนวนดังกล่าวด้วย ฉะนั้น ต้องนำดอกเบี้ยดังกล่าวไปหักเงินต้นตามสัญญากู้ยืมเงินฉบับที่หนึ่ง อย่างไรก็ตาม นอกจากผลในทางแพ่งซึ่งถือว่า ดอกเบี้ยที่เรียกกันเกินอัตราที่กฎหมาย กำหนดเป็นโมฆะแล้ว เจ้าหนี้ ซึ่งเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรานั้น

ยังมีความผิดทางอาญาซึ่งมีโทษจำคุกอีกด้วยดังคดีตัวอย่างกรณีนิติกรรมเช่าซื้ออำพรางการกู้ยืมเงินดอกเบียเกินอัตรา

พ.ร.บ.ห้ามเรียกดอกเบียเกินอัตรา พ.ศ.๒๕๖๐

กฎหมายห้ามเรียกดอกเบียเกินอัตรา มีขึ้นเพื่อให้การกู้ยืมเงินเป็นไปด้วยความเหมาะสมและสมควรในด้านผลประโยชน์ของคู่สัญญา คือ ทั้งฝ่ายผู้กู้และผู้ให้กู้ โดยผู้กู้ได้รับเงินกู้ตามความประสงค์ ส่วนผู้ให้กู้ได้รับผลตอบแทนในเรื่องดอกเบียตามอัตราที่สมควร ซึ่งในปัจจุบันมีกฎหมายที่ใช้บังคับเกี่ยวกับการห้ามเรียก ดอกเบียเกินอัตราอยู่หลายฉบับ อันได้แก่ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๖๕๔ และมาตรา ๑๕๐ พระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบียเกินอัตรา พ.ศ. ๒๕๖๐ และพระราชบัญญัติดอกเบียเงินให้กู้ยืมของสถาบัน การเงิน พ.ศ. ๒๕๖๓ เป็นต้น ในส่วนของพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบียเกินอัตรา พ.ศ. ๒๕๖๐ เป็นกฎหมายที่บัญญัติให้การ กระทำมีการเรียกดอกเบียเกินกว่าอัตราที่กฎหมายกำหนดเป็นการกระทำที่เป็นความผิดและมีโทษตามกฎหมาย โดยกฎหมายได้กำหนดความผิดไว้ในกรณีบุคคลใดให้บุคคลอื่นกู้ยืมเงินหรือกระทำการใด ๆ อันมีลักษณะเป็นการ อำพรางการให้กู้ยืมเงิน โดยเรียกดอกเบียเกินอัตราที่กฎหมายกำหนดไว้หรือโดยกำหนดข้อความอันเป็นเท็จในเรื่อง จำนวนเงินกู้หรือเรื่องอื่น ๆ ไว้ในหลักฐานการกู้ยืมหรือตราสารที่เปลี่ยนมือได้เพื่อปิดบังการเรียกดอกเบียเกินอัตราที่กฎหมายกำหนด หรือโดยกำหนดจะเอาหรือรับเอาซึ่งประโยชน์อย่างอื่นนอกจากดอกเบีย ไม่ว่าจะเงินหรือ สิ่งของหรือโดยวิธีการใด ๆ จนเห็นได้ชัดว่าประโยชน์ที่ได้รับนั้นมากเกินส่วนอันสมควรตามเงื่อนไขแห่งการกู้ยืมเงิน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ แต่ในกฎหมายฉบับนี้ไม่ได้กำหนด จำนวนอัตราดอกเบียที่ถือว่าเกินกว่าอัตราที่กฎหมายกำหนด จึงต้องถือตามอัตราดอกเบียที่กำหนดไว้ในประมวล กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๖๕๔ ที่กำหนดว่า ห้ามมิให้คิดดอกเบียเกินร้อยละ ๑๕ ต่อปี และด้วยเหตุที่ พระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบียเกินอัตราฯ เป็นกฎหมายที่มีสภาพบังคับทางอาญา จึงทำให้การเรียกดอกเบีย เกินอัตราที่กฎหมายกำหนด (เกินร้อยละ ๑๕ ต่อปี) เป็นการกระทำที่มีวัตถุประสงค์เป็นการต้องห้ามชัดแจ้ง โดยกฎหมายหรือเป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามมาตรา ๑๕๐ แห่งประมวล กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ทำให้การเรียกดอกเบียเกินอัตราจึงมีผลเป็นโมฆะ คือ ไม่มีผลตามกฎหมายที่จะเรียกหรือรับดอกเบียจากผู้กู้ได้แต่ส่วนต้นเงินยังคงสมบูรณ์ และผู้ให้กู้ยังคงมีสิทธิได้รับดอกเบียในกรณีผิดนัด ส่วนพระราชบัญญัติดอกเบียเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน พ.ศ. ๒๕๖๓ เป็นกฎหมายที่ตราขึ้นมา ด้วยเหตุผลความจำเป็นทางด้านเศรษฐกิจเพื่อให้สถาบันการเงินสามารถเรียกเก็บดอกเบียจากผู้กู้ได้สูงกว่าร้อยละ ๑๕ ต่อปีเพื่อแก้ไขปัญหาเรื่องอัตราดอกเบียจากต่างประเทศที่เพิ่มสูงขึ้นมาก และเพิ่มความคล่องตัวในเรื่อง ดอกเบีย โดยไม่นำบทบัญญัติมาตรา ๖๕๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาใช้บังคับ ซึ่งได้มีประกาศ กระทรวงการคลังให้สถาบันการเงินกำหนดอัตราดอกเบียที่จะเรียกจากผู้กู้ได้เองตามที่

สถาบันการเงินนั้นๆ แต่ละแห่ง จะได้ประกาศกำหนด แต่อัตราดอกเบี้ยดังกล่าวจะต้องไม่เกินกว่าอัตราสูงสุดที่ธนาคารแห่งประเทศไทยประกาศ กำหนดไว้ ๙ ดังนั้น จะเห็นได้ว่ากฎหมายห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตราแต่ละฉบับได้มีการกำหนดอัตราดอกเบี้ย ที่สามารถเรียกต่อกันได้แตกต่างกันออกไป โดยผู้ให้กู้มีทั้งที่เป็นสถาบันการเงินและไม่ใช่อินstitutionการเงิน ซึ่งในที่นี่ จะกล่าวถึงโดยเฉพาะพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. ๒๕๖๐ ซึ่งเป็นกฎหมายที่ออกมาโดยมี วัตถุประสงค์ให้การกู้ยืมเงินกันโดยเฉพาะ การกู้เงินนอกระบบเป็นไปด้วยความเป็นธรรม เหมาะสมตามสมควร และ ไม่เอาัดเอาเปรียบกันซึ่งถือว่าเป็นกฎหมายที่อำนวยความสะดวกให้กับคู่สัญญาโดยเฉพาะฝ่ายผู้กู้ที่อยู่ในฐานะ ที่เสียเปรียบกว่า แต่ถึงอย่างไรก็ตาม การบังคับใช้กฎหมายฉบับนี้ในการดำเนินคดีอาญากับผู้ให้กู้ที่เรียกดอกเบี้ย เกินอัตรา อาจจะไม่บรรลุผลสัมฤทธิ์เท่าที่ควรเนื่องจากผู้กู้ อาจจะไม่กล้าที่จะดำเนินคดีกับผู้ให้กู้ เนื่องจากเกรงกลัวรวมทั้งเกรงว่าต่อไปอาจจะไม่สามารถกู้เงินได้อีก ดังนั้น จึงควรมีมาตรการในทางอื่นเพิ่มเติมเพื่อเป็นการช่วยเหลือ และป้องกันปัญหาการเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา เช่น มาตรการทางบริหาร หรือ แนวนโยบายด้านเศรษฐกิจ ของรัฐบาล เป็นต้น

บทที่ ๓

สังเคราะห์สถานการณ์หนี้ในระบบและผลกระทบ ของหนี้ระบบกับสภาพสังคมไทย

นโยบายด้านสังคมที่รัฐบาลให้ความสำคัญคือการแก้ปัญหาหนี้ในระบบเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชนผู้มีรายได้น้อย ตั้งแต่เดือนกรกฎาคม ๒๕๖๑ เจ้าหน้าที่ฝ่ายความมั่นคงร่วมกับเจ้าหน้าที่กระทรวงการคลัง และเจ้าหน้าที่กระทรวงยุติธรรมระดับจังหวัดได้ร่วมกันเจรจาไกล่เกลี่ยและทำข้อตกลงประนอมหนี้และปรับโครงสร้างหนี้ ให้ความเป็นธรรมกับทั้งลูกหนี้และเจ้าหนี้รวม ๒๐๙,๕๓๘ ราย ขณะเดียวกันได้ร่วมกันใช้มาตรการทางกฎหมายกับเจ้าหนี้ในระบบผ่าน “ศูนย์ปฏิบัติการป้องกันปราบปรามการฉ้อโกงทรัพย์สินของประชาชน” ณ กองบัญชาการตำรวจภูธรภาคทั่วประเทศและนครบาล สามารถนำกลับมาซึ่งทรัพย์สินของประชาชนจากสัญญาที่ไม่เป็นธรรมเป็นโฉนดที่ดินกว่า ๗,๐๐๐ ไร่ และรถยนต์จำนวนมาก มูลค่ารวมกว่า ๓,๐๐๐ ล้านบาท พร้อมทยอยส่งคืนทรัพย์สิน โดยเฉพาะที่ดินทำกินให้ประชาชนทั่วประเทศกลับมามีที่ดินทำกินของตนเองได้เป็นระยะๆ ทั้งนี้ตั้งแต่ วันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๖๑ เป็นต้นไป ซึ่งข้อมูลจากการสำรวจและรับแจ้งข้อมูลจากประชาชน พบประชาชนมีสถานภาพเป็นลูกหนี้รวม ๘๙๔,๘๕๕ รายและมีเจ้าหนี้ ๑๗,๖๖๓ ราย มูลค่าหนี้รวมกว่า ๕๒,๐๐๐ ล้านบาท

ภาพที่ ๓-๑ การส่งเสริมรายได้และการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาหนี้นอกระบบ

การส่งเสริมการเพิ่มรายได้

<p>โครงการศูนย์ชุมชนต้นแบบพอเพียง โดย ธ.ก.ส.</p>  <p>จัดฝึกอบรมให้ความรู้ในการประกอบอาชีพ ให้กับเกษตรกร และมีสินเชื่อเชิงธุรกิจ ไปยังชุมชน (7,927 ชุมชน)</p>	<p>การเพิ่มทุนให้กับกองทุนหมู่บ้าน ที่มีผลการจัดการดี โดย ธ.ก.ส.</p>  <p>เพื่อให้ประชาชนสามารถขอสินเชื่อ สำหรับนำไปประกอบอาชีพได้ (21,551 แห่ง) และมีเป้าหมาย เพิ่มทุนครัวต่อไป 3,717 แห่ง</p>	<p>ธ.ออมสินได้ดำเนินความร่วมมือ กับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ในการส่งเสริมและพัฒนา ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพิ่มมูลค่า ให้กับผลิตภัณฑ์ในท้องถิ่น และส่งเสริมการเพิ่มรายได้ ให้กับชุมชน</p>  <p>OTOP</p>
--	--	--

ขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาหนี้นอกระบบอย่างบูรณาการและยั่งยืน

1. มีการประชุมคณะกรรมการกำกับการแก้ไขปัญหาหนี้สิ้นไปแล้ว 3 ครั้ง
2. ลงพื้นที่จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อซักซ้อมแนวทางการบริหารงาน
เพื่อการแก้ไขปัญหาหนี้นอกระบบอย่างบูรณาการและยั่งยืน และจัดการสัมมนา
เรื่อง การประกอบธุรกิจสินเชื่อรายย่อยระดับจังหวัดภายใต้การกำกับ
(สินเชื่อพีโกไฟแนนซ์) จำนวน 9 ครั้ง ครอบคลุม 19 จังหวัด
3. สินเชื่อพีโกไฟแนนซ์ มีผู้ได้รับอนุญาตประกอบธุรกิจสินเชื่อพีโกไฟแนนซ์แล้ว
153 ราย โดยเปิดให้บริการแล้ว 83 บริษัท วงเงินสินเชื่อรวม 58.58 ล้านบาท
4. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ มีการจับกุมผู้ติดตามทวงถามหนี้ผิดกฎหมาย จำนวน 1,061 ราย
และเจ้าหน้าที่นอกระบบหรือผู้สนับสนุน จำนวน 1,235 ราย
5. มีการประชุมผ่าน VDO Conference ระหว่าง กระทรวงการคลัง และ กระทรวงมหาดไทย
เพื่อขอความร่วมมือผู้ว่าราชการจังหวัดในการกำหนดนโยบายการแก้ไขปัญหาหนี้นอกระบบ
เป็นวาระงานสำคัญของจังหวัด
6. ออมสิน และ ธ.ก.ส. ได้อนุมัติสินเชื่อเพื่อแก้ไขปัญหาหนี้นอกระบบ ภายใต้ผลิตภัณฑ์สินเชื่อรายย่อย
เพื่อใช้จ่ายฉุกเฉินแก่ประชาชนจำนวน 57,590 ราย เป็นเงิน 2,621 ล้านบาท



สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้กำหนดแนวทางการขับเคลื่อนโดยจัดทำข้อมูลเป้าหมายประวัติ พฤติการณ์บุคคล กลุ่มบุคคล หรือนิติบุคคลที่เป็นนายทุนปล่อยเงินกู้ในอัตราดอกเบี้ยที่สูงกว่าอัตราที่กฎหมายกำหนด หรือการติดตามทวงหนี้โดยมีพฤติกรรมข่มขู่ ประทุษร้ายหรือใช้ความรุนแรงรวบรวมเป็นสำนวนสืบสวน ยื่นคำร้องต่อศาล ขออนุมัติออกหมายค้นเข้าทำการตรวจค้นตามอำนาจหน้าที่ กรณีพบพยานหลักฐานการกระทำความผิด ให้ยื่นคำร้องต่อศาลขออนุมัติออกหมายจับและติดตามจับกุมตัวมาดำเนินคดี รวมทั้งสืบสวน ขยายผล ดำเนินคดีกับนายทุน ผู้อยู่เบื้องหลัง เครือข่ายขบวนการโดยใช้มาตรการทางกฎหมายตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและประชาสัมพันธ์ให้ผู้มีพฤติการณ์เข้าข่ายปล่อยเงินกู้นอกระบบได้รับทราบและเข้ามาประกอบธุรกิจ “สินเชื่อพีโกไฟแนนซ์” ให้ถูกต้องตามกฎหมาย หากได้รับความเดือดร้อนจากปัญหาหนี้นอกระบบสามารถแจ้งเหตุได้ที่ “ศูนย์ปฏิบัติการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ศปก.ตร)” สายด่วน ๑๕๕๙ โดยจะรักษาข้อมูลเป็นความลับ

ภาพที่ ๓-๒ การให้ความรู้ทางการเงินและผลการดำเนินงานแก้ไขหนี้นอกระบบ



ในส่วนของกระทรวงการคลังได้นำเสนอ “แนวทางในการแก้ไขปัญหาหนี้นอกระบบอย่างบูรณาการและยั่งยืน” โดยได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้องหลายหน่วยงาน ได้แก่ สำนักงานอัยการสูงสุดกระทรวงมหาดไทย กระทรวงยุติธรรม สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงแรงงาน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ธนาคารออมสิน และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ทั้งนี้ แนวทางในการแก้ไขปัญหาหนี้นอกระบบอย่างบูรณาการและยั่งยืนนั้น เป็นการแก้ปัญหาทั้งในส่วนของลูกหนี้และเจ้าหนี้ควบคู่กันไปอย่างเป็นระบบ ครบวงจร และต่อเนื่อง ซึ่งประกอบด้วย ๕ มิติ ได้แก่

มิติที่ ๑ การดำเนินการอย่างจริงจังกับเจ้าหนี้นอกระบบที่ผิดกฎหมายโดยได้มีพระราชบัญญัติห้ามเรียกเก็บดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. ๒๕๖๐ ซึ่งเพิ่มโทษกับเดิหน้าขาจัดหนี้นอกระบบเป็นศูนย์เจ้าหนี้นอกระบบ เพื่อกำจัดเจ้าหนี้นอกระบบให้หมดไปจากประเทศไทย

มิติที่ ๒ การเพิ่มช่องทางการเข้าถึงสินเชื่อในระบบให้กับลูกหนี้นอกระบบและประชาชนทั่วไปโดยสนับสนุนให้เจ้าหนี้นอกระบบเข้ามาเป็นเจ้าหนี้ในระบบที่ถูกต้องตามกฎหมายผ่านการขออนุญาต

เป็นผู้ประกอบธุรกิจ นาโนไฟแนนซ์ และพีโกไฟแนนซ์ ซึ่งกระทรวงการคลังได้ใช้โอกาสในงานมอบใบอนุญาต การประกอบธุรกิจพีโกไฟแนนซ์ ให้แก่ผู้ประกอบการกลุ่มแรกที่ได้รับใบอนุญาตแล้ว จำนวน ๖ ราย อีกทั้ง ธนาคารออมสิน และ ธ.ก.ส. ได้จัดตั้งหน่วยธุรกิจ เพื่อรับผิดชอบในการให้คำปรึกษา เรื่องการแก้ไขหนี้ในระบบและจัดให้มีสินเชื่อแบบใหม่เพื่อทดแทนหนี้ในระบบในอัตราดอกเบี้ยที่เป็นธรรม โดยธนาคารออมสินและ ธ.ก.ส. จะให้สินเชื่อแก่ผู้ที่ต้องการเงินฉุกเฉินรายละไม่เกิน ๕๐,๐๐๐ บาท คิดดอกเบี้ยไม่เกินร้อยละ ๐.๘๕ ต่อเดือน หรือคิดเป็นร้อยละ ๑๘.๘๓ ต่อปี โดยไม่นำการตรวจเครดิตบูโรมาเป็นเงื่อนไขในการพิจารณาสินเชื่อ วงเงินสินเชื่อทั้งหมด ๑๐,๐๐๐ ล้านบาท

มติที่ ๓ การลดภาระหนี้ในระบบโดยการไกล่เกลี่ยประนอมหนี้ โดยภาครัฐได้จัดให้การไกล่เกลี่ยประนอมหนี้โดยคณะอนุกรรมการไกล่เกลี่ยประนอมหนี้ซึ่งมีอยู่ในทุกจังหวัด จัดให้มีจุดให้คำปรึกษาหนี้ในระบบที่ธนาคารออมสิน และ ธ.ก.ส. ทุกสาขาทั่วประเทศ เพื่อให้ความช่วยเหลือแก่ลูกหนี้ได้อย่างทั่วถึง

มติที่ ๔ การเพิ่มศักยภาพของลูกหนี้ในระบบ โดยการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ให้ความรู้ทางการเงิน ให้ความรู้ด้านการประกอบอาชีพ และการพัฒนาฝีมือแรงงานเพื่อให้ลูกหนี้มีรายได้ที่เพียงพอและไม่ต้องเป็นหนี้ซ้ำอีก

มติที่ ๕ การร่วมมือกันอย่างบูรณาการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยพัฒนาเครือข่ายองค์กรการเงินชุมชนให้ทำหน้าที่ทดแทนเจ้าหนี้ในระบบ การให้หน่วยงานของรัฐ ธนาคารออมสิน และ ธ.ก.ส. ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานพี่เลี้ยงและสนับสนุนเงินทุนให้กับองค์กรการเงินชุมชนให้เกิดความเข้มแข็งและการให้หน่วยงานต่างๆ ร่วมกันทำหน้าที่ให้ความรู้ทางการเงินแก่ประชาชนในชุมชน รวมทั้งการจัดทำฐานข้อมูลหนี้ในระบบเพื่อใช้ประโยชน์ในการกำหนดนโยบายที่เหมาะสมและตรงเป้าหมายในอนาคต การจัดงานเปิดตัวหนี้ในระบบในครั้งนี้มีผู้ให้ความสนใจเข้าร่วมงานประมาณ ๑,๕๐๐ คน โดยมาจากหลายหน่วยงานทั่วประเทศ ได้แก่ ผู้แทนหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้อง ผู้แทนจากคณะกรรมการกำกับ การแก้ไขปัญหาหนี้สินภาคประชาชน ผู้ว่าราชการจังหวัดผู้แทนจากคณะอนุกรรมการไกล่เกลี่ยประนอมหนี้ ระบบประจำจังหวัดและประจำกรุงเทพมหานคร ผู้แทนจากคณะอนุกรรมการฟื้นฟูและพัฒนา ศักยภาพการหารายได้ของลูกหนี้ระบบประจำจังหวัด และประจำกรุงเทพมหานคร ผู้แทนองค์กรการเงินชุมชน และภาคเอกชนที่สนใจประกอบธุรกิจสินเชื่อพีโกไฟแนนซ์

ภาพที่ ๓-๓ การแก้ไขปัญหานี้อกระบบอย่างบูรณาการและยั่งยืน



นอกจากนี้ พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรียังได้มอบใบอนุญาตการประกอบธุรกิจพีไอไปแนช ให้แก่ผู้ประกอบการกลุ่มแรกที่ได้รับใบอนุญาตจำนวน ๖ ราย อีกทั้ง ผู้บริหารธนาคารออมสินและธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรยังได้มอบสินเชื่อรายย่อยเพื่อใช้จ่ายฉุกเฉินให้กับลูกหนี้อกระบบเพื่อเป็นสัญลักษณ์ของการเริ่มต้นการแก้ไขปัญหานี้อกระบบทั้งในส่วนของลูกหนี้และเจ้าหนี้ควบคู่กันอย่างครบวงจรรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังกล่าวในตอนท้ายว่า "การจัดงานในครั้งนี้ถือเป็นโอกาสในการประชาสัมพันธ์แนวทางการแก้ไขปัญหานี้อกระบบอย่างบูรณาการและยั่งยืนของภาครัฐ เพื่อให้ประชาชนที่กำลังประสบปัญหานี้อกระบบได้รู้ว่า จะขอรับความช่วยเหลือได้ที่ไหน อย่างไร เจ้าหนี้อกระบบที่ต้องการประกอบธุรกิจอย่างถูกต้องได้รู้ว่า จะต้องดำเนินการขออนุญาตที่ไหน อย่างไร และเป็นการประกาศเจตนารมณ์

ร่วมกันของหน่วยงานภาคีทั้ง ๑๒ หน่วยงาน ในการร่วมกันแก้ไขปัญหานี้อกระบบให้หมดไปจากประเทศไทย ตามแนวคิดในการจัดงานที่ว่า ขจัดหนี้อกระบบเป็นศูนย์ เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนและลดความเหลื่อมล้ำในสังคม ซึ่งเป็นเป้าหมายที่รัฐบาลชุดนี้กำหนดไว้ในการดำเนิน

มาตรการหรือโครงการต่างๆ มาโดยตลอด”การแก้ไขปัญหาหนี้นอกระบบอย่างบูรณาการและยั่งยืน ๕ มิติ ธนาคารออมสิน ธ.ก.ส. สินเชื่อ พิกโก้ไฟแนนซ์ สินเชื่อในระบบอื่นๆ เงินเดือนออกแล้วต้องเก็บออมเปิดโอกาสให้ลูกหนี้สามารถร้องทุกข์และขอคำปรึกษาปัญหาหนี้นอกระบบได้ที่ “จุดให้คำปรึกษาปัญหาหนี้นอกระบบ” ณ สาขาธนาคารออมสิน และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ซึ่งจะประสาน “คณะอนุกรรมการใกล้เคียงประណมหนี้นอกระบบในทุกจังหวัด” ช่วยเจรจาระหว่างลูกหนี้และเจ้าหนี้ “คณะอนุกรรมการใกล้เคียงประណมหนี้นอกระบบประจำจังหวัด” (อัยการสคช. / สคชจ.) เมื่อใกล้เคียงจนมูลหนี้เป็นธรรมแล้ว ลูกหนี้สามารถขอสินเชื่อในระบบได้ ทั้งสินเชื่อพิกโก้ไฟแนนซ์ในวงเงิน ๕๐,๐๐๐ บาทต่อราย อัตราดอกเบี้ยไม่เกิน ๓๖% ต่อปี หรือสินเชื่อจากธนาคารออมสินหรือ ธ.ก.ส.วงเงิน ๕๐,๐๐๐ บาทต่อราย อัตราดอกเบี้ยไม่เกิน ๐.๘๕% ต่อเดือน หรือสินเชื่อในระบบอื่น ๆ ให้แหล่งเงินในระบบฟื้นฟูศักยภาพลูกหนี้ สำหรับลูกหนี้ที่ยังมีความสามารถในการชำระหนี้ต่ำเกินไป “คณะอนุกรรมการฟื้นฟูและพัฒนาศักยภาพการหารายได้ของลูกหนี้นอกระบบในทุกจังหวัด” จะช่วยฟื้นฟูอาชีพ ปลูกฝังความรู้และวินัยทางการเงิน ฝึกอบรมอาชีพ หรือพัฒนาทักษะฝีมือแรงงาน “คณะอนุกรรมการฟื้นฟูและพัฒนาศักยภาพการหารายได้ของลูกหนี้นอกระบบประจำจังหวัด” ภาครัฐจะพัฒนาเครือข่ายองค์กรการเงินชุมชนให้ทำหน้าที่ทดแทนเจ้าหนี้นอกระบบหน่วยงานต่างๆ ร่วมกันให้ความรู้ทางการเงินแก่ประชาชน รวมทั้งจัดทำ “ฐานข้อมูลหนี้นอกระบบ” เพื่อใช้กำหนดนโยบายที่เหมาะสมและตรงเป้าหมายในอนาคตจัดการเจ้าหนี้นอกระบบดำเนินการอย่างจริงจังกับเจ้าหนี้นอกระบบที่ผิดกฎหมาย โดยมี “พระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. ๒๕๖๐” ซึ่งเพิ่มโทษกับเจ้าหนี้นอกระบบ และเปิดช่องทางให้เจ้าหนี้นอกระบบสามารถจดทะเบียนเป็นผู้สินเชื่อในระบบได้

วิเคราะห์แนวทางการแก้ไขปัญหาหนี้นอกระบบในด้านพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และการสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคม

กรณีลูกหนี้ตกเป็นเหยื่อเจ้าหนี้นอกระบบจำนวนมากที่มีผลกระทบกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่เห็นชัดเจนในส่วนของเกษตรกร ประเด็นส่วนใหญ่คือไม่มีอำนาจในการต่อรองกับเจ้าหนี้ เกรงกลัวอิทธิพล และทุกวันนี้นายหน้าหนี้นอกระบบมีเกือบทุกชุมชนทั้งนี้เกษตรกรสะท้อนว่า “หนี้นอกระบบหนักกว่าหนี้ในระบบแล้ว” และมีหลายกรณีที่เกษตรกรต้องหนีออกจากชุมชน ไม่สามารถจะอยู่ที่บ้านได้ ขณะที่หน่วยงานราชการเข้าไปช่วยไม่ถึงเพราะหนี้กระจายไปทั่วทุกจังหวัด และทางเจ้าหนี้ใช้กฎหมายเป็นเครื่องมือ เช่น ใช้สัญญาจำนอง ใช้ระบบศาล ใช้ระบบฟ้องขับไล่ และใช้ระบบตำรวจในการจับกุม “เจ้าหนี้อ้างว่าทำถูกต้องตามกฎหมายทุกอย่าง ตั้งแต่สัญญาถูกต้อง เกษตรกรก็ไปเซ็นเอกสาร โดยไม่ได้อ่านสัญญา เรียกว่าไปทำสัญญาเปล่า ไม่กรอกตัวเลข เจ้าหนี้จะกรอกตัวเลขเท่าไรก็ได้ เช่น ขอกู้เงิน ๔ แสนบาท ก็อาจจะเจอกรอกตัวเลขตามหลังเป็น ๑ ล้านบาท และจะกรอกตัวเลขเมื่อใกล้จะฟ้อง

เพราะเจ้าหน้าที่คาดหวังว่าจะได้ที่ดิน” ดังนั้น ในกรณีแบบนี้ เกษตรกรไม่ได้กรอกตัวเลข แต่เซ็นอย่างเดียว แล้วการดำเนินการผ่านนายหน้าทั้งหมด เกษตรกรจะรู้เลยว่าใครเป็นเจ้าของเงินอย่างไรก็ตามงานศึกษาพบว่ายังมีทางออกในการแก้ไขปัญหา แต่จะต้องมีการบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงานต่างๆ และควรจะทำที่ต้นทาง คือในเชิงนโยบาย ต้องมองภาพใหญ่ว่าคืออะไร แล้วเข้าไปจุดไหนเพื่อที่จะแก้ไขปัญหาได้ งานศึกษาพบว่า ภาพรวมขณะนี้เราอยู่ภายใต้ระบบทุน ดังนั้น หลายเรื่องไม่ว่าจะเป็นธนาคารหรือหน่วยงานต่างๆ เอาความมั่นคงของทุนและสินทรัพย์เป็นหลัก แต่สิ่งที่ชาวบ้านบอกคือ เข้าไม่ถึงสถาบันการเงิน เพราะไม่มีหลักทรัพย์ส่วนธนาคารที่ไม่สามารถให้กู้ได้ส่วนหนึ่งเพราะว่า ธนาคารก็กลัวว่าตัวเองจะไม่มั่นคง ประชาชนไม่มีหลักทรัพย์ธนาคารก็กลัวเป็นหนี้สิน เมื่อเป็นหนี้สิน ก็ให้กู้ไม่ได้ ดังนั้น ถ้าอยู่ภายใต้หลักนี้ ก็จะแก้ไขปัญหาไม่ได้ นอกจากนี้ยังพบว่า “หนี้ในระบบสัมพันธ์กับหนี้ในระบบ” และหนี้ในระบบก่อให้เกิดหนี้ในระบบด้วย เพราะฉะนั้น ถ้าแยกออกจากกัน ไม่วิเคราะห์ร่วมกัน จะแก้ปัญหาลำบาก ยกตัวอย่างเช่น ภาครัฐมองว่าอยากให้เกษตรกรกู้เงินในระบบผ่านสถาบันการเงิน โดยมีกองทุนต่างๆ มากมาย ก็ให้เกษตรกรไปกู้ แต่ระหว่างการกู้ พบว่า ในกระบวนการกู้ รัฐไม่ได้เข้าไปช่วยการทำสัญญาการกู้เงิน การชำระหนี้ การเจรจาปรับลดหนี้ การปรับโครงสร้างหนี้ หรือการดำเนินการฟ้องร้องคดีนี้ ถือเป็นช่องโหว่ที่รัฐต้องเข้าไปช่วยทั้งในและนอกระบบ ถ้าเราสนับสนุนให้เกษตรกรกู้เงิน แต่ปล่อยให้ไปไปตามกลไกตลาด คือเมื่อกู้แล้วเกิดความเท่าเทียมกันระหว่างเจ้าหน้าที่และลูกหนี้ โดยไปตกลงกันเอง ตามกลไกตลาด แต่ไม่ได้มองว่ามีความไม่เท่ากันระหว่างสถาบันการเงินกับเกษตรกร ไม่เท่ากันระหว่างเจ้าหน้าที่ระบบกับเกษตรกร ดังนั้นเราต้องให้แต้มต่อเพื่อให้มีความเท่าเทียม หมายความว่าต้องช่วยคนที่ด้อยโอกาสหรือเสียเปรียบกว่า เพราะถ้าทำแบบกลไกตลาดก็ไม่รอด เนื่องจากงานศึกษาพบชัดเจนว่าในขั้นตอนต่างๆ ตั้งแต่การทำสัญญา เช่นสัญญาเปล่า สัญญาขายฝาก เกษตรกรก็แยกไม่ออกระหว่างขายฝากกับจำนองตอนแรกไปหาเจ้าหน้าที่บอกว่าจำนอง ทำไปทำมากกลายเป็นขายฝาก เกษตรกรไม่เข้าใจว่าถ้าขายฝากก็หมายถึงถ้าผิदनดินแคว้นเดียวที่ดินเป็นของเจ้าหน้าที่ เพราะการขายฝากไม่ใช่จำนอง แต่คือการทำสัญญาซื้อขายที่ดิน ดังนั้น ข้อเสนอในงานศึกษาอยากให้ “ยกเลิกกฎหมายขายฝาก” เพราะเราคิดว่าไม่เป็นธรรมกับเกษตรกร หรือทำอย่างไรก็ได้ไม่ให้เกษตรกรขายฝากที่ดิน เพราะการขายฝากที่ดินคือการซื้อขายที่ดินโดยที่เกษตรกรไม่รู้ตัวพร้อมกันนี้ ในงานศึกษายังพบข้อจำกัดของเกษตรกรรายย่อยที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับเรื่องระบบสินเชื่อ คือรัฐสนับสนุนให้เข้ามากู้ ธ.ก.ส. หรือออมสิน แต่รัฐไม่ได้มองเรื่องความสามารถในการ

๑. เข้าใจสัญญาเงินกู้ของเกษตรกร
๒. ความสามารถของเกษตรกรในการจัดการหนี้
๓. ความสามารถในการชำระหนี้

สามตัวนี้รัฐต้องเข้าไปแทรกแซง เพราะเกษตรกรบางคนไม่ทราบด้วยว่าดอกเบี้ยจะเพิ่มขึ้นและทบไปเรื่อยๆ ขนาดหนี้ในระบบเกษตรกรยังสูญเสียที่ดิน เนื่องจากธนาคารของรัฐก็ต้องดำเนินนโยบาย

เช่น บางที่ต้องยึดที่ดินชาวบ้านขายทอดตลาดเหมือนกันแต่ในฐานะคนที่ทำงานวิจัยกับเกษตรกรเห็น ว่า ถ้ารัฐบาลมีนโยบายชัดเจนว่าธนาคารของรัฐจะไม่ยึดที่ดินชาวบ้านขายทอดตลาด จะเป็นเรื่องที่ดีมาก แต่ทุกวันนี้ชาวบ้านเสียที่ดินจากกฏหนี้นอกระบบ เพราะว่าหลายคนต้องการรักษาบ้านและที่ดินไว้ ก็ไปกู้เจ้าหนี้นอกระบบ แล้วก็เอาไปใช้หนี้ในระบบนอกจากนี้ ถ้าหากจะแก้ปัญหาก็ได้ งานวิจัยมองว่า ต้องรู้จักข้อจำกัดเกษตรกร

๑. ทำไมถึงเป็นหนี้
๒. เป็นหนี้แล้วจะเข้าถึงแหล่งเงินกู้ได้อย่างไร
๓. เมื่อไม่ได้รับความเป็นธรรมจากคดีความ

ควรมีกรอบทำงานตั้งแต่เริ่มเป็นหนี้ได้อย่างไรความหมายก็คือ เกษตรกรส่วนใหญ่ ตกอยู่ในวังวนของเศรษฐกิจแบบทุน เมื่อเผชิญกับภัยธรรมชาติ ได้ผลผลิตน้อย ราคาสินค้าเกษตรตกต่ำ ขาดทุนต่อเนื่อง ไม่มีรายได้เสริม สู้ตายก็ไปหาเจ้าหนี้ แต่ไม่มีอำนาจต่อรองราคาผลผลิต ไม่สามารถ เข้าสู่ระบบการแข่งขันที่เป็นธรรม อยู่ภายใต้โครงสร้างการผลิตขนาดใหญ่ กลไกตลาดขนาดใหญ่ สู้ตายก็เป็นหนี้หรือกรณีเจอกับภาวะเสี่ยงอยู่เป็นประจำ เพราะ “เกษตรกรไม่มีเงินออม” ศึกษามาก็ กรณีที่พบว่าไม่ถึง ๑๐% ที่มีเงินออม เพราะมีค่าใช้จ่ายสูง หรือมีค่านิยมส่งลูกเรียนสูง แต่มีค่าเทอม จำนวนมาก เกษตรกรส่งลูกเรียนโดยไม่ได้ไตร่ตรองความเสี่ยงในการชำระหนี้ในกรณีเหล่านี้ ทางออกที่เราศึกษาคือ “ในทุกชุมชนต้องมีสถาบันการเงิน” เพราะจะคาดหวังให้เกษตรกรพึ่งแต่หนี้ในระบบ คงเป็นไปได้ เขาต้องการเงินเล็กๆ ยามเจ็บป่วย หรือมีความจำเป็นจริงๆ ที่ต้องมีหนี้นอกระบบอยู่ “แต่หนี้นอกระบบในสถาบันการเงินเล็กๆ ที่มีความเป็นธรรม ต้องหา ต้องทำ ต้องคิด ต้องออกแบบว่าจะทำอย่างไร” ส่วนเรื่องการเข้าถึงแหล่งเงินกู้ในระบบ อาจเป็นเรื่องยาก เพราะเกษตรกรไม่มีหลักทรัพย์ ถ้ากู้ไม่ถึง หรือกู้ไปแล้ว ธนาคารก็อยู่ไม่รอด อย่างนี้ก็แย่งกันระหว่างความอยู่รอดของธนาคารกับความอยู่รอดของเกษตรกร คนที่ทำนโยบายจะต้องคิดตรงนี้สำหรับผลกระทบที่เจอในงานศึกษาของเกษตรกรที่เป็นหนี้นอกระบบ เช่น ถูกฟ้องร้องดำเนินคดี ใช้กลไกกฎหมายในการรังแกชาวบ้าน ยึดที่ดิน ฯลฯ วันนี้พื้นที่ที่ถูกจำนองขายฝาก สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรรายงานว่าเป็นปี ๒๕๕๖ มีประมาณ ๓๐ ล้านไร่ เป็นพื้นที่จำนองประมาณ ๒๙ ล้านไร่ ขายฝากประมาณ ๑.๕ ล้านไร่ จะเห็นว่าในพื้นที่การเกษตรทั้งหมด ประมาณ ๑๔๙ ล้านไร่ แต่ ๓๐ ล้านไร่ อยู่ในมือสถาบันการเงินทั้งในและนอกระบบ รอขายทอดตลาด นอกจากนี้ยังพบว่า เกษตรกรสภาพจิตใจแย่มาก ความสัมพันธ์ในครอบครัวไม่ดี และคิดฆ่าตัวตายเกือบทุกรายที่เราศึกษาดังนั้น ในประเด็นทางออกสำคัญอยากเน้นว่า เราต้องมองภาพใหญ่ว่ากลไกมันเดินกันอย่างไรระหว่าง ๓ ขั้นตอน ตั้งแต่เกษตรกรเป็นหนี้เพราะอะไร, เข้าไม่ถึงแหล่งเงินกู้, กระบวนการยุติธรรมที่เข้าถึง ซึ่งเราต้องแก้ทั้งสามส่วนนี้พร้อมกัน บนฐานการพัฒนาศักยภาพ เสริมความเข้มแข็งให้เกษตรกรพึ่งตนเองได้ ส่วนมาตรการบรรเทาความเดือดร้อน เช่น พักชำระหนี้ คิดว่าเป็นเรื่องปลายทางและช้าเกินไป หรือถ้าพักชำระหนี้จะถูกนำมาใช้ ก็ต้องอยู่บนฐานหลักใหญ่ คือ เจตนาธรรมณีนั่นก่อน แล้วเกษตรกร

ควรได้รับสิทธิในการคุ้มครองนโยบาย ให้สิทธิเกษตรกรในการฟื้นฟูฐานะทางเศรษฐกิจ ให้เต็มต่อว่า เขามีโอกาสพิเศษได้อย่างบ้าง เช่น การปฏิรูปที่ดิน, ให้ที่ดิน, หรือให้เงินทุนปลอดดอกเบี้ย, หรือดอกเบี้ยต่ำกว่าที่เป็นอยู่ทุกวันนี้รวมทั้งอยากให้มีกลไกบูรณาการ กระทรวงยุติธรรมเป็นเจ้าภาพหลัก ทำงานร่วมกับกระทรวงเกษตรฯ มีหน่วยเฉพาะกิจที่ทำงานศึกษาเชิงปฏิบัติการหาแนวทางแก้หนี้ในระบบและนอกระบบคู่กัน ทำเป็นโครงการทำงานร่วมกันเช่น ถ้ารัฐส่งเสริมให้เกษตรกรเป็นหนี้ในระบบ ภาครัฐจะเข้ามาแก้ปัญหาทั้งระบบได้ไหม, จะช่วยเหลืออย่างไรไม่ให้เกิดปัญหาเรื่องไม่สามารถชำระหนี้ได้, หรือมีความพยายามจะเข้าไปให้ถึงแหล่งเงินกู้, จะป้องกันการสูญเสียที่ดินของเกษตรกรได้อย่างไร คือต้องมองนอกกรอบด้วย ไม่ใช่จะเอาที่ดินไปจำนองอย่างเดียว ซึ่งทั้งหมดนี้ทุกภาคส่วนต้องมีเจตนารมณ์จริงๆ ที่จะแก้ปัญหาหนี้นอกระบบร่วมกัน

วิเคราะห์แนวทางการแก้ไขปัญหาหนี้นอกระบบตามนโยบายด้านต่างๆของ ภาครัฐ

ภาพที่ ๓-๔ ภาพข่าวการส่งมอบโฉนดที่ดินและหลักทรัพย์คืนให้ชาวบ้าน



ปัญหาหนี้สิน โดยเฉพาะหนี้นอกระบบ เป็นสิ่งที่รัฐบาลให้ความสำคัญไม่น้อย จึงทำให้มีการดำเนินโครงการแก้ไขปัญหาหนี้นอกระบบ เพื่อช่วยเหลือประชาชนที่ประสบปัญหาโดยได้มีการประสานให้เจ้าหน้าที่และลูกหนี้มาเจรจาไกล่เกลี่ยกัน สามารถบรรเทาความเดือดร้อนให้กับผู้เสียหาย ซึ่งในเบื้องต้นได้มีการดำเนินการในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือกว่า ๒ แสนรายการดำเนินการดังกล่าวแม้จะให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ได้ไม่น้อย แต่หากต้องการพัฒนาโครงการให้ตอบโจทย์ได้ในวงกว้าง ก็คงต้องถามผู้เข้าร่วมโครงการเท่านั้น จึงจะได้ “คำตอบ” ที่ชัดเจน จากเหตุผลดังกล่าวทำให้ “สวนดุสิตโพล” มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ได้ดำเนินการสำรวจความคิดเห็นผู้เข้าร่วมโครงการ ที่มีต่อ “โครงการแก้ไขปัญหาหนี้นอกระบบ” จำนวนทั้งสิ้น ๕๘๒ คน สรุปผลได้ดังนี้ประชาชนรู้จัก/เคยได้ยินชื่อ “โครงการแก้ไขปัญหาหนี้นอกระบบ” จากสื่อใด? พบว่า “คำตอบ” ที่ “ประชาชน” ตอบมากที่สุด ร้อยละ ๓๖.๑๐ คือโทรทัศน์

รองลงมา ได้แก่ เพื่อน/คนรู้จัก ร้อยละ ๒๙.๕๕ เจ้าหน้าที่รัฐ ร้อยละ ๑๘.๗๘ เพชบุ๊ค ร้อยละ ๗.๘๖ หนังสือพิมพ์ ร้อยละ ๒.๑๘ และอื่นๆ เช่น ผู้นำชุมชน ภาคเอกชน นิตยสาร ศูนย์ดำรงธรรมฯลฯ ร้อยละ ๕.๕๓ ประชาชนมีความพึงพอใจต่อ “โครงการแก้ปัญหาหนี้ในระบบ ภายใต้การนำของ พล.อ.ประวิตร วงษ์สุวรรณ” ในระดับใด? พบว่า “คำตอบ” ที่ “ประชาชน” ตอบมากที่สุด ร้อยละ ๙๔.๓๔ คือ พึงพอใจมาก เพราะได้โดนดของตัวเองกลับคืนมา รัฐบาลให้ความช่วยเหลือประชาชนเป็นอย่างดี ช่วยแบ่งเบาภาระความทุกข์ยาก ได้ปลดหนี้ ไม่ต้องส่งดอกเบี้ยแพง เป็นโครงการที่ดี ฯลฯรองลงมา ได้แก่ ค่อนข้างพึงพอใจ ร้อยละ ๔.๙๘ เพราะได้โดนดของตัวเองกลับคืนมาช่วยแก้ปัญหาให้ประชาชน ได้ปลดหนี้ ไม่ค่อยพึงพอใจ ร้อยละ ๐.๓๔ เพราะไม่ใช้การแก้ปัญหาที่แท้จริง ชำระหนี้ไปเยอะแล้ว และไม่พึงพอใจเลย ร้อยละ ๐.๓๔ เพราะ ไม่ค่อยชอบ ยังต้องใช้หนี้เหมือนเดิมจากคะแนนเต็ม ๑๐ ประชาชนผู้เข้าร่วมโครงการให้คะแนน “โครงการแก้ปัญหาหนี้ในระบบภายใต้การนำของ พล.อ.ประวิตร วงษ์สุวรรณ” มากถึง๙.๘๐ คะแนนผลการสำรวจแม้จะสะท้อนให้เห็นว่า “ประชาชน” จะรู้สึกพึงพอใจกับการดำเนิน “โครงการแก้ปัญหาหนี้ในระบบ” อย่างมาก แต่หากพึงพอใจในผลการประเมินที่ปรากฏย่อมทำให้การพัฒนาโครงการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นเป็นเรื่องที่ยากจะเกิดขึ้นได้ เมื่อเป็นเช่นนั้นการขับเคลื่อนโครงการฯ ในระยะต่อไป ผู้เกี่ยวข้องคงต้องทำงานที่หนักกว่าเดิมในการรักษามาตรฐานด้านการดำเนินงาน เพื่อสร้างความพึงพอใจที่ยั่งยืนให้ได้

วิเคราะห์ถึงแนวทางการแก้ไขปัญหาหนี้ในระบบที่มีผลต่อการพัฒนาประเทศ ทั้งในระยะต้น ระยะกลาง และระยะยาว

รัฐบาลเตรียมประกาศนโยบาย แก้ปัญหาหนี้ในระบบ หลังจากพยายามแก้ในหลายๆ ด้านมาก่อนหน้านั้น แต่ส่วนใหญ่เป็นมาตรการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าที่เกิดขึ้น ไม่ว่าจะ เป็นมาตรการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำและการปราบปรามเจ้าหนี้ออกแบบ อย่างไรก็ตาม รัฐบาลพยายามแก้ปัญหาทั้งระบบ โดยหวังว่าจะแก้ได้อย่างเบ็ดเสร็จ และหวังว่าจะเป็นวิธีการแก้ปัญหายั่งยืน นั่นคือ ให้ลงทะเบียนลูกหนี้และเจ้าหนี้ออกแบบทั้งหมด โดยเจ้าหนี้ที่ต้องการจะทำธุรกิจประเภทนี้ต่อไป ก็สามารถยื่นขอได้ โดยภาครัฐจะคุมในเรื่องอัตราดอกเบี้ยและมาตรฐานการปล่อยกู้ขึ้นหากติดตามการแก้ปัญหาของรัฐบาลที่ผ่านมา จะเห็นว่าได้พยายามปิดช่องว่างของวิธีการในอดีตที่ผ่านมาจากรัฐบาลยุคก่อนๆ เพราะส่วนใหญ่ มักจะแก้ด้วยการปล่อยสินเชื่อหรือการไถ่ถอนภาวะลูกหนี้โดยหันมากู้เงินดอกเบี้ยต่ำจากธนาคารของรัฐบาล ซึ่งรัฐบาลได้หันมาจัดการกับบรรดาเจ้าหนี้ออกแบบที่กระจายตัวตามอยู่ตามพื้นที่ต่างๆ ทั่วประเทศ เพราะดูเหมือนว่าความรุนแรงของปัญหาจะมีมากขึ้น เมื่อปรากฏว่าเกิดความรุนแรงในกระบวนการทวงหนี้ของบรรดาเจ้าหนี้ต่างๆ รวมทั้งการคิดอัตราดอกเบี้ยในอัตราที่สูงกว่าที่กฎหมายกำหนด ค่อนข้างมากดังนั้น มาตรการของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาหนี้ในระบบในครั้งนี้ อาจจะทำให้ความรุนแรง

ที่ปรากฏจากกระบวนการทวงหนี้ และภาระหนี้สินของประชาชนผู้มีรายได้น้อยจะลดลงจากการเสียดอกเบี้ยในอัตราที่สูง ซึ่งยังต้องติดตามว่ามาตรการเหล่านี้จะได้ผลหรือไม่ แต่อย่างน้อยก็ทำให้รัฐบาลมีข้อมูลจากผู้มีลงทะเบียนรายได้น้อย และบรรดาเจ้าหน้าที่นอกระบบที่มาขออนุญาตการปล่อยกู้ตามกฎหมาย ซึ่งหากพิจารณาจากตัวเลขการลงทะเบียนในครั้งก่อนๆ หน้าที่เห็นว่าผู้ที่เป็นหนี้นอกระบบมีมากกว่าล้านคน ซึ่งแสดงให้เห็นว่ามีจำนวนไม่น้อยแน่นอนว่าปัญหาหนี้นอกระบบขึ้นกับมุมมองว่าจะประเมินปัญหานี้อย่างไร บางคนที่ไม่มีปัญหาหนี้สินมักจะกล่าวโทษ ว่าผู้มีหนี้สินนอกระบบเหล่านี้ไม่ประหยัดและไม่ขยันทำงาน แต่ในบางกรณีก็เกิดจากความจำเป็นเร่งด่วนในชีวิตประจำวันหลายด้าน ทั้งด้านสุขภาพและการใช้จ่ายในเรื่องการศึกษาของบุตรหลาน แต่อย่างไรก็ตาม หากมองว่าปัญหาหนี้นอกระบบเป็นปลายเหตุ แต่ต้นเหตุมาจากปัญหาทางโครงสร้างเศรษฐกิจสังคมไทยเอง ที่ทำให้บรรดาผู้เป็นหนี้นอกระบบเหล่านี้ไม่สามารถหารายได้เพียงพอกับการใช้จ่ายในสังคมยุคใหม่ที่เพิ่มขึ้นหากติดตามนโยบายหลายด้านของรัฐบาล ก็ดูเหมือนว่าตระหนักถึงประเด็นเหล่านี้ โดยมีนโยบายสนับสนุนการสร้างรายได้ให้กับประชาชนกลุ่มต่างๆ โดยเฉพาะนโยบายการกระจายความเจริญสู่ภูมิภาคในหลายๆ นโยบาย รวมถึงมาตรการสร้างความเป็นธรรมทางสังคมและสวัสดิการต่างๆ จากรัฐบาล ดังนั้นหากพิจารณาจากปัญหาเชิงโครงสร้างก็จะเห็นว่าปัญหาหนี้นอกระบบไม่ใช่เรื่องง่ายนัก เพราะเกี่ยวข้องกับส่วนอื่นเป็นห่วงโซ่ ซึ่งหากสามารถแก้ระบบโครงสร้างได้ก็เชื่อว่าปัญหาหนี้นอกระบบก็จะคลี่คลายลงไปเองอันที่จริงมาตรการของรัฐบาลที่พยายามแก้ปัญหา ถือว่าน่าชื่นชมในเรื่องของการดูแลความสงบของสังคมอันเนื่องมาจากการทวงหนี้โหดของบรรดาเจ้าหน้าที่ และการเอาเปรียบในเรื่องของอัตราดอกเบี้ยอย่างผิดปกติ แต่เรื่องใหญ่ที่ต้องดำเนินการต่อไปคือการสร้างงานสร้างรายได้ ให้กับประชาชนกลุ่มใหญ่ของประเทศ ที่มีปัญหาหนี้นอกระบบ ซึ่งตัวเลขจริงอาจมีมากกว่าที่ได้ลงทะเบียนจากทางการไว้มาก ดังนั้นเรื่องท้าทายสำหรับรัฐบาลนี้และรัฐบาลในอนาคต คือการสร้างรายได้และสร้างความเป็นธรรมในสังคมเพื่อแก้ปัญหาหนี้นอกระบบในระยะยาว

วิเคราะห์ผลกระทบหนี้นอกระบบ ในด้านการแก้ไขปัญหา

ที่ผ่านมารัฐบาลประกาศชัดเจนว่าตั้งเป้าหมายในการแก้ไขปัญหาหนี้นอกระบบให้เป็นศูนย์ด้วยการวางแผน วางแนวทางในการแก้ปัญหาทุกส่วน ทั้งในส่วนของเจ้าหน้าที่ และลูกหนี้นอกระบบอย่างบูรณาการ ซึ่งหลายฝ่ายมองว่า แนวทางที่ได้วางไว้จะประสบผลสำเร็จเป็นอย่างดี เพราะได้รับความร่วมมือจากหลายหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งถือเป็นครั้งแรกที่ทำงานร่วมกันอย่างบูรณาการ ทำให้เกิดความคาดหวังเกี่ยวกับผลสำเร็จจากโครงการนี้นั่นเอง เพราะจากข้อมูลพบว่ามีลูกหนี้นอกระบบประมาณ ๑.๓ ล้านราย คิดเป็นมูลหนี้ ๑ แสนล้านบาท ขณะที่เจ้าหน้าที่นอกระบบรายใหญ่ๆ อยู่ประมาณ ๑๐๐ ราย ในส่วนนี้พบว่ากว่า ๕๐% อยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือ และภาคใต้ตามลำดับ และล่าสุดกับความคืบหน้าในการแก้ปัญหาหนี้นอกระบบ ในเดือน ส.ค.ที่ผ่านมา พบว่าตั้งแต่เดือน ธ.ค.๒๕๕๙

กระทรวงการคลังได้ออกใบอนุญาตการประกอบธุรกิจสินเชื่อไฟแนนซ์ไปแล้ว ๓๘๖ ราย ใน ๖๔ จังหวัด ซึ่งในจำนวนนี้ได้เปิดดำเนินการแล้ว ๓๑๐ ราย ใน ๖๓ จังหวัด และมีผู้ประกอบการที่ปล่อยสินเชื่อแล้ว ๒๘๗ ราย ใน ๖๐ จังหวัด โดย ณ สิ้นเดือน ก.ค.ที่ผ่านมา มียอดสินเชื่ออนุมัติสะสม ๓.๐๓ หมื่นบัญชี รวมเป็นเงิน ๗๘๕.๔๕ ล้านบาท คิดเป็นวงเงินสินเชื่ออนุมัติเฉลี่ย ๒.๕๘ หมื่นบาทต่อบัญชี ประกอบด้วยสินเชื่อแบบมีหลักประกัน ๑.๕๘ หมื่นบัญชี เป็นเงิน ๔๗๔.๘๘ ล้านบาท คิดเป็น ๖๐.๔๗% ของจำนวนสินเชื่อที่อนุมัติ และสินเชื่อแบบไม่มีหลักประกัน ๑.๔๔ หมื่นบัญชี เป็นเงิน ๓๑๐.๕๗ ล้านบาท คิดเป็น ๓๙.๕๓% ของจำนวนสินเชื่อที่อนุมัติ ขณะที่ยอดสินเชื่อคงค้างรวมทั้งสิ้น ๑.๓๕ หมื่นบัญชี คิดเป็นเงิน ๓๒๙.๔๑ ล้านบาท ส่วนสินเชื่อค้างชำระไม่เกิน ๓ เดือน อยู่ที่ ๗๘๖ บัญชี คิดเป็นวงเงิน ๒๖.๕๑ ล้านบาท หรือ ๘.๐๕% ของยอดสินเชื่อคงค้างรวม และมีสินเชื่อค้างชำระเกินกว่า ๓ เดือน (เอ็นพีแอล) อยู่ที่ ๒๗๖ บัญชี คิดเป็นเงิน ๘.๐๖ ล้านบาท หรือ ๒.๔๕% ของสินเชื่อคงค้างรวม ขณะที่เจ้าหน้าที่ตำรวจได้ดำเนินการกวาดล้างจับกุมเจ้าหน้าที่นอกระบบและผู้ติดตามทางตามหนี้โดยวิธีการผิดกฎหมายอย่างจริงจังและต่อเนื่อง โดยผลการดำเนินการสะสมตั้งแต่เดือน ต.ค.๒๕๕๙ ถึงเดือน ส.ค. ๒๕๖๑ มีการจับกุมผู้กระทำความผิดรวมทั้งสิ้น ๓.๑๗ พันราย

วิเคราะห์การบังคับใช้กฎหมายของเจ้าหน้าที่ทุกภาคส่วน รวมถึงมาตรการต่างๆ ที่มีผลกระทบต่อการแก้ปัญหาหนี้นอกระบบ

ภาพที่ ๓-๕ พฤติกรรมการทวงถามหนี้ที่ไม่เหมาะสมที่ลูกหนี้สามารถไปฟ้องร้องกับเจ้าหน้าที่ตำรวจได้

นิตยสารฉลาดซื้อ

“เป็นหนี้”อย่างปลอดภัย ให้“กฎหมายทวงหนี้”คุ้มครอง

ตอนนี้ประเทศไทยเรามี “พ.ร.บ.การทวงถามหนี้” ที่จะคอยกำหนัดคุ้มครองลูกหนี้ทุกคนไม่ให้ถูกทวงหนี้อย่างไม่เป็นธรรม ซึ่งถ้าหากลูกหนี้คนไหนถูกเจ้าหนี้ทวงหนี้ด้วยพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เช่น ใช้กำลังรุนแรง ข่มขู่ รัวความ กำทำเสียชื่อเสียง ฯลฯ ลูกหนี้สามารถไปฟ้องร้องกับเจ้าหน้าที่ตำรวจได้

- 1. ห้ามทวงหนี้กับบุคคลอื่นที่ไม่ใช่ลูกหนี้
- 2. ห้ามข่มขู่ ใช้ความรุนแรง กำร้ายร่างกาย ขู่เสียชื่อเสียง หรือขโมยเงินของลูกหนี้
- 3. ห้ามใช้ความรุนแรง ข่มขู่ หรือขโมยเงินของลูกหนี้
- 4. ห้ามใช้กำลังหรืออาวุธ
- 5. ห้ามใช้ความรุนแรง ข่มขู่ หรือขโมยเงินของลูกหนี้
- 6. ห้ามใช้กำลังหรืออาวุธ
- 7. ห้ามใช้ความรุนแรง ข่มขู่ หรือขโมยเงินของลูกหนี้
- 8. ห้ามใช้กำลังหรืออาวุธ
- 9. ห้ามใช้ความรุนแรง ข่มขู่ หรือขโมยเงินของลูกหนี้
- 10. ห้ามใช้กำลังหรืออาวุธ
- 11. ห้ามใช้ความรุนแรง ข่มขู่ หรือขโมยเงินของลูกหนี้
- 12. ห้ามใช้กำลังหรืออาวุธ

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. ๒๕๖๐”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พุทธศักราช ๒๔๗๕

มาตรา ๔ บุคคลใดให้บุคคลอื่นกู้ยืมเงินหรือกระทำการใดๆ อันมีลักษณะเป็นการอำพรางการให้กู้ยืมเงิน โดยมีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปีหรือ ปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

๑. เรียกดอกเบี้ยเกินอัตราที่กฎหมายกำหนดไว้

๒. กำหนดข้อความอันเป็นเท็จในเรื่องจำนวนเงินกู้หรือเรื่องอื่นๆ ไว้ในหลักฐานการกู้ยืมหรือตราสารที่เปลี่ยนมือได้ เพื่อปิดบังการเรียกดอกเบี้ยเกินอัตราที่กฎหมายกำหนด

๓. กำหนดจะเอาหรือรับเอาซึ่งประโยชน์อย่างอื่นนอกจากดอกเบี้ย ไม่ว่าจะเป็เงินหรือสิ่งของ หรือโดยวิธีการใดๆ จนเห็นได้ชัดว่าประโยชน์ที่ได้รับนั้นมากเกินไปเกินสมควรตามเงื่อนไขแห่งการกู้ยืมเงิน

มาตรา ๕ บุคคลใดได้มาซึ่งสิทธิเรียกร้องจากบุคคลอื่นโดยรู้ว่าเป็นสิทธิที่ได้มาจากการกระทำความผิดตามมาตรา ๔ และใช้สิทธินั้น หรือพยายามถือเอาประโยชน์แห่งสิทธินั้น ต้องระวางโทษดังที่บัญญัติไว้ใน มาตรา ๔

มาตรา ๖ เมื่อศาลพิพากษาว่าจำเลยมีความผิดแต่รอการกำหนดโทษ หรือรอการลงโทษไว้ไม่ว่าจะมีคำขอหรือไม่ ศาลอาจนำวิธีการเพื่อความปลอดภัยตามมาตรา ๓๙ (๓) และ (๕) แห่งประมวลกฎหมายอาญามา

สำหรับ พ.ร.บ.ห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ.๒๕๖๕ ที่บังคับใช้มาเป็นเวลานาน ทำให้บทบัญญัติในร่าง พ.ร.บ.ไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ เพราะปัจจุบันมีการเรียกดอกเบี้ยเกินอัตราเกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก สาระสำคัญร่าง พ.ร.บ.ฉบับใหม่จะกำหนดให้การกู้ยืมเงิน จะเรียกดอกเบี้ยเกินอัตราที่กฎหมายกำหนด หรือกำหนดข้อความอันเป็นเท็จเรื่องจำนวนเงินกู้ในหลักฐานการกู้ยืม ถือเป็นความผิดมีโทษจำคุกไม่เกิน ๒ ปี หรือปรับไม่เกิน ๒ แสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

คำถามเกี่ยวกับความเป็นธรรมในชั้นการทวงหนี้หลายประเด็นเป็นเรื่องวิธีปฏิบัติ เช่น คนทวงหนี้มาทวงด้วยวิธีที่ละเมิดสิทธิความเป็นส่วนตัวหรือไม่ (เช่น ส่งจดหมายทวงหนี้ไปหาที่ทำงาน ตะโกนประจานในที่สาธารณะ โทรมาทวงยามดึกตื่นติดกันหลายวัน) คนทวงหนี้ข่มขู่หรือใช้ความรุนแรงเวลาทวงหนี้หรือไม่ ปลอมจดหมายศาล ปลอมจดหมายทนาย หรือใช้วิธีอื่นให้เราเข้าใจผิดว่าจะถูกยึดทรัพย์หรือดำเนินคดีหรือเปล่า เจ้าหน้าที่เรียกเก็บค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายอีกต่าง ๆ ในการทวงหนี้จากเราหรือเปล่า คนทวงหนี้ไม่มาทวงหนี้กับเรา แต่ไปทวงกับคู่ครอง พ่อแม่ นายจ้าง หรือญาติพี่น้อง

หรือไม่ ในไทยปัญหาการทวงหนี้โหดและละเมิดสิทธิความเป็นส่วนตัวเกิดขึ้นอย่างแพร่หลายเป็นเวลาหลายปี โดยที่สถาบันการเงินหลายแห่งปฏิเสธว่าตัวเองไม่ควรถูกฟ้องร้องใดๆ เพราะเป็นการกระทำของบริษัททวงหนี้เท่านั้น ไม่ใช่พนักงานของสถาบัน อย่างไรก็ตาม หลังจากที่มีการตรากฎหมาย พ.ร.บ. การทวงถามหนี้ พ.ศ. ๒๕๕๘ สถานการณ์ก็ดูจะดีขึ้นเล็กน้อย และคนในสังคมก็รับรู้เรื่องความไม่เป็นธรรมของการทวงถามหนี้มากขึ้น ส่วนเรื่องความไม่เป็นธรรมในการเข้าถึงหนี้ และความไม่เป็นธรรมในการทำสัญญาหนี้หนี้ คงต้องจับตาตุลาการแห่งประเทศไทย (ธปท.) ที่จะยกระดับการดูแลเรื่องเหล่านี้อย่างไรในทศวรรษแห่งการพัฒนาที่ยั่งยืน

นอกจากนี้ มาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจที่สำคัญ รัฐบาลได้ดำเนินมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจเพื่อสนับสนุนการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจซึ่งเป็นการส่งเสริม ความเป็นอยู่ของประชาชนผู้มีรายได้น้อยและเป็นการกระตุ้นการลงทุนขนาดเล็กทั่วประเทศ ประกอบด้วย

๑. มาตรการภาษีเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวและจัดอบรมสัมมนาภายในประเทศ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการใช้บริการธุรกิจการท่องเที่ยวและกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศโดยยกเว้นภาษีเงินได้ให้แก่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ได้จัดให้มีการอบรมสัมมนาภายในประเทศ ให้แก่ลูกจ้าง สำหรับเงินได้เป็นจำนวนร้อยละหนึ่งร้อยของรายจ่ายที่ได้จ่ายไปเป็นค่าห้องสัมมนา ค่าห้องพัก ค่าขนส่ง รายจ่ายอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือรายจ่ายที่ได้จ่ายให้แก่ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยว ตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์โดยมีผลใช้บังคับถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๘

๒. มาตรการสินเชื่อเพื่อสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของประชาชนรายย่อย(สินเชื่อ Nano-Finance) เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนที่มีรายได้น้อยสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนในระบบได้มากขึ้น โดย ณ สิ้นเดือนกันยายน ๒๕๕๘ มีบริษัทที่เปิดให้บริการแล้ว จำนวน ๕ ราย โดยให้กู้แล้ว จำนวน ๓,๑๔๑ ราย เป็นวงเงินรวม ๕๙.๐๑ ล้านบาท

๓. ก า ร จ ด ตั ง ก อ ง ทุ น ร ่ว ม ล ง ทุ น ใน กิจ ก า ร SMEs (SMEsPrivateEquityTrustFund) เพื่อสนับสนุนด้านแหล่งเงินทุนให้แก่ SMEs ผ่านกองทุนร่วมลงทุนระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน ในวงเงินลงทุน ๑๐,๐๐๐-๒๕,๐๐๐ ล้านบาท โดยจะแบ่งการลงทุนเป็นกองทุนย่อย ซึ่งแต่ละกองทุน มีนโยบายในการลงทุนตามแต่ละประเภท SMEs ที่มีศักยภาพในการเติบโต ปัจจุบันธนาคารพัฒนา วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทยได้จัดตั้งกองทุนย่อยกองแรกแล้วในวงเงิน ๕๐๐ ล้านบาท ปัจจุบันทรัพย์สินของกองทุนร่วมลงทุนฯ มีความพร้อมในการยื่นหนังสือแสดงเจตนาก่อตั้งทรัสต์ ต่อสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์และทางธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทยได้คัดสรร SMEs ที่สนใจร่วมลงทุนในกองทุนร่วมลงทุน ระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน กองทุนย่อยกองที่ ๑ ไว้แล้ว ๒๕ ราย ซึ่งในจำนวนดังกล่าว มี SMEs ที่มีความพร้อมสูงเพื่อการรับเงินลงทุนจำนวน ๕ ราย

๔. โครงการแก้ไขปัญหานี้สินของเกษตรกรรายย่อยผ่านระบบธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร โดยมีกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ เกษตรกรรายย่อยที่มีหนี้สินรายละไม่เกิน ๕๐๐,๐๐๐ บาทประมาณ ๘๑๘,๐๐๐ ราย หนี้สินประมาณ ๑๑๖,๐๐๐ ล้านบาท ระยะเวลาดำเนินการ ตั้งแต่วันที่ ๓ เมษายน ๒๕๕๘-๓๑ มีนาคม ๒๕๕๙ ประกอบด้วย ๓ โครงการย่อย ได้แก่ โครงการ ปลดเปลื้องหนี้สิน โครงการปรับโครงสร้างหนี้และโครงการขยายเวลาชำระหนี้

๕. มาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจระยะที่ ๒ กรอบวงเงิน ๗๗,๐๙๕.๕๖๕ ล้านบาท ประกอบด้วย แผนงานและโครงการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ระยะเร่งด่วน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ (เพิ่มเติม) จำนวน ๓๗,๖๐๒.๘๓๒ ล้านบาท และแผนพัฒนาขนส่งทางถนนระยะเร่งด่วน จำนวน ๓๙,๔๙๒.๗๓๓ ล้านบาท โดยมีสถานะการดำเนินการโครงการ ณ วันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๘ มีการเบิกจ่ายแล้ว จำนวน ๕,๒๓๕.๖๓๕ ล้านบาท นอกจากนี้ในเดือนกันยายนที่ผ่านมาได้ดำเนินการมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจอีก ๒ มาตรการ ได้แก่ มาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ของประชาชนผู้มีรายได้น้อยและมาตรการกระตุ้นการลงทุนขนาดเล็ก ของรัฐบาลหรือประเทศตามข้อ ๒.๖ และมาตรการการเงินการคลัง เพื่อส่งเสริมผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม (SMEs) ในระยะเร่งด่วน ตามข้อ ๒.๗

๖. มาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ของประชาชนผู้มีรายได้น้อยและมาตรการกระตุ้นการลงทุนขนาดเล็กของรัฐบาลทั่วประเทศ ประกอบด้วย ๓ มาตรการย่อย ได้แก่

๖.๑ กำหนดมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับหมู่บ้านของประชาชน ผู้มีรายได้น้อย เพื่อให้ประชาชนผู้มีรายได้น้อยในแต่ละท้องถิ่นสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุน ในการประกอบอาชีพและยกระดับคุณภาพชีวิต โดยให้ธนาคารออมสินและธนาคารเพื่อการเกษตร และสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ปลดปล่อยสินเชื่อวงเงินไม่เกิน ๖๐,๐๐๐ ล้านบาท (ธนาคารละ ๓๐,๐๐๐ ล้านบาท) ระยะเวลา ๗ ปีให้แก่กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่ได้รับการจัดตั้งเป็นกองทุน ระดับ A และ B จากสำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกองทุนละไม่เกิน ๑ ล้านบาท (ต้องทำนิติกรรมสัญญาให้แล้วเสร็จภายในวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๘) โดย ณ วันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๕๘ ธนาคารออมสินและธนาคารเพื่อการเกษตร และสหกรณ์การเกษตรได้อนุมัติสินเชื่อให้กองทุนหมู่บ้านแล้ว ๔๐,๐๕๓ ล้านบาท (๓๙,๙๙๑ แห่ง)

๖.๒ กำหนดมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบลโดยให้กระทรวงมหาดไทย จัดสรรงบประมาณให้ตำบลละ ๕ ล้านบาท วงเงิน ๓๙,๗๔๓.๘๐ ล้านบาท เพื่อดำเนินโครงการ ที่มีการจ้างแรงงานหรือก่อให้เกิดการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการในจังหวัด ได้แก่ โครงการซ่อมแซมหรือบูรณะทรัพย์สินที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ โครงการส่งเสริมการพัฒนาชุมชนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง และโครงการด้านเศรษฐกิจและสังคม โดยดำเนินการและเร่งรัดการใช้จ่ายเงินตามโครงการให้แล้วเสร็จภายในวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๕๙ ทั้งนี้ ณ วันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๕๘ มีโครงการที่ผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการกลั่นกรองโครงการในระดับจังหวัด และจังหวัดได้จัดส่งให้สำนักจัดหางบประมาณเขตพื้นที่ ๑-๑๘ พิจารณาแล้ว มีจำนวน ๑๑๔,๕๗๓ โครงการ ภายในวงเงิน งบประมาณ

๓๖,๒๗๕ ล้านบาท และได้รับอนุมัติจากสำนักจัดหางบประมาณเขตพื้นที่ ๑-๑๘ แล้ว มีจำนวน ๗,๐๕๐ โครงการ วงเงินงบประมาณ ๒,๕๗๒.๙๔๒๗ ล้านบาท ทั้งนี้ อยู่ระหว่างสำนักงบประมาณพิจารณาอนุมัติโครงการ ซึ่งมีโครงการเป็นจำนวนมาก คาดว่า เดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๘ จะเบิกจ่ายงบประมาณได้ประมาณร้อยละ ๑๐ เดือนธันวาคม ๒๕๕๘ เบิกจ่ายสะสมได้ร้อยละ ๕๐ เดือนมกราคม ๒๕๕๙ เบิกจ่ายสะสมได้ร้อยละ ๑๐๐

๖.๓ กำหนดมาตรการกระตุ้นการลงทุนขนาดเล็กของรัฐบาลทั่วประเทศ เพื่อกระตุ้นให้เกิดการจ้างงานและส่งเสริมให้มีการลงทุนทั้งในส่วนกลางและต่างจังหวัด วงเงิน ประมาณ ๔๐,๐๐๐ ล้านบาท โดยกำหนดให้มีการเบิกจ่ายให้แล้วเสร็จภายในวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๘ โดยคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๕๘ อนุมัติให้ส่วนราชการรัฐวิสาหกิจและหน่วยงานอื่น ดำเนินการตามมาตรการกระตุ้นการลงทุนขนาดเล็กของรัฐบาลทั่วประเทศในวงเงิน ๑๙,๒๖๗.๕ ล้านบาท เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินมาตรการกระตุ้นการลงทุนขนาดเล็กของรัฐบาลทั่วประเทศ เช่น การก่อสร้างและปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน อาคาร ระบบสาธารณูปการ และการบริหารจัดการน้ำ รวมทั้งการลงทุนเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

(ที่มา: รายงานผลการดำเนินงานของรัฐบาล พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ครบรอบ ๑ ปี ,๑๒ กันยายน ๒๕๕๗-๑๒ กันยายน ๒๕๕๘)

บทที่ ๔

แนวทางในการแก้ไขปัญหานี้ในระบบให้มีประสิทธิภาพ และยั่งยืน

หลังจากที่รัฐบาลได้เอาจริงเอาจังกับปัญหานี้ในระบบ โดยการออกสินเชื่อต่างๆมารองรับ เพื่อให้การดำเนินการกู้ยืมเงินเป็นไปอย่างถูกต้องตามกฎหมายเข้ามาอยู่ในระบบมากยิ่งขึ้น ไม่ว่าจะเป็นสินเชื่อสินเชื่อโนไฟแนนซ์ หรือพีโกไฟแนนซ์ โดยภาครัฐได้ออกสินเชื่อสินเชื่อโนไฟแนนซ์มาเพื่อช่วยเหลือและสนับสนุนผู้ประกอบการรายย่อยหรือผู้มีรายได้น้อยที่ต้องการใช้เงินทุนในการประกอบอาชีพ แต่ไม่สามารถเข้าถึงระบบสินเชื่อของสถาบันการเงินได้ เนื่องจากไม่มีเอกสารหลักฐานที่แสดงให้เห็นถึงแหล่งที่มาของรายได้ เช่น ไม่มีสลิปเงินเดือน และไม่มีทรัพย์สินที่จะนำมาเป็นหลักประกันในการทำธุรกรรมกู้ยืมเงิน แต่มีความสามารถในการชำระหนี้ ซึ่งอาจจะทำให้ประชาชนกลุ่มนี้ต้องไปกู้เงินนอกระบบที่มีอัตราดอกเบี้ยที่ค่อนข้างสูงและอาจจะได้รับการปฏิบัติในลักษณะเสียเปรียบจากสัญญาเงินกู้ที่ไม่เป็นธรรม ขณะที่สินเชื่อสินเชื่อโนไฟแนนซ์เป็นการสนับสนุนนโยบายของภาครัฐและเป็นอีกหนึ่งทางเลือกสำหรับผู้ที่มีรายได้น้อย ที่ต้องการเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพ ให้แก่บุคคลธรรมดา นอกจากนี้ยังช่วยลดปัญหาที่เกิดจากนอกระบบซึ่งจะส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจในภาพรวมของประเทศ

โดยกำหนดวงเงินกู้สูงสุดรายละไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท อัตราดอกเบี้ย ค่าปรับ ค่าบริการ ค่าธรรมเนียม รวมกันสูงสุดไม่เกินร้อยละ ๓๖ ต่อปี และคิดอัตราดอกเบี้ยแบบลดต้นลดดอก ดังนั้นผู้ประกอบการรายรายโนไฟแนนซ์จะไม่สามารถเรียกเก็บค่าใช้จ่ายอื่น ๆ เช่น ค่าติดตาม ทวงถามหนี้จากผู้กู้เพิ่มเติมจากอัตราดังกล่าวได้อีก ทั้งนี้จะเห็นได้ว่าดอกเบี้ยที่ผู้ประกอบการจะเรียกเก็บได้นั้น แม้จะต่ำกว่าสินเชื่อในระบบ แต่ก็ยังคงสูงกว่าสินเชื่อในระบบประเภทอื่น เนื่องจากผู้กู้ยังไม่มีหลักฐานแสดงรายได้ที่แน่นอน หรือผู้กู้อาจไม่เคยมีข้อมูลที่สามารถแสดงประวัติในการชำระหนี้ได้ จึงมีความเสี่ยงด้านเครดิตสูงกว่าสินเชื่อประเภทอื่น

ผู้ประกอบการที่สามารถให้สินเชื่อโนไฟแนนซ์ได้ ได้แก่

๑. ธนาคารพาณิชย์
๒. บริษัทเงินทุน
๓. ผู้ประกอบการที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน

หากเป็นผู้ประกอบธุรกิจที่ไม่ใช่ธนาคารพาณิชย์หรือบริษัทเงินทุนต้องได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง จึงจะสามารถประกอบธุรกิจให้สินเชื่อโนโพนแนนซ์ได้ โดยต้องจัดตั้งเป็นบริษัทจำกัด หรือบริษัทมหาชนจำกัด มีทุนจดทะเบียนไม่ต่ำกว่า ๕๐ ล้านบาท

สินเชื่อพิโกไฟแนนซ์

กระทรวงการคลัง ได้กำหนดให้มีสินเชื่อพิโกไฟแนนซ์เพื่อเป็นสินเชื่อรายย่อยประเภทใหม่ในระบบการเงินไทย สำหรับสินเชื่อพิโกไฟแนนซ์ได้ดำเนินการยื่นคำขออนุญาตประกอบธุรกิจสินเชื่อพิโกไฟแนนซ์กับกระทรวงการคลัง ตั้งแต่วันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๕๙ โดยกระทรวงการคลังสินเชื่อพิโกไฟแนนซ์ ถือเป็นหนึ่งในมาตรการสำคัญของรัฐบาล ในการแก้ไขปัญหาหนี้ในระบบ ถูกออกแบบมาให้เติมเต็มการประกอบอาชีพ โดยให้สอดคล้องกับความจำเป็นฉุกเฉินของประชาชนผู้มีรายได้น้อยมากยิ่งขึ้น

สินเชื่อพิโกไฟแนนซ์เป็นสินเชื่อประเภทประสงค์ วงเงินกู้ไม่เกิน ๕๐,๐๐๐ บาท หลักประกันมีหรือไม่มีก็ได้ ผู้ประกอบธุรกิจสามารถเรียกเก็บดอกเบี้ย ค่าปรับ ค่าบริการ และค่าธรรมเนียมใดๆ ได้ไม่เกิน ๓๖% ต่อปี โดยผู้กู้ต้องมีคุณสมบัติคือ เป็นบุคคลที่มีทะเบียนบ้าน หรืออาศัยหรือทำงานภายในจังหวัดที่สำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ ซึ่งสามารถขอคำปรึกษาได้ที่ธนาคารออมสิน และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.)

ทั้งนี้ ตั้งแต่เดือน ธ.ค.๕๙ ถึงเดือน ม.ค.๖๒ มีนิติบุคคลที่ยื่นขออนุญาตพิโกไฟแนนซ์ทั่วประเทศ ๗๙๔ ราย ใน ๖๘ จังหวัด แต่ได้รับใบอนุญาตแล้ว ๔๖๙ ราย ใน ๖๖ จังหวัด ในจำนวนนี้เปิดดำเนินการแล้ว ๓๘๒ ราย ใน ๖๔ จังหวัด และมีผู้ประกอบการปล่อยสินเชื่อแล้ว ๓๕๘ ราย ใน ๖๓ จังหวัด โดย ณ สิ้นเดือน ธ.ค.๖๑ มียอดสินเชื่ออนุมัติสะสม ๕๖,๕๕๘ บัญชี รวม ๑,๕๕๘.๙๗ ล้านบาท หรือคิดเป็นวงเงินสินเชื่ออนุมัติเฉลี่ย ๒๗,๕๖๔.๐๑ บาทต่อบัญชี ประกอบด้วย สินเชื่อแบบมีหลักประกัน ๓๐,๒๗๔ บัญชี รวม ๙๒๙.๒๖ ล้านบาท หรือ ๕๙.๖๑% ของยอดสินเชื่ออนุมัติสะสม และสินเชื่อแบบไม่มีหลักประกัน ๒๖,๒๘๔ บัญชี รวม ๖๒๙.๗๑ ล้านบาท หรือ ๔๐.๓๙%

ขณะที่ยอดสินเชื่อคงค้างรวม ๒๐,๔๐๒ บัญชี คิดเป็นเงิน ๕๘๗.๙๗ ล้านบาท สำหรับสินเชื่อคงค้างชำระไม่เกิน ๓ เดือน มี ๑,๙๔๔ บัญชี คิดเป็นเงิน ๕๗.๙๐ ล้านบาท หรือ ๙.๘๕% ของยอดสินเชื่อคงค้างรวม และมีสินเชื่อคงค้างชำระที่เกินกว่า ๓ เดือน (เอ็นพีแอล) ๖๔๕ บัญชี คิดเป็นเงิน ๓๕.๙๑ ล้านบาท หรือ ๖.๑๑% ของยอดสินเชื่อคงค้างรวม

นอกจากนี้ มีนาคม ๒๕๖๐ กระทรวงการคลังได้จัดงานเปิดตัวการแก้ไขปัญหาหนี้ในระบบอย่างบูรณาการและยั่งยืน โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธานในพิธีเปิดงาน ซึ่งนายกรัฐมนตรี รองนายกรัฐมนตรี (นายสมคิด จาตุศรีพิทักษ์) พร้อมด้วยหน่วยงานภาคี ได้แก่ กระทรวงการคลัง สำนักงานอัยการสูงสุด กระทรวงมหาดไทย กระทรวงยุติธรรม สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กระทรวงกลาโหม กระทรวงเกษตร

และสหกรณ์ กระทรวงแรงงาน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ธนาคารออมสิน และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ประกาศเจตนารมณ์ร่วมกันของภาครัฐในการจัดให้“หนี้นอกระบบเป็นศูนย์”

หน่วยงานภาคีจะร่วมกันดำเนินการใน ๕ มิติ เพื่อแก้ไขปัญหาหนี้นอกระบบอย่างบูรณาการและยั่งยืน ดังต่อไปนี้

๑. ดำเนินการอย่างจริงจังกับเจ้าหนี้นอกระบบ ได้แก่ ประช่าสัมพันธ์ให้เจ้าหนี้นอกระบบมาร่วมไกล่เกลี่ย ประenomหนี้ และเข้ามาขออนุญาตดำเนินธุรกิจสินเชื่อในระบบให้ถูกต้อง และเร่งรัดการบังคับใช้ร่างพระราชบัญญัติ ห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. (พระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. ๒๕๖๐ ได้มีผลบังคับใช้แล้ว ตั้งแต่วันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๖๐)

๒. เพิ่มช่องทางการเข้าถึงสินเชื่อในระบบ ได้แก่ การอนุญาตให้ประกอบธุรกิจสินเชื่อรายย่อยระดับ จังหวัดภายใต้การกำกับ (สินเชื่อพิโกไฟแนนซ์) และการจัดตั้งหน่วยแก้หนี้นอกระบบ (Business Unit) ด้านการแก้ไข ปัญหาหนี้นอกระบบภายในธนาคารออมสิน และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) เพื่อให้ คำปรึกษาปัญหาหนี้นอกระบบ และออกแบบผลิตภัณฑ์สินเชื่อแก้ไขปัญหาหนี้นอกระบบที่มีเงื่อนไขผ่อนปรน

๓. ลดภาระหนี้นอกระบบโดยการไกล่เกลี่ยประenomหนี้ผ่านคณะอนุกรรมการไกล่เกลี่ยประenomหนี้นอกระบบใน ๗๗ จังหวัด

๔. เพิ่มศักยภาพของลูกหนี้นอกระบบ ผ่านคณะอนุกรรมการฟื้นฟูและพัฒนาศักยภาพการหารายได้ ของลูกหนี้นอกระบบใน ๗๗ จังหวัด

๕. สนับสนุนการดำเนินงานแก้ไขปัญหาหนี้นอกระบบของหน่วยงานภาครัฐและองค์กรการเงินชุมชนที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สร้างเครือข่ายองค์กรการเงินชุมชนเพื่อร่วมแก้ไขปัญหาหนี้นอกระบบ เผยแพร่ความรู้และทักษะ ทางการเงินแก่ประชาชน และจัดทำฐานข้อมูลหนี้นอกระบบ

การกำกับดูแลและการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาหนี้นอกระบบอย่างบูรณาการและยั่งยืน อาศัยกลไก การทำงานของคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๑. คณะกรรมการกำกับการแก้ไขปัญหาหนี้สินภาคประชาชน ตามคำสั่งกระทรวงการคลังที่ ๑๘๒/๒๕๕๘ ลงวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ มีปลัดกระทรวงการคลังเป็นประธานกรรมการ และมีสำนักนโยบายพัฒนาระบบการเงินภาคประชาชน สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง เป็นฝ่ายเลขานุการ โดยมีอำนาจหน้าที่กำกับดูแลการดำเนินงานตามแนวทางการแก้ไขปัญหาหนี้นอกระบบอย่างบูรณาการและยั่งยืน

๒. คณะอนุกรรมการประสานงานและกำกับดูแลคณะอนุกรรมการไกล่เกลี่ยประenomหนี้นอกระบบประจำกรุงเทพมหานครและประจำจังหวัด ตามคำสั่งคณะกรรมการกำกับการแก้ไขปัญหาหนี้สินภาคประชาชน ที่ ๓/๒๕๖๐ ลงวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๖๐ มีอธิบดีอัยการสำนักงานคุ้มครอง

สิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน (สคช.) เป็นประธานอนุกรรมการ และมีเจ้าหน้าที่ สคช. เป็นฝ่ายเลขานุการ โดยมีอำนาจหน้าที่กำหนดมาตรฐานการทำงานด้านการไกล่เกลี่ย ประนอมหนี้ นอกระบบ ประสานงาน กำกับติดตาม และเร่งรัดการปฏิบัติงานของ คณะอนุกรรมการไกล่เกลี่ยประนอมหนี้ นอกระบบประจำกรุงเทพมหานครและประจำจังหวัด

๓. คณะอนุกรรมการไกล่เกลี่ยประนอมหนี้ นอกระบบประจำกรุงเทพมหานคร ตามคำสั่ง คณะกรรมการกำกับการแก้ไขปัญหาหนี้สินภาคประชาชน ที่ ๑/๒๕๕๘ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๘ มีอธิบดีอัยการสำนักงานคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน (สคช.) เป็นประธาน อนุกรรมการ และในฝ่ายเลขานุการ มีเจ้าหน้าที่ สคช. เป็นเลขานุการ และเจ้าหน้าที่ธนาคารออมสิน และ ธ.ก.ส. เป็นผู้ช่วยเลขานุการ โดยมีอำนาจหน้าที่ให้ความช่วยเหลือประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับปัญหาหนี้ นอกระบบ โดยมีอำนาจหน้าที่เป็นตัวกลางในการเจรจาไกล่เกลี่ยประนอมหนี้ระหว่าง เจ้าหนี้ นอกระบบและลูกหนี้ให้เกิดความเป็นธรรมกับทั้ง ๒ ฝ่าย

๔. คณะอนุกรรมการไกล่เกลี่ยประนอมหนี้ นอกระบบประจำจังหวัด ตามคำสั่งคณะกรรมการ กำกับการแก้ไขปัญหาหนี้สินภาคประชาชน ที่ ๒/๒๕๕๘ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๘ มีผู้ว่าราชการ จังหวัดเป็นที่ปรึกษา อัยการจังหวัดคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายและการบังคับคดีจังหวัด เป็นประธานอนุกรรมการ และในฝ่ายเลขานุการ มีเจ้าหน้าที่สำนักงานคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทาง กฎหมายและการบังคับคดีจังหวัด เป็นเลขานุการและเจ้าหน้าที่ธนาคารออมสินและ ธ.ก.ส. เป็น ผู้ช่วยเลขานุการ โดยมีอำนาจหน้าที่ให้ความช่วยเหลือประชาชนในจังหวัดต่างๆ เกี่ยวกับปัญหาหนี้ นอกระบบ โดยเป็นตัวกลางในการเจรจาไกล่เกลี่ยประนอมหนี้ระหว่างเจ้าหนี้ นอกระบบและลูกหนี้ให้ เกิดความเป็นธรรมกับทั้ง ๒ ฝ่าย

๕. คณะอนุกรรมการฟื้นฟูและพัฒนาศักยภาพการหารายได้ของลูกหนี้ นอกระบบประจำ กรุงเทพมหานคร ตามคำสั่งคณะกรรมการกำกับการแก้ไขปัญหาหนี้สินภาคประชาชน ที่ ๓/๒๕๕๘ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๘ และ ที่ ๑/๒๕๖๐ ลงวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๖๐ มีผู้อำนวยการสำนัก นโยบายพัฒนาระบบการเงินภาคประชาชน สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง เป็นประธานอนุกรรมการและ ในฝ่ายเลขานุการมีผู้อำนวยการส่วนอำนวยการปฏิบัติการแก้ไขปัญหาหนี้สิน ภาคประชาชนเป็นเลขานุการ และเจ้าหน้าที่ธนาคารออมสิน และเจ้าหน้าที่ ธ.ก.ส. เป็นผู้ช่วยเลขานุการ โดยมีอำนาจหน้าที่พิจารณา ให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ที่ไม่สามารถผลักดันตนเองให้หลุดพ้นจากปัญหาหนี้ นอกระบบได้ ซึ่งรวมถึง การจัดทำสวัสดิการหรือการสงเคราะห์จากภาครัฐ

๖. คณะอนุกรรมการฟื้นฟูและพัฒนาศักยภาพการหารายได้ของลูกหนี้ นอกระบบประจำ จังหวัด ตามคำสั่งคณะกรรมการกำกับการแก้ไขปัญหาหนี้สินภาคประชาชน ที่ ๔/๒๕๕๘ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๘ และ ที่ ๒/๒๕๖๐ ลงวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๖๐ มีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นที่ปรึกษา รองผู้ว่าราชการจังหวัดที่ได้รับมอบหมายเป็นประธานอนุกรรมการ และในฝ่ายเลขานุการ มีปลัดจังหวัด

เป็นเลขานุการ และเจ้าหน้าที่สำนักงานคลังจังหวัด เจ้าหน้าที่ธนาคารออมสิน และเจ้าหน้าที่ ธ.ก.ส. เป็นเลขานุการร่วม โดยมีอำนาจหน้าที่พิจารณาให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ที่ไม่สามารถผลักดันตนเองให้หลุดพ้นจากปัญหาหนี้นอกระบบได้ ซึ่งรวมถึงการจัดหาสวัสดิการหรือการสงเคราะห์จากภาครัฐ

กระบวนการในการปฏิรูปแนวทางในการแก้ไขปัญหาหนี้นอกระบบ

การแก้ไขปัญหาหนี้นอกระบบอย่างบูรณาการและยั่งยืนอาศัยความร่วมมือดำเนินงานจากหน่วยงานภาคี ทุกภาคส่วน โดยมีการแบ่งงานและเชื่อมโยงการทำงาน ดังต่อไปนี้

๑. การกำกับติดตามนโยบาย

๑.๑ คณะกรรมการกำกับการแก้ไขปัญหาหนี้สินภาคประชาชนรับนโยบายและข้อสั่งการจากรัฐบาล

๑.๒ กำหนดกรอบการดำเนินงานและแนวปฏิบัติในการแก้ไขปัญหาหนี้นอกระบบให้สอดคล้อง ตามนโยบายรัฐบาลและข้อสั่งการต่างๆ

๑.๓ กำกับดูแลการดำเนินงานในการแก้ไขปัญหาหนี้นอกระบบให้เป็นไปอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ

๑.๔ พิจารณาปรับปรุงแนวทางการแก้ไขปัญหาหนี้นอกระบบให้มีประสิทธิภาพ

๑.๕ รายงานความคืบหน้าในการแก้ไขปัญหาหนี้นอกระบบให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังทราบเป็นระยะ

๒. การทำงานด้านลูกหนี้นอกระบบ

๒.๑ การให้คำปรึกษาปัญหาหนี้นอกระบบ

(๑) กรณีติดต่อจุดให้คำปรึกษาปัญหาหนี้นอกระบบ ณ สาขาธนาคารออมสิน และ ธ.ก.ส.

(๑.๑) เจ้าหน้าที่รับฟังปัญหา ตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้น โดยอาจพิจารณาเอกสาร หรือหลักฐานความเป็นหนี้กับเจ้าหนี้นอกระบบ เป็นต้น

(๑.๒) อธิบายแนวทางและกลไกการช่วยเหลือจากภาครัฐ หรือให้ข้อมูลเกี่ยวกับ ผลิตภัณฑ์สินเชื่อในระบบเพิ่มเติม

(๑.๓) กรอกข้อมูลลงในแบบบันทึกข้อมูลหนี้นอกระบบ (แบบ นร. ๑)

(๑.๔) เจ้าหน้าที่ธนาคารพิจารณาวิธีการให้ความช่วยเหลือทางใดทางหนึ่งหรือหลายทางตามความเหมาะสม ประกอบด้วย

(๑.๔.๑) กรณีมีคุณสมบัติที่อาจเข้าเกณฑ์ธนาคารส่งพิจารณาสินเชื่อธนาคาร

(๑.๔.๒) กรณีมีมูลหนี้สูง ส่งไกล่เกลี่ยประนอมหนี้โดย คณะอนุกรรมการไกล่เกลี่ย ประนอมหนี้ในระบบ

(๑.๔.๓) กรณีขาดศักยภาพการชำระหนี้ ส่งคณะอนุกรรมการ ฟื้นฟูและพัฒนาศักยภาพการหารายได้ของลูกค้าในระบบ

(๑.๕) ให้ลูกหนี้ระบบลงลายมือชื่อเป็นหลักฐาน และมอบใบรับไว้

(๑.๖) ธนาคารมีหนังสือเป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อส่งเรื่องของลูกค้า หนี้ในระบบแต่ละราย ไปยังคณะอนุกรรมการที่เกี่ยวข้องตามที่ได้พิจารณาวิธีการช่วยเหลือไว้

(๒) กรณีติดต่อหน่วยงานอื่น เช่น ศูนย์ดำรงธรรม องค์กรการเงินชุมชนใน พื้นที่ เป็นต้น ให้พิจารณาความช่วยเหลือตามภารกิจหน้าที่ และพิจารณาประสานส่งลูกหนี้ดังกล่าว ให้กับจุดให้คำปรึกษาปัญหาหนี้ในระบบ ณ สาขารณาคารออมสิน และ ธ.ก.ส. ซึ่งเป็นจุดเชื่อมโยง ต่อไปยังความช่วยเหลืออื่นต่อไป

๒.๒ การไกล่เกลี่ยประนอมหนี้ในระบบ

(๑) สำนักงานอัยการ สคชจ. รับเรื่องการขอไกล่เกลี่ยประนอมหนี้ในระบบ เข้าสู่สารบบ โดยเปิดรับเรื่องจากแหล่งต่างๆ เช่น เรื่องที่ส่งต่อจากจุดให้คำปรึกษาปัญหาหนี้ในระบบ สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ศูนย์ดำรงธรรม สำนักงานราชเลขาธิการ หน่วยงานอื่นๆที่เกี่ยวข้อง หรือผู้ร้องเข้า มาติดต่อขอไกล่เกลี่ย ประนอมหนี้ในระบบด้วยตนเอง

(๒) พิจารณาเรื่องและมอบหมายคณะทำงานดำเนินการไกล่เกลี่ยประนอมหนี้

(๓) ส่งหนังสือแจ้งคู่กรณีเพื่อนัดให้มาไกล่เกลี่ย

(๔) หากคู่กรณีเข้ามาพบตามนัดหมาย ให้แจ้งสิทธิ หน้าที่ พันธะทางกฎหมาย อันเป็นผลจากการไกล่เกลี่ยประนอมหนี้ให้คู่กรณีทราบ และดำเนินการไกล่เกลี่ย โดยอาจเชิญหรือขอ ความร่วมมือบุคคลหรือ หน่วยงานเข้าร่วมให้ข้อเท็จจริงหรือเข้าร่วมเจรจาไกล่เกลี่ยตามแต่กรณี

(๔.๑) กรณีคู่กรณีตกลงกันไม่ได้หรือไม่ประสงค์จะไกล่เกลี่ยต่อไป ให้พิจารณายุติความช่วยเหลือ

(๔.๒) กรณีคู่กรณีตกลงกันได้ ให้ร่างสัญญาประนีประนอมยอมความ และลงรายชื่อร่วมกัน ๒ ฝ่าย พร้อมทั้งแจ้งให้ลูกหนี้กลับไปติดต่อธนาคารเพื่อขอสินเชื่อแก้ไขปัญหา หนี้ในระบบต่อไป

(๕) หากคู่กรณีไม่เข้ามาพบตามนัดหมาย แบ่งการดำเนินการเป็น ๒ กรณี ได้แก่

(๕.๑) กรณีมีพฤติการณ์ติดตามตัวได้ ให้นำมาไกล่เกลี่ยใหม่ หากไม่มา ตามนัดหมาย ให้พิจารณายุติความช่วยเหลือ หรือ

(๕.๒) กรณีมีพฤติการณ์ที่ไม่สามารถติดตามตัวได้ ให้พิจารณายุติความช่วยเหลือ

(๖) เมื่อจะพิจารณายุติความช่วยเหลือแก่ผู้ร้องรายใด หากเห็นว่าจะเข้าเงื่อนไขและช่องทางที่สามารถให้ความช่วยเหลือพัฒนาศักยภาพการหารายได้แก่ลูกหนี้รายนั้นได้ ให้ส่งเรื่องให้คณะอนุกรรมการฟื้นฟู และพัฒนาศักยภาพการหารายได้ของลูกหนี้นอกระบบดำเนินการต่อไป

(๗) รายงานผลต่อคณะกรรมการกำกับการแก้ไขปัญหาหนี้สินภาคประชาชน ทุก ๓ เดือน

๒.๓ การฟื้นฟูและพัฒนาศักยภาพการหารายได้ของลูกหนี้นอกระบบ

(๑) ฝ่ายเลขานุการรับเรื่องการขอความช่วยเหลือ

(๒) พิจารณากลับกรองเรื่อง เพื่อให้ความช่วยเหลือลูกหนี้นอกระบบรายที่สมัครใจเข้าร่วมการฟื้นฟูคัดกรองเป็นหมวดหมู่ตามลักษณะความช่วยเหลือที่เหมาะสมตามแต่กรณี และนำเสนอคณะอนุกรรมการฟื้นฟูพิจารณา

(๓) ประสานส่งลูกหนี้แต่ละรายหรือแต่ละกลุ่มไปยังหน่วยงานในพื้นที่ตามภารกิจหรือโครงการที่สามารถให้การช่วยเหลือได้

(๔) ติดตามประเมินผลการพัฒนาศักยภาพการหารายได้ของลูกหนี้นอกระบบที่ได้รับการช่วยเหลือ เช่น ประเมินผลทุก ๓ เดือน จำนวน ๒ ครั้ง (ดำเนินการเสร็จสิ้นใน ๖ เดือน) และบันทึกผลการประเมินศักยภาพดังกล่าว ทั้งนี้อาจใช้กระบวนการชุมชนเพื่อเป็นภาคีในการติดตามประเมินผลลูกหนี้แต่ละราย

(๕) รายงานผลต่อคณะกรรมการกำกับการแก้ไขปัญหาหนี้สินภาคประชาชน ทุก ๓ เดือน

๓. การทำงานด้านเจ้าหนี้นอกระบบ

๓.๑ การดำเนินการกับเจ้าหนี้นอกระบบที่ผิดกฎหมาย

(๑) ประช้ำสัมพันธ์ให้ประชาชนแจ้งเรื่องร้องทุกข์ ร้องเรียน หรือแจ้งเบาะแสเกี่ยวกับปัญหาเจ้าหนี้นอกระบบที่ผิดกฎหมาย ผ่านช่องทางกรร้องทุกข์ต่างๆ เช่น สายด่วน ๑๑๑๑ ของรัฐบาล สายด่วน ๑๕๙๙ และ ๑๙๑ ของ สำนักงานตำรวจแห่งชาติสายด่วน ๑๓๕๙ ของสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง หรือศูนย์ช่วยเหลือลูกหนี้และประชาชนที่ไม่ได้รับความเป็นธรรม (ศนธ.ยธ.) โทรศัพท์ ๐๒๕๗๕๓๓๔๔

(๒) การแจ้งความดำเนินคดีกับเจ้าหนี้นอกระบบที่ผิดกฎหมายให้ดำเนินการ ณ สถานีตำรวจทุกแห่ง

(๓) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเจ้าหน้าที่ตำรวจดำเนินการกวดขัน สืบสวนปราบปราม จับกุม กรณีการปล่อยเงินกู้อัตราดอกเบี้ยผิดกฎหมาย และการติดตามทวงหนี้โดยข่มขู่ใช้ความรุนแรง อย่างเข้มข้นจริงจังตามอำนาจหน้าที่

(๔) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเจ้าหน้าที่ตำรวจดำเนินการสืบสวนขยายผล โดยใช้มาตรการทางกฎหมายในทุกฐานความผิด รวมถึงกฎหมายว่าด้วยการฟอกเงินอย่างเฉียบขาด

๓.๒ การขออนุญาตประกอบธุรกิจสินเชื่อพีโกไฟแนนซ์ของเจ้าหน้าที่นอกระบบ

(๑) ประชาสัมพันธ์ให้เจ้าหน้าที่นอกระบบ (รวมถึงประชาชนทั่วไปที่สังเกตเห็นถึงโอกาสการลงทุนในธุรกิจสินเชื่อรายย่อย) เข้ามาขออนุญาตเป็นผู้ประกอบธุรกิจสินเชื่อพีโกไฟแนนซ์ โดยสามารถสอบถามข้อมูลเบื้องต้น ทางโทรศัพท์สายด่วน ๑๓๕๙ ของสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง หรือเว็บไซต์ www.๑๓๕๙.in.th

(๒) ศึกษาข้อมูลดาวนโหลดแบบฟอร์ม และเตรียมเอกสารหลักฐานตามข้อกำหนด

(๓) ยื่นคำขออนุญาตประกอบธุรกิจสินเชื่อพีโกไฟแนนซ์กับกระทรวงการคลัง ผ่านช่องทางต่างๆ ได้แก่ สาขาของธนาคารออมสิน หรือสาขาของ ธ.ก.ส. ทั่วประเทศ หรือที่สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

(๔) สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง จะพิจารณานำเสนอขออนุญาตภายใน ๖๐ วันทำการ นับจากวันที่ได้รับเอกสารครบถ้วนและถูกต้อง

(๕) สำนักงานเศรษฐกิจการคลังจะแจ้งผลการพิจารณาอนุญาตให้ผู้ยื่นคำขอทราบ โดยกรณีได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจ ต้องเปิดดำเนินการภายใน ๑ ปี และต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์เงื่อนไขที่กำหนด สำหรับกรณีไม่ได้รับอนุญาต สามารถปรับปรุงแก้ไขคุณสมบัติและยื่นคำขออนุญาตใหม่ได้ในภายหลัง

การกำหนดยุทธศาสตร์เพื่อการแก้ไขหนี้นอกระบบให้มีประสิทธิภาพและยั่งยืน

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๖๕ กำหนดให้รัฐ พึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติ เป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่างๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกัน เพื่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายดังกล่าว โดยให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ และต่อมาได้มีการตราพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ.๒๕๖๐ โดยกำหนดให้มีการแต่งตั้ง คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อรับผิดชอบในการจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติ กำหนดวิธีการการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติ ในการติดตาม การตรวจสอบ และการประเมินผล รวมทั้งกำหนดมาตรการส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนทุกภาคส่วนดำเนินการให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ

เพื่อให้เป็นไปตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ.๒๕๖๐ คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติได้แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติด้านต่างๆ รวม ๖ คณะ เพื่อรับผิดชอบในการดำเนินการจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนด ตลอดจนได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและหน่วยงานของรัฐ ที่เกี่ยวข้อง อย่างกว้างขวาง เพื่อประกอบการจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติตามที่กฎหมายกำหนด

ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๘๐) เป็นยุทธศาสตร์ชาติ ฉบับแรกของประเทศไทยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งจะต้องนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้ประเทศไทยบรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” เพื่อความสุขของคนไทยทุกคน

๑. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม

ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม มีเป้าหมาย การพัฒนาที่สำคัญที่ให้ความสำคัญในการดึงเอาพลังของภาคส่วนต่างๆ ทั้งภาคเอกชน ประชาสังคม ชุมชนท้องถิ่น มาร่วมขับเคลื่อน โดยการสนับสนุนการรวมตัวของประชาชนในการร่วมคิดร่วมทำเพื่อส่วนรวม การกระจายอำนาจและยอมรับผิดชอบ ไปสู่กลไกบริหารราชการแผ่นดินในระดับท้องถิ่น การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ในการจัดการตนเอง และการเตรียมความพร้อมของประชากรไทยทั้งในมิติ สุขภาพ เศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อมให้เป็นประชากรที่มีคุณภาพ สามารถพึ่งตนเอง และทำประโยชน์แก่ครอบครัว ชุมชน และสังคมให้นานที่สุด โดยรัฐให้หลักประกัน การเข้าถึงบริการและสวัสดิการที่มีคุณภาพอย่างเป็นธรรมและทั่วถึง

โดยประเด็นยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ประกอบด้วย ๔ ประเด็น ได้แก่

๑) การลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเป็นธรรมในทุกมิติ โดย

๑.๑) ปรับ โครงสร้างเศรษฐกิจฐานราก

๑.๒) ปฏิรูประบบภาษีและการคุ้มครองผู้บริโภค

๑.๓) กระจายการถือครองที่ดินและการเข้าถึงทรัพยากร

๑.๔) เพิ่มผลิตภาพและคุ้มครองแรงงานไทย ให้เป็นแรงงานฝีมือที่มีคุณภาพ

และความริเริ่มสร้างสรรค์ มีความปลอดภัยในการทำงาน

๑.๕) สร้างหลักประกันทางสังคมที่ครอบคลุมและเหมาะสมกับคนทุกช่วงวัย

ทุกเพศภาวะ และทุกกลุ่ม

๑.๖) ลงทุนทางสังคมแบบมุ่งเป้าเพื่อช่วยเหลือกลุ่มคนยากจนและกลุ่ม

ผู้ด้อยโอกาสโดยตรง

- ๑.๗) สร้างความเป็นธรรมในการเข้าถึงบริการสาธารณสุข และการศึกษา โดยเฉพาะสำหรับผู้มีรายได้น้อยและกลุ่มผู้ด้อยโอกาส และ
- ๑.๘) สร้างความเป็นธรรมในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมอย่างทั่วถึง
- ๒) การกระจายศูนย์กลางความเจริญทางเศรษฐกิจ สังคมและเทคโนโลยี โดย
- ๒.๑) พัฒนาศูนย์กลางความเจริญทางเศรษฐกิจ สังคมและเทคโนโลยีในภูมิภาค
- ๒.๒) กำหนดแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของแต่ละกลุ่มจังหวัดในมิติต่างๆ
- ๒.๓) จัดระบบเมืองที่เอื้อต่อการสร้างชีวิตและสังคมที่มีคุณภาพและปลอดภัย ให้สามารถตอบสนองต่อสังคมสูงวัยและแนวโน้มของการขยายตัวของเมืองในอนาคต
- ๒.๔) ปรับโครงสร้างและแก้ไขกฎหมายระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน เพื่อวางระบบและกลไกการบริหารงานในระดับภาคกลุ่มจังหวัด
- ๒.๕) สนับสนุนการพัฒนาพื้นที่บนฐานข้อมูล ความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรม และ
- ๒.๖) การพัฒนากำลังแรงงานในพื้นที่
- ๓) การเสริมสร้างพลังทางสังคม โดย
- ๓.๑) สร้างสังคมเข้มแข็งที่แบ่งปัน ไม่ทอดทิ้งกัน และมีคุณธรรม โดยสนับสนุน การรวมตัวและตั้งพลังของภาคส่วนต่างๆ
- ๓.๒) การรองรับสังคมสูงวัยอย่างมีคุณภาพ
- ๓.๓) สนับสนุนความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ ภาคประชาสังคมและภาคประชาชน
- ๓.๔) ส่งเสริมความเสมอภาคทางเพศและบทบาทของสตรีในการสร้างสรรค์ สังคม
- ๓.๕) สนับสนุนการพัฒนาบนฐานทุนทางสังคมและวัฒนธรรม และสนับสนุน การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ และสื่อสร้างสรรค์ เพื่อรองรับสังคมยุคดิจิทัล
- ๔) การเพิ่มขีดความสามารถของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนา การพึ่งตนเองและ การจัดการตนเอง โดย
- ๔.๑) ส่งเสริมการปรับพฤติกรรมในระดับครัวเรือน ให้มีขีดความสามารถใน การจัดการวางแผนชีวิต สุขภาพ ครอบครัว การเงินและอาชีพ
- ๔.๒) เสริมสร้างศักยภาพของชุมชนในการพึ่งตนเองและการพึ่งพากันเอง
- ๔.๓) สร้างการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ เพื่อสร้างประชาธิปไตยชุมชน และสร้างภูมิคุ้มกัน ทางปัญญาให้กับชุมชน

๒. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการ

ภาครัฐ

ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐมีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อปรับเปลี่ยนภาครัฐที่ยึดหลัก “ภาครัฐของประชาชน เพื่อประชาชน และประโยชน์ส่วนรวม” โดยภาครัฐต้องมีขนาดที่เหมาะสมกับบทบาท ภารกิจ แยกแยะบทบาทหน่วยงานของรัฐที่ทำหน้าที่ในการกำกับหรือในการให้บริการ ยึดหลักธรรมาภิบาล ปรับวัฒนธรรมการทำงานให้มุ่งผลสัมฤทธิ์และผลประโยชน์ ส่วนรวม มีความทันสมัย และพร้อมที่จะปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำนวัตกรรม เทคโนโลยีข้อมูลขนาดใหญ่ ระบบการทำงานที่เป็นดิจิทัลเข้ามาประยุกต์ใช้อย่างคุ้มค่า และปฏิบัติงานเทียบได้กับมาตรฐานสากล รวมทั้งมีลักษณะเปิดกว้าง เชื่อมโยงถึงกันและเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วน เข้ามามีส่วนร่วมเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และโปร่งใส โดยทุกภาคส่วนในสังคมต้องร่วมกันปลูกฝังค่านิยม ความซื่อสัตย์สุจริต ความมัธยัสถ์ และสร้างจิตสำนึกในการปฏิเสธไม่ยอมรับการทุจริตประพฤติมิชอบอย่างสิ้นเชิง นอกจากนี้ กฎหมายต้องมีความชัดเจน มีเพียงเท่าที่จำเป็น มีความทันสมัย มีความเป็นสากล มีประสิทธิภาพ และนำไปสู่การลดความเหลื่อมล้ำและเอื้อต่อการพัฒนา โดยกระบวนการยุติธรรม มีการบริหารที่มีประสิทธิภาพ เป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ และการอำนวยความสะดวกตามหลักนิติธรรม

๓. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการ

ภาครัฐ ประกอบด้วย ๘ ประเด็น ได้แก่

๑) ภาครัฐที่ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง ตอบสนองความต้องการ และให้บริการอย่างสะดวก รวดเร็ว โปร่งใส โดยการให้บริการสาธารณะของภาครัฐ ได้มาตรฐานสากลและเป็นระดับแนวหน้าของภูมิภาค และภาครัฐมีความเชื่อมโยง ในการให้บริการสาธารณะต่างๆ ผ่านการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้

๒) ภาครัฐบริหารงานแบบบูรณาการโดยมียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมาย และเชื่อมโยงการพัฒนาในทุกระดับ ทุกประเด็น ทุกภารกิจ และทุกพื้นที่ โดยให้ยุทธศาสตร์ชาติเป็นกลไกขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ ระบบการเงินการคลังประเทศสนับสนุนการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ และระบบติดตามประเมินผลที่สะท้อนการบรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติในทุกระดับ

๓) ภาครัฐมีขนาดเล็กเหมาะสมกับภารกิจ ส่งเสริมให้ประชาชนและทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ โดยภาครัฐมีขนาดที่เหมาะสม ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ และส่งเสริมการกระจายอำนาจ และสนับสนุนบทบาทชุมชนท้องถิ่นให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานที่มีสมรรถนะสูง ตั้งอยู่บนหลักธรรมาภิบาล

๔) ภาครัฐมีความทันสมัยโดยองค์กรภาครัฐมีความยืดหยุ่นเหมาะสมกับบริบทการพัฒนาประเทศ และพัฒนาและปรับระบบวิธีการปฏิบัติราชการให้ทันสมัย

๕) บุคลากรภาครัฐเป็นคนดีและเก่ง ยึดหลักคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสำนึกมีความสามารถสูง มุ่งมั่นและเป็นมืออาชีพ โดยภาครัฐมีการบริหารกำลังคนที่มีความคล่องตัว ยึดระบบคุณธรรม และบุคลากรภาครัฐยึดค่านิยมในการทำงานเพื่อประชาชน มีคุณธรรม และมีการพัฒนาตามเส้นทางความก้าวหน้าในอาชีพ

๖) ภาครัฐมีความโปร่งใส ปลอดการทุจริตและประพฤติมิชอบ โดยประชาชนและภาคีต่างๆ ในสังคมร่วมมือกันในการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ บุคลากรภาครัฐยึดมั่นในหลักคุณธรรม จริยธรรมและความซื่อสัตย์สุจริต การปราบปรามการทุจริตประพฤติมิชอบมีประสิทธิภาพ มีความเด็ดขาด เป็นธรรมและตรวจสอบได้ และการบริหารจัดการการป้องกันและปราบปรามการทุจริตอย่างเป็นระบบแบบบูรณาการ

๗) กฎหมายมีความสอดคล้องเหมาะสมกับบริบทต่างๆ และมีเท่าที่จำเป็น โดยภาครัฐจัดให้มีกฎหมายที่สอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทต่างๆ ที่เปลี่ยนแปลง มีกฎหมายเท่าที่จำเป็น และการบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพเท่าเทียม มีการเสริมสร้างประสิทธิภาพการใช้อกฎหมาย

๘) กระบวนการยุติธรรมเคารพสิทธิมนุษยชนและปฏิบัติต่อประชาชนโดยเสมอภาค โดยบุคลากรและหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมเคารพและยึดมั่นในหลักประชาธิปไตย เคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ที่พึงได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมทุกหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม มีบทบาทเชิงรุกร่วมกันในทุกขั้นตอนของการค้นหาความจริง หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมทั้งทางแพ่งอาญา และปกครองมีเป้าหมายและยุทธศาสตร์ร่วมกัน ส่งเสริมระบบยุติธรรมทางเลือก ระบบยุติธรรมชุมชน และการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการยุติธรรม และพัฒนามาตรการอื่นแทนโทษทางอาญา

บทที่ ๕

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

ปัญหาหนี้นอกระบบเป็นปัญหาทั้งในเชิงเศรษฐกิจและสังคม มีสาเหตุสำคัญจากลูกหนี้ส่วนใหญ่ไม่สามารถขอสินเชื่อจากสถาบันการเงินในระบบได้ เพราะไม่มีหลักทรัพย์ค้ำประกันและไม่มีรายได้ที่แน่นอน ในที่สุดก็ต้องตกเป็นเหยื่อกับผู้มีอิทธิพล เข้าไปสู่วงจรหนี้นอกระบบที่มีดอกสูงเกินจริง แล้วยังต้องเสี่ยงกับการถูกทำร้ายหรือข่มขู่คุกคามจากการทวงหนี้ ซึ่งรัฐบาลก็ตระหนักและพยายามเร่งรัดแก้ไขปัญหาดังกล่าว ด้วยการเพิ่มช่องทางในการเข้าถึงสินเชื่อในระบบให้บรรดาลูกหนี้และประชาชนทั่วไป โดยให้กระทรวงการคลังคิดโครงสร้างระบบสินเชื่อรูปแบบใหม่ๆ ออกมาเพื่อแก้ไขปัญหานี้ จึงเกิดเป็นธุรกิจ “สินเชื่อรายย่อยผู้ประกอบการอาชีพ” หรือ นาโนไฟแนนซ์ และธุรกิจ “สินเชื่อรายย่อยระดับจังหวัดภายใต้การกำกับ” หรือ พีโกไฟแนนซ์ ซึ่งเป็นธุรกิจการปล่อยเงินกู้ที่อยู่ในความควบคุมของรัฐ แต่ผู้ปล่อยกู้ไม่ได้เป็นสถาบันการเงิน และปล่อยกู้ให้กับประชาชนหรือผู้ประกอบการที่ไม่มีหลักทรัพย์ค้ำประกัน แต่เนื่องจากเงื่อนไขในการปล่อยกู้มีความเสี่ยงสูงคือ สามารถกู้ได้ถึง ๑๐๐,๐๐๐ บาท โดยไม่ต้องมีหลักทรัพย์หรือผู้ค้ำประกัน ในอัตราดอกเบี้ยไม่เกินร้อยละ ๓๖ ต่อปี ซึ่งผู้ประกอบการรายรายนาโนไฟแนนซ์ไม่สามารถเรียกเก็บค่าใช้จ่ายอื่น ๆ จากผู้กู้ได้อีก ทั้งค่าธรรมเนียม ค่าบริการ ค่าติดตามทวงถามหนี้ หรือ เบี้ยปรับก็ตาม อีกทั้งสามารถปล่อยกู้ได้เฉพาะกลุ่มที่ประกอบกิจการเท่านั้น จึงทำให้เกิดปัญหารายได้จากดอกเบี้ยไม่เพียงพอ ต่อการหล่อเลี้ยงธุรกิจ และที่สำคัญนาโนไฟแนนซ์ยังมีอัตราหนี้สูญสูงมาก เฉลี่ยอยู่ที่ประมาณ ๑๐% ของยอดสินเชื่อ และบางบริษัทมีหนี้สูญสูงถึง ๗๐% ของยอดสินเชื่อเลยทีเดียว สรุปคือ นาโนไฟแนนซ์แทบไม่ตอบโจทย์การแก้ปัญหานี้นอกระบบเท่าใดนัก ในอีกทางหนึ่ง “สินเชื่อรายย่อยระดับจังหวัดภายใต้การกำกับ” หรือ พีโกไฟแนนซ์ ที่ปล่อยกู้ให้กับลูกหนี้ทั่วไป กลับเติบโตอย่างต่อเนื่อง ทั้งยอดสินเชื่อและจำนวนผู้ประกอบการที่เพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด เนื่องจากมีความเสี่ยงน้อยกว่า เพราะเงื่อนไขการปล่อยกู้กำหนดให้รายละไม่เกิน ๕๐,๐๐๐ บาท อัตราดอกเบี้ยร้อยละ ๓ ต่อเดือน หรือร้อยละ ๓๖ ต่อปี โดยผู้กู้จะมีหลักประกันหรือไม่ก็ได้ แต่ผู้กู้ต้องมีภูมิลำเนาอยู่ภายในจังหวัดนั้นๆ ทำให้สามารถติดตามทวงถามหนี้ได้ง่าย ขณะที่เงื่อนไขในการขออนุญาตจัดตั้ง

บริษัทของไฟโไฟแนนซ์ก็กำหนดทุนจดทะเบียนแค่ ๕ ล้านบาทเท่านั้น จึงไม่ยากที่นายทุนกลุ่มนี้จะเข้ามาจดทะเบียนเป็นบริษัทเงินทุนในระบบ เพื่อจะได้ไม่ต้องหลบหนีการจับกุมของเจ้าหน้าที่จากการไปทำธุรกิจปล่อยกู้นอกระบบ จากการศึกษาพบว่า ลูกหนี้ของไฟโไฟแนนซ์มี ๓ กลุ่มคือ ลูกหนี้ที่มีรายได้รายวัน เช่น พ่อค้าแม่ค้า จักรยานยนต์รับจ้าง ลูกหนี้ที่มีรายได้รายเดือน เช่น ข้าราชการ พนักงานบริษัท และลูกหนี้ที่มีรายได้จากผลผลิตตามฤดูกาล เช่น เกษตรกร ชาวประมง ซึ่งหลักเกณฑ์ในการพิจารณาว่าผู้กู้ต้องมีหลักประกันหรือไม่นั้นจะพิจารณาจากความสามารถในการชำระหนี้เป็นหลัก ประเด็นที่น่าสนใจคือที่ผ่านมามีพบว่าลูกหนี้ของไฟโไฟแนนซ์นั้นมีปัญหาหนี้เสียจำนวนมาก จากภาพรวมเชื่อว่าธุรกิจไฟโไฟแนนซ์มีแนวโน้มที่จะเติบโตขึ้นเรื่อยๆ เพียงแต่ยังไม่ค่อยเป็นที่รู้จักกันเท่าใดนัก ชาวบ้านจึงยังต้องไปพึ่งกู้เงินนอกระบบอยู่ หากรัฐบาลช่วยกันประชาสัมพันธ์ให้รู้จักกันมากขึ้นจะเป็นการดีต่อการนำสินเชื่อเข้าสู่ระบบ ในส่วนการปราบปรามกลุ่มนายทุนที่ปล่อยเงินกู้นอกระบบก็ยังคงเดินทางกันต่อไป ซึ่งพบว่ากลุ่มนายทุนเหล่านี้แบ่งออกเป็น ๒ ประเภทคือ แก๊งหมวกกันน็อก กับแก๊งปล่อยกู้แบบชายฝาก โดยแก๊งหมวกกันน็อกจะปล่อยกู้รายวันให้พ่อค้าแม่ค้าด้วยดอกเบี้ยแสนโหด ซึ่งถูกกวาดล้างไปมากแล้วแต่ก็เชื่อว่าจะหมดไปเสียทีเดียว ส่วนแก๊งปล่อยกู้แบบชายฝาก จะพบมากในภาคอีสาน โดยกลุ่มนี้มีเป้าหมายต้องการยึดที่ดินจากเกษตรกรที่ต้องการเงินทุนไปใช้ในการเพาะปลูก โดยใช้วิธีให้ลูกหนี้ทำสัญญาขายฝากที่ดินแลกกับการกู้เงิน และกำหนดระยะเวลาไถ่ถอนระยะสั้น ประมาณ ๓ เดือน ทำให้ลูกหนี้ไม่สามารถหาเงินมาชำระหนี้ได้ทัน ทำให้ที่ดินถูกยึดเป็นของนายทุนในที่สุด ถือเป็นวิธีที่โหดร้ายทารุณ

สำหรับปัญหาหนี้สิน ถือเป็นปัญหาเชิงโครงสร้างของประเทศ ที่เกิดจากหลายสาเหตุซึ่งมีความเชื่อมโยงกัน ทั้งปัจจัยที่ควบคุมไม่ได้ เช่น ภาวะเศรษฐกิจในประเทศ หรือเศรษฐกิจของโลก ภัยธรรมชาติ สถานะที่ติดตัวมาตั้งแต่เกิด และปัจจัยที่ควบคุมได้ เช่น รายได้ การดำรงตน การป้องกันความเสี่ยง การรับรู้ แต่บทสุดท้ายของผู้ที่ตกเป็นหนี้จะอยู่ในภาวะที่ต้องจำยอมทำสัญญาที่ถูกเอารัดเอาเปรียบเพราะต้องการเงินและเมื่อถูกฟ้องร้องดำเนินคดีก็ไม่มีความรู้ด้านกฎหมาย ทำให้อยู่ในสถานะที่เสียเปรียบตั้งแต่เริ่มต้นของกระบวนการยุติธรรม ได้ให้ความสำคัญกับ “การแก้ไขปัญหานี้” เพราะเป็นปัญหาความเหลื่อมล้ำทางสังคมของผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูงกว่า คือ “เจ้าหนี้” และผู้มีฐานะด้อยกว่าคือ “ลูกหนี้” ซึ่งเกี่ยวข้องกับภารกิจของกระทรวงยุติธรรมโดยตรง และกระทรวงยุติธรรมได้เข้ามาแก้ไขปัญหานี้ ด้วยมาตรการดังต่อไปนี้

๑. ด้านกฎหมาย ได้แก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ.๒๕๖๐ ให้มีบทลงโทษสำหรับผู้ปล่อยเงินกู้โดยเรียกดอกเบี้ยเกินกว่าอัตราที่กฎหมายกำหนด (ร้อยละ ๑๕ ต่อปี) ให้มีโทษจำคุกไม่เกินสองปี และปรับไม่เกินสองแสนบาท

๒. ด้านการบังคับใช้กฎหมาย หากเป็นกรณีเจ้าหน้าที่ผู้มีอิทธิพล รายใหญ่ กรมสอบสวนคดีพิเศษได้เข้าไปสืบสวนสอบสวน และประสานกับกรมสรรพากรเมื่อดำเนินมาตรการทางภาษี

๓. ด้านการช่วยเหลืออำนวยความสะดวก เพราะลูกหนี้จะถูกเอาเปรียบในเรื่องดอกเบี้ย การทำสัญญา ซึ่งได้สั่งการให้ กรมสอบสวนคดีพิเศษ โดยศูนย์ช่วยเหลือลูกหนี้ และประชาชนที่ไม่ได้ ได้รับความเป็นธรรม จัดให้คำปรึกษาแนะนำทางด้านกฎหมาย รับเรื่องร้องเรียนทั้งจากประชาชนและ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดคณะทำงานลงพื้นที่ตรวจสอบข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อ ประกอบการดำเนินคดีด้วยมาตรการทางอาญา ประกอบการให้ความช่วยเหลือทางแพ่ง การพิจารณาช่วยเหลือ ด้านทนายความตามกฎหมายว่าด้วยกองทุนยุติธรรม

ปัญหาหนี้นอกระบบถือเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อสังคมไทย สืบเนื่องมาจากปัญหา ความยากจน และเกิดจากการที่ประชาชนไม่สามารถเข้าถึงแหล่งเงินในระบบสถาบันการเงินได้ สาเหตุ ที่ทำให้เกิดปัญหาหนี้นอกระบบอาจเกิดจากหลายสาเหตุ เช่น ปัญหาทางเศรษฐกิจที่ประชาชนมีรายได้ ไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพ ปัญหาจากลักษณะนิสัยของลูกหนี้ในการใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือย ไม่เหมาะสมกับฐานะของตนเอง ปัญหาของสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปเป็นวัตถุนิยมมากยิ่งขึ้น ปัญหา การไม่สามารถกู้ยืมเงินในระบบจากสถาบันการเงินได้ และปัญหาด้านการศึกษาทำให้ขาดความรู้ ความเข้าใจในการวางแผนทางการเงิน ดังนั้น บรรดาบุคคลที่มีเงินทุน จึงอาศัยช่องทางเหล่านี้ใน การประกอบธุรกิจให้กู้ยืมเงินแก่ประชาชน โดยอาศัยความได้เปรียบและมีอำนาจต่อรองทางเศรษฐกิจ และสังคมที่เหนือกว่า เอารัดเอาเปรียบในการให้กู้ยืมเงินแก่ลูกหนี้ โดยเฉพาะการเรียกดอกเบี้ยในอัตรา ที่สูงกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้

ข้อเสนอแนะ

การแก้ปัญหาอย่างยั่งยืนจึง ไม่ใช่แค่การปราบปรามเจ้าหน้าที่เงินกู้นอกระบบเพียงอย่างเดียว แต่ควรเน้นการแก้ปัญหาด้วยการพัฒนาศักยภาพทางปัญญา สร้างความรู้ ความคิด และความเข้าใจ ให้ประชาชนรู้เท่าทันกลโกงในรูปแบบต่างๆ และเมื่อถูกฟ้องแล้วจะมีช่องทางในการเข้าถึงกระบวนการ ยุติธรรมได้อย่างไร ประเด็นสำคัญภาครัฐต้องมีมาตรการสนับสนุนส่งเสริมเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางด้าน เศรษฐกิจและสังคมอย่างต่อเนื่องจริงจัง

๑. การพัฒนาศักยภาพประชาชน โดยส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในการดำรงชีพด้วยวิถีพอเพียง เข้าถึงสินเชื่อของระบบสถาบันการเงิน และเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจด้านกฎหมายและเรียนรู้ความเสี่ยงในการเข้าสู่วงจรหนี้ในระบบ

๒. การมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคม สนับสนุนให้เข้ามามีส่วนร่วม เช่น การรวมกลุ่มกันเป็นอาสาสมัคร การแจ้งเบาะแสป้องกันอาชญากรรม และมีส่วนร่วมในกระบวนการยุติธรรม

๓. การบังคับใช้กฎหมาย โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องกำกับดูแลตามกรอบอำนาจ โดยเคร่งครัดและกรณีที่มีการละเมิดต่อกฎหมายจะต้องดำเนินมาตรการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง ทั้งนี้โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ในระบบที่ใช้อำนาจอิทธิพลข่มขู่เป็นขบวนการ

๔. การเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม ต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้ลูกหนี้ผู้ด้อยโอกาสและถูกละเมิดต่อกฎหมายให้เข้าถึงกระบวนการยุติธรรมทั้งทางแพ่งอาญาอย่างรวดเร็ว ทั้งถึงและเป็นธรรม

๕. หน่วยงานภาครัฐเช่นกระทรวงการคลัง หรือสถาบันการเงินของรัฐควรมีนโยบายสนับสนุนส่งเสริมให้ประชาชนเข้าถึงระบบสินเชื่อได้อย่างง่าย สะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ หน่วยงานภาครัฐอื่นที่เกี่ยวข้องต้องมีส่วนในการสนับสนุนส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ เพื่อให้หลุดพ้นจากวงจรหนี้ในระบบ

๖. องค์กรจัดการการแก้ไขปัญหาที่ผ่านมายังไม่เป็นองค์กรรวมชาติความต่อเนื่อง ขาดผู้รับผิดชอบหลัก มีหลายหน่วยงานรับผิดชอบ ขาดการบูรณาการ มีข้อเสนอควรจัดรูปแบบองค์กรในระดับชาติที่มีหน้าที่ทำยุทธศาสตร์ชาติและแนวทางแก้ไขปัญหาอย่างจริงจัง ลดขั้นตอน ลดความซ้ำซ้อน มีกระบวนการแก้ไขอย่างเบ็ดเสร็จ รวดเร็ว และเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

การแก้ปัญหาหนี้ในระบบจะมุ่งเน้นไปที่การแก้ไขกฎหมายเพื่อเพิ่มโทษเพียงอย่างเดียวนั้น อาจไม่เพียงพอ ทางรัฐบาลควรมีแนวทางเสริมสร้างวินัยทางการเงินแก่ประชาชน กล่าวคือ หากผู้บริโภคมีรายได้ไม่เพียงพอต่อรายจ่ายและมีความจำเป็นในการหาแหล่งเงินในการกู้ยืม เพื่อนำมาเสริมรายได้ ซึ่งกรณีที่ประชาชนไม่สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้ หรือกรณีที่ธนาคารไม่อนุมัติสินเชื่อให้แก่ผู้บริโภค รายนั้น เจ้าหน้าที่ระบบจึงเป็นทางเลือกเดียว ดังนั้นการแก้ปัญหาเจ้าหน้าที่ระบบจึงต้องพิจารณาถึงการแก้ปัญหาความยากจนไปด้วยพร้อมๆกันซึ่งถือเป็นหน้าที่ของทุกภาคส่วนที่จะต้องร่วมมือร่วมใจ แก้ไขปัญหาไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคประชาสังคม ภาคเอกชน และภาคประชาชน โดยเฉพาะสื่อมวลชน ควรมีบทบาทในการให้ความช่วยเหลือและตีแผ่ความไม่ถูกต้องชอบธรรม เพื่อให้สังคมได้รับรู้และช่วยผลักดันอีกทางหนึ่ง

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

วิทยานิพนธ์ รายงานวิจัย เอกสารวิจัย

ชุตินพงศ์ ศาตวรรษพิพัฒน์. “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการก่อกำเนิดนอกระบบ กรณีศึกษาบุคลากรสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี.” การค้นคว้าอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาบริหารรัฐกิจและกิจการสาธารณะสำหรับนักบริหาร, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2559.

ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

- กรุงเทพธุรกิจ มีเดีย จำกัด. “การแก้ปัญหาหนี้ที่ยั่งยืน : บทบาทของรัฐและธนาคาร”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://www.bangkokbiznews.com/blog/detail/614134>, 2557.
- ข่าวสด. “รัฐเปิดแล้ว โครงการแก้ไขปัญหาหนี้นอกระบบอย่างบูรณาการและยั่งยืน”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: https://www.khaosod.co.th/economics/news_237624, 2560.
- เงินติดล้อ. “รวมอันตรายจากเงินกู้นอกระบบ รู้ทันก่อนที่ชีวิตจะพัง.” (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://www.ngerntidlor.com/th/article/life-with-informal-loan.html>, 2559.
- จริยญา สายหยุด. “ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี และแผนพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.” (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <http://www.ubu.ac.th/web/files/08n2018090411181543.pdf>, 2561.
- ชมรมศึกษาผลงานวิทยากร เชียงกูล. “แหล่งรวมผลงาน บทความ งานวิชาการ ของ รศ.วิทยากร เชียงกูล.” (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://bit.ly/2RNhRhB>, 2561.
- ฐานเศรษฐกิจ. “TDRIsสะท้อนหาบเร่งแผงลอยต่อวิถีชีวิตที่รัฐมองข้าม.” (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <http://www.thansettakij.com/content/277849>, 2561.
- ทีมข่าวเศรษฐกิจ. “จับตาคู่ครัวเรือนกำเริบ สวนรายได้เพิ่มซ้ำ โจทย์ใหญ่ที่รอรัฐบาลใหม่มาดูแล.” (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: https://www.matichon.co.th/economy/news_1358069, 2562.
- ธีรวิทย์ จารุวัฒน์. “ทำอย่างไรจึงจะแก้กับดัก ‘หนี้นอกระบบ’ อย่างยั่งยืน”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://www.bangkokbiznews.com/blog/detail/646328>, 2562.

ผู้จัดการออนไลน์. “ลึกลับใจ: พิโคโนแมนซ์ ตอบโจทย์แก้ปัญหาหนี้นอกระบบ?”. (ออนไลน์).

เข้าถึงได้จาก: <https://mgronline.com/news1/detail/9610000074557>, 2561.

โพสต์ทูเดย์. “หนี้ครัวเรือนพุ่ง 12 ล้านล้าน ‘กสิกร’ คาดแนวโน้มเพิ่ม.” (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก:

<https://www.posttoday.com/finance/news/556260>, 2561.

ศูนย์ข่าวผู้บริโภค. “รู้จักหนี้...เพื่อใช้ชีวิตอย่างมีความสุข.” (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: https://www.consumerthai.org/menutd3/3804-600227_prdebt1.html, ม.ป.ป.

สมาคมผู้บริโภคสงขลา. “ละเมิดสิทธิผู้บริโภคทวงหนี้ยังแชมป์ ถึงเวลาดึงองค์กรอิสระคุ้มครอง.”

(ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://www.consumersongkhla.org/paper/554>,

2553.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม. “สรุปผลที่สำคัญ การสำรวจภาวะ

เศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน ในช่วง 6 เดือนแรก ของปี 2560.” (ออนไลน์).

เข้าถึงได้จาก: <https://bit.ly/2kXKPIM>, 2560.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม. “สารสนเทศสถิติเด่น.” (ออนไลน์).

เข้าถึงได้จาก: <https://bit.ly/2V6ycuN>, ม.ป.ป.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม. “สำรวจภาวะการทำงานของ

ประชากร พ.ศ. 2562.” (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://bit.ly/2KMiakX>, 2562.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม. “รายงานภาวะเศรษฐกิจ ในประเทศ

ปี 2561.” (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: [http://www.nesdb.go.th/ewt_news.php?](http://www.nesdb.go.th/ewt_news.php?nid=7647&filename=index)

[nid=7647&filename=index](http://www.nesdb.go.th/ewt_news.php?nid=7647&filename=index), ม.ป.ป.

สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ทำเนียบรัฐบาล. “ข้อมูลทั่วไปของรัฐบาลไทย.” (ออนไลน์).

เข้าถึงได้จาก: <https://www.thaigov.go.th>, ม.ป.ป.

AllProperty Media Co. Ltd. “พิโคโนแมนซ์ แก้ปัญหาระดับชาติ หนี้นอกระบบ

ทั่วประเทศเริ่ม 1 ธันวาคม”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://bit.ly/2LsC8Vi>,

2559.

BLT Bangkok. “หนี้ครัวเรือนไทยพุ่ง คนมุ่งซื้อสินทรัพย์บ้าน-รถยนต์.” (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก:

<https://bit.ly/2LrXLF9>, 2561.

HoonSmart. “หนี้ครัวเรือนไทย เพิ่มต่อเนื่อง หนี้บ้าน-หนี้รถ นำโด่ง.” (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก:

<https://www.hoonsmart.com/archives/29525>, 2561.

ภาษาต่างประเทศ

Electronic Media

Piyakorn, C. and Pakanee P. “Can Nano Finance unleash the grassroots from loan shark problems?.” (Online). Available Source: <https://www.scbeic.com/en/detail/product/1255>, 2015.

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ พลตำรวจตรี ธิติ แสงสว่าง

วัน เดือน ปี เกิด ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๘

การศึกษา

รัฐประศาสนศาสตร์บัณฑิต

โรงเรียนนายร้อยตำรวจ

รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

ประวัติการทำงานโดยย่อ

รองผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค๑

รองผู้บัญชาการตำรวจสันติบาล

ตำแหน่งปัจจุบัน

รองผู้บัญชาการตำรวจนครบาล

สรุปย่อ

ลักษณะวิชา สังคมจิตวิทยา

เรื่อง ปัญหาหนี้ในระบบกับสภาพสังคมไทย

ผู้วิจัย พลตำรวจตรี ธิติ แสงสว่าง

หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ 61

ตำแหน่ง รองผู้บัญชาการตำรวจนครบาล

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ส่งผลถึงวิถีการดำเนินชีวิตของประชาชนที่ต้องมีการปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ถึงแม้รัฐบาลจะได้กำหนดนโยบายต่างๆ เพื่อพัฒนาและส่งเสริมให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น และมีความเท่าเทียมกันในทุกๆด้าน แต่ผลจากการเร่งรัดการพัฒนากลับทำให้เกิดปัญหาความเหลื่อมล้ำทางสังคม ปัญหาความมั่นคงในสังคม รวมถึงปัญหาคุณภาพชีวิตของคนในสังคม โดยเฉพาะปัญหาการเป็นหนี้ของประชาชนและของบุคคลหลายๆอาชีพทั่วประเทศ อันนำไปสู่ปัญหาหนี้ในระบบ ซึ่งเป็นปัญหาที่ส่งผลต่อสังคมและเศรษฐกิจชาติมาโดยตลอด ที่ผ่านมามีการบูรณาการร่วมกันระหว่างหลายหน่วยงาน ทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวให้สัมฤทธิ์ผล ประชาชนในระดับรากหญ้าที่หาเช้ากินค่ำทั้งในภาคอุตสาหกรรม เกษตรกรรม พนักงานประจำทั้งของภาครัฐและภาคเอกชน ที่กำลังประสบปัญหาหารายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่ายซึ่งปัจจัยของปัญหาดังกล่าวเกิดขึ้นจากหลายปัจจัย อาทิ การถูกเลิกจ้าง ผลผลิตทางการเกษตรน้อยเนื่องจากปัญหาสภาพอากาศแห้งแล้งหรือน้ำท่วม ค่าใช้จ่ายหลักในเรื่องค่าครองชีพในชีวิตประจำวันไม่ว่าจะเป็นค่าอาหาร ค่ายารักษาโรค ค่าเดินทาง ค่าเล่าเรียนบุตร ที่มีการปรับราคาเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ หรือค่าใช้จ่ายที่เกิดจากพฤติกรรมเลียนแบบหรือค่านิยมทางสังคมที่มีความฟุ้งเฟ้อในความต้องการมีสิ่งอำนวยความสะดวกในการดำรงชีวิตประจำวันไม่ว่าจะเป็น รถยนต์ มือถือ เครื่องประดับ เป็นต้น ปัจจัยเหล่านี้นับได้ว่าเป็นสาเหตุหลักของปัญหาหารายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่าย จนทำให้กลุ่มบุคคลเหล่านี้ต้องหาเงินหรือรายได้เพื่อให้เพียงพอต่อค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นนั้น บางครอบครัวเลือกที่จะหารายได้ด้วยการทำงานพิเศษนอกเหนืองานประจำ แต่ด้วยระยะเวลาที่มีอยู่อย่างจำกัด ทำให้คนส่วนใหญ่ที่ประสบปัญหาหันมาแก้ปัญหาด้วยการมองหาแหล่งเงินกู้ ไม่ว่าจะเป็นทั้งในระบบอย่างธนาคาร หรือสถาบันการเงิน แต่ด้วยข้อจำกัดเรื่องหลักทรัพย์ในการค้ำประกัน ความมั่นคงของอาชีพและรายได้ ทำให้หลายคนมีความจำเป็นต้องกู้เงินจากแหล่งเงินกู้ในระบบ ซึ่งมีข้อได้เปรียบในเรื่องของความรวดเร็วในการกู้เงิน

สามารถเข้าถึงแหล่งเงินได้ง่าย เป็นต้น จึงไปสู่การกู้ยืมเงินจากแหล่งเงินกู้นอกระบบที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องหนี้นอกระบบเกิดขึ้นและอยู่คู่กับสังคมไทยมาเป็นเวลานาน

หนึ่งในสาเหตุที่ก่อให้เกิดผลกระทบกับการพัฒนาประเทศในระยะยาว คือ การที่ประชาชนเป็นหนี้ในอัตราสูงและต่อเนื่อง ส่วนหนึ่งเป็นหนี้สินนอกระบบที่ไม่สามารถตรวจสอบจำนวนได้อย่างเที่ยงตรง ซึ่งจะเป็นตัวแปรที่ทำให้มีผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศ ในด้านพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และการสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคม ซึ่งปัญหาหนี้นอกระบบเป็นปัญหาที่รัฐบาลได้พยายามแก้ไขมาโดยตลอด เพราะหนี้นอกระบบเป็นการกระทำผิดกฎหมายที่มีผลกระทบต่อบุคคลทั้ง ในด้านสิทธิมนุษยชนและผลกระทบต่อภาคสังคมที่เกี่ยวข้องต่อความสงบเรียบร้อยตลอดจนถึงปัญหาอาชญากรรม อีกทั้งยังมีผลกระทบต่อภาพรวมเกี่ยวกับภาคเศรษฐกิจของประเทศ เนื่องจากมีปริมาณเงินจำนวนหนึ่งไม่อยู่ในระบบ ทำให้กลไกระบบการเงินและอัตราดอกเบี้ยไม่เป็นไปตามที่รัฐบาลกำหนดนโยบาย ไม่สามารถควบคุมกำกับดูแลได้ ส่งผลต่อเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ รวมทั้งทำให้มีการกระจายรายได้ที่ไม่เท่าเทียมกันมากขึ้น นำไปสู่ปัญหาและผลกระทบอีกหลายด้าน ได้แก่

(1) ผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชนและความเท่าเทียมของมนุษย์

เนื่องจากหนี้นอกระบบมีปัญหาการใช้ความรุนแรงและไม่เป็นไปตามกฎหมาย โดยหนี้ที่เกิดขึ้นจากการกู้ยืมเงินกันเองระหว่างผู้ให้กู้ กับผู้กู้ มักจะไม่มี กฎ ระเบียบ หรือกฎเกณฑ์ ตลอดจนถึงข้อตกลงที่แน่ชัด โดยส่วนใหญ่ผู้กู้มักจะมีปัญหาติดขัดในเรื่องหลักทรัพย์ค้ำประกันหรือระเบียบขั้นตอนของการกู้เงินจากธนาคารพาณิชย์ แต่มีความจำเป็นเร่งด่วน ซึ่งในจุดนี้ถือเป็นจุดอ่อนหรือเป็นจุดที่สร้างรายได้เปรียบแก่ผู้ให้กู้ โดยผู้ให้กู้อาศัยความเดือดร้อนหรือความจำเป็นดังกล่าว และความไม่รู้กฎหมายของผู้กู้ จึงกำหนดเงื่อนไขข้อตกลงต่างๆเป็นการเอาเปรียบผู้กู้ โดยผู้กู้ยืมต้องยอมปฏิบัติตามอย่างไม่เต็มใจ และบางส่วนจะถูกหลอกลวงให้ทำสัญญาการกู้ยืมที่สูงเกินความเป็นจริงรวมทั้งอัตราดอกเบี้ยสูงเกินกว่ากฎหมายกำหนด และในกรณีลูกหนี้ผิดนัดชำระ จะมีการข่มขู่ คุกคาม หรือประจานให้อับอาย ตลอดจนมีการทำร้ายร่างกายหรือใช้ความรุนแรง อีกทั้งมีการทำลายทรัพย์สินเพื่อเป็นการบีบบังคับให้เกิดความกลัว อันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน

(2) ผลกระทบด้านสังคม

เนื่องจากปัญหาหนี้นอกระบบเป็นสาเหตุให้เกิดปัญหาอาชญากรรมต่อเนื่องอีกรูปแบบหนึ่ง ซึ่งมีผลกระทบต่อสังคมทั้งทางตรงและทางอ้อม กล่าวคือ หากฝ่ายลูกหนี้ไม่สามารถหาเงินมาชำระดอกเบี้ยหรือคืนเงินต้นให้แก่เจ้าหนี้ตามกำหนดนัด หรือตามเวลาและจำนวนเงินที่ระบุไว้ในสัญญา ก็จะถูกฝ่ายเจ้าหนี้กดดันด้วยการข่มขู่หรือการทำร้ายร่างกาย หรือทำให้อับอายด้วยวิธีการใดๆ

เพื่อป้องกันไม่ให้ฝ่ายลูกหนี้หาเงินมาชำระดอกเบี้ยหรือเงินต้น ด้วยวิธีการนี้ลูกหนี้บางส่วนจะหาทางออกเพื่อให้ได้เงินมาคืนเจ้าหนี้ด้วยการประกอบอาชญากรรมไม่ว่าจะเป็นอาชญากรรมพื้นฐาน อาชญากรรมลักทรัพย์ ชิงทรัพย์ ฆังทรัพย์ ปล้นทรัพย์ หรือ เข้าไปเกี่ยวข้องกับขบวนการค้ายาเสพติด ขบวนการฉ้อโกงประชาชน ทั้งนี้เพื่อให้ได้เงินมาชำระหนี้คืนให้แก่เจ้าหนี้ นอกจากนี้ยังมีลูกหนี้บางส่วนเกิดความเครียดที่ถูกเอาเปรียบหรือถูกหลอกลวงในการทำสัญญากู้ยืม ถึงขั้นทำร้ายตัวเองจนเสียชีวิต ซึ่งเป็นอีกสาเหตุหนึ่งของความไม่สงบเรียบร้อยภายในสังคม

(3) ผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ

เนื่องจากปัญหานี้มีนอกระบบก่อให้เกิดผลกระทบต่อเศรษฐกิจในระดับจุลภาค โดยลูกหนี้จะถูกเอาเปรียบจากการเรียกอัตราดอกเบี้ยที่สูงเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด รวมทั้งจำนวนเงินกู้ตามสัญญาที่สูงเกินความเป็นจริงที่ได้กู้ยืม ทำให้ลูกหนี้ต้องแบกรับภาระในการหาเงินค่าดอกเบี้ยและเงินต้นเพื่อชดใช้หนี้ในระบบ อันเป็นผลให้ฝ่ายลูกหนี้ชำระได้เพียงดอกเบี้ย ไม่สามารถชำระคืนเงินต้น จึงไม่สามารถก่อให้เกิดการออมเงินที่จะนำไปใช้ในการลงทุนด้านอื่น ทำให้เศรษฐกิจระดับรากหญ้าไม่เจริญเติบโต อีกทั้งยังเกิดช่องว่างรายได้มากยิ่งขึ้น และยังส่งผลกระทบต่อการจัดเก็บภาษีของภาครัฐ ทำให้รัฐขาดรายได้ ที่จะนำมาใช้ในการพัฒนาประเทศ ทำให้ระบบเศรษฐกิจของประเทศพัฒนาได้ช้า รวมทั้งอาจส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจในระบบของประเทศไม่สามารถดำเนินไปตามระบบกลไกที่ถูกต้องเหมาะสมได้

ดังนั้น จากผลกระทบในหลายด้านดังกล่าวข้างต้น จึงเห็นว่าปัญหาสถานการณ์หนี้ในระบบส่งผลในการพัฒนาประเทศทั้งในด้านเศรษฐกิจและด้านสังคม ถึงแม้ว่าปัจจุบันภาครัฐจะมีมาตรการและนโยบายรองรับในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว แต่ปัญหานี้มีนอกระบบยังปรากฏอยู่ให้เห็นในหลายภาคส่วน กระทั่งต่อสภาพสังคมและความเป็นอยู่ของประชาชน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสถานการณ์หนี้มีผลกระทบต่อสังคมในทุกมิติ
2. เพื่อศึกษาปัญหาของหนี้มีนอกระบบต่อการพัฒนาสังคมไทย
3. เพื่อเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาเงินกู้มีนอกระบบให้มีประสิทธิภาพและยั่งยืน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา
เน้นศึกษาวิเคราะห์ผลกระทบจากหนี้มีนอกระบบที่ส่งผลกระทบต่อสภาพสังคมไทย
2. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรที่เป็นเจ้าหน้าที่ของกองกำกับการ1 และกองกำกับการ2 กองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภค (บก.ปคบ). ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหาหนี้นอกระบบ จำนวน 30 นาย และประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาหนี้นอกระบบ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มีดังนี้

1. การรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร

1.1 ข้อมูลทุติยภูมิ ดำเนินการโดยการศึกษาจากตำราและเอกสารต่างๆ

1.2 ข้อมูลปฐมภูมิ ดำเนินการโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก

2. วิเคราะห์ข้อมูล ดำเนินการโดยใช้การตีความข้อมูลจากการสัมภาษณ์เพื่อเพิ่มเติม

คำอธิบายจากการสำรวจให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และสรุปข้อค้นพบที่ได้จากการสัมภาษณ์และข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์เอกสาร

ผลการวิจัย

ปัจจุบันมีการเปิดเผยตัวเลขจากธนาคารแห่งประเทศไทยระบุว่าสัดส่วนหนี้ครัวเรือนต่อจีดีพีของไทย อยู่ที่ระดับมากกว่าร้อยละ 80 แต่หนี้ดังกล่าวคือหนี้ในระบบของธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินที่ไม่ใช่ ธนาคาร (Non-bank) ไม่ได้รวมหนี้นอกระบบที่ประชาชนใช้เป็นที่พึ่งเมื่อมีปัญหาการเงิน ทั้งนี้ศูนย์วิจัยกสิกรไทยคาดว่าหากนับรวมหนี้นอกระบบเข้าไปด้วย หนี้ครัวเรือนที่แท้จริงอาจจะสูงเกินร้อยละหนึ่งร้อย ของจีดีพี ไทยที่มีมูลค่ากว่า 16 ล้านล้านบาท นี่จึงเป็นเหตุให้ทุกรัฐบาลพยายามแก้ไขปัญหาหนี้ครัวเรือนในกลุ่มรากหญ้า จากผลสำรวจของกระทรวงมหาดไทย พบว่ามีประชาชนที่พึ่งพาเงินกู้นอกระบบอยู่ประมาณ 1.3 ล้านราย วงเงินรวม 5 หมื่นล้านบาท ส่วนศูนย์พยากรณ์เศรษฐกิจ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทยเปิดเผย ผลสำรวจสถานภาพแรงงานไทย ซึ่งศึกษาจากผู้มีรายได้ต่ำกว่า 1.5 หมื่นบาท พบว่าแรงงานร้อยละ 95.9 มีภาระหนี้สิน โดยร้อยละ 36.4 กู้เงินเพื่อใช้จ่ายประจำวันร้อยละ 15.2 ใช้ซื้อยานพาหนะอีกร้อยละ 16.7 เพื่อซื้อที่อยู่อาศัย และอีกร้อยละ 16.1 กู้เพื่อใช้คืนเงินกู้ โดยในจำนวนนี้เป็นหนี้ในระบบร้อยละ 39.38 มีอัตราดอกเบี้ยเฉลี่ยร้อยละ 8.43 ต่อปี และเป็นหนี้นอกระบบร้อยละ 60.62 มีอัตราดอกเบี้ยเฉลี่ยร้อยละ 12.5 ต่อเดือน โดยวิธีการให้สถาบันการเงินของรัฐ โดยเฉพาะธนาคารออมสินและธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ปลอ่ยสินเชื่อให้ไปใช้หนี้นอกระบบ ซึ่งส่งผลให้หนี้นอกระบบลดลง

ชั่วคราวเท่านั้น แต่ถ้ารายได้ครัวเรือนไม่พอใช้หนี้ก็หันกลับไปกู้หนี้ยืมสินนอกระบบมาใช้หนี้ในระบบ เป็นรูปแบบนี้มาโดยตลอด

นอกจากนี้ ปัญหาหนี้นอกระบบเป็นปัญหาสำคัญที่เกิดขึ้นในสังคมโดยมีลักษณะเป็นปัญหาอาชญากรรมรูปแบบหนึ่ง รวมทั้งปัญหาหนี้นอกระบบเป็นสาเหตุที่นำไปสู่ปัญหาอาชญากรรมอื่นๆ ที่มีผลกระทบต่อสังคมทั้งทางตรงและทางอ้อม ทั้งนี้เงื่อนไขในการกู้ยืมและข้อตกลงต่างๆ ขึ้นอยู่กับความพอใจระหว่างผู้ให้กู้ยืมและผู้ขอกู้ยืม ซึ่งผู้ให้กู้ยืมไม่ใช่สถาบันทางการเงินที่อยู่ภายใต้กฎหมายและไม่มีการติดตามและควบคุมจากทางราชการ และมักจะมีวิธีการทวงหนี้ที่ใช้การข่มขู่บังคับหรือใช้ความรุนแรง ซึ่งเป็นการกระทำที่ละเมิดต่อกฎหมายที่มีโทษทางอาญา ปัญหาหนี้นอกระบบมีความเกี่ยวข้องกับอาชญากรรมพื้นฐาน เนื่องจากเจ้าหนี้ส่วนหนึ่ง เมื่อลูกหนี้ไม่สามารถชำระเงินได้ตามกำหนด หรือตามระยะเวลาที่กำหนดไว้เจ้าหนี้ส่วนหนึ่งได้หันไปประกอบอาชญากรรมด้วยการใช้ความรุนแรงเพื่อเป็นการข่มขู่ลูกหนี้ให้ชำระเงินให้แก่ตัวเอง ไม่ว่าจะเป็นการทำร้ายร่างกาย หรืออาจมีความรุนแรงจนกระทั่งถึงเสียชีวิต ในขณะที่ลูกหนี้เองก็เป็นผู้ประกอบอาชญากรรมเพื่อให้ได้เงินมาใช้หนี้นอกระบบ เนื่องจากต้องถูกบีบบังคับจากการเป็นหนี้ที่มีอัตราดอกเบี้ยสูง ทำให้ไม่สามารถหาเงินมาใช้ได้ และเพื่อเป็นการหนีปัญหาที่เกิดจากการถูกเจ้าหนี้ทวงหนี้ด้วยวิธีการที่โหดร้าย จึงทำให้ลูกหนี้ส่วนหนึ่งอาจหันไปประกอบอาชญากรรม ที่เกี่ยวข้องกับการ ลักขโมย ชิง ปล้น เพื่อให้ได้เงินมาใช้หนี้หรือการเกี่ยวข้องกับการค้ายาเสพติดเพื่อให้ได้เงินมาใช้ในการชำระหนี้

ข้อเสนอแนะ

ปัญหาหนี้นอกระบบถือเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อสังคมไทย สืบเนื่องมาจากปัญหาความยากจน และเกิดจากการที่ประชาชนไม่สามารถเข้าถึงแหล่งเงินในระบบสถาบันการเงินได้ สาเหตุที่ทำให้เกิด ปัญหาหนี้นอกระบบอาจเกิดจากหลายสาเหตุ เช่น ปัญหาทางเศรษฐกิจที่ประชาชนมีรายได้ไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพ ปัญหาจากลักษณะนิสัยของลูกหนี้ในการใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือยไม่เหมาะสมกับฐานะของตนเอง ปัญหาของสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปเป็นวัตถุนิยมมากยิ่งขึ้น ปัญหาการไม่สามารถกู้ยืมเงินในระบบจากสถาบันการเงินได้ และปัญหาด้านการศึกษาทำให้ขาดความรู้ความเข้าใจในการวางแผนทางการเงิน ดังนั้น บรรดาบุคคลที่มีเงินทุน จึงอาศัยช่องทางเหล่านี้ในการประกอบธุรกิจให้กู้ยืมเงินแก่ประชาชน โดยอาศัยความได้เปรียบและมีอำนาจต่อรองทางเศรษฐกิจและสังคมที่เหนือกว่า เอาัดเอาเปรียบในการให้กู้ยืมเงินแก่ลูกหนี้ โดยเฉพาะการเรียกดอกเบี้ยในอัตราที่สูงกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้

การแก้ไขปัญหานี้นอกระบบเป็นเรื่องที่รัฐบาลทุกยุคทุกสมัยพยายามแก้ไขมาโดยตลอด ซึ่งรัฐบาลในสมัยปัจจุบันได้พยายามวางแนวทางในการแก้ไขปัญหานี้นอกระบบโดยมุ่งเน้นไปที่การเพิ่มโทษทางอาญาแก่ผู้ที่ปล่อยกู้คิดอัตราดอกเบี้ยเกินร้อยละ 15 ต่อปี และเสนอโครงการแก้หนี้

นอกระบบที่กำหนดให้เจ้าหนี้ปล่อยสินเชื่อฉุกเฉินเพื่อรายย่อย หรือ Pico Finance โดยคิดอัตราดอกเบี้ย ร้อยละ 36 ต่อปี อีกทั้งกระทรวงยุติธรรมก็ได้เสนอแก้ไขร่างพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. เพื่อเพิ่มโทษทางอาญาแก่ผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งการแก้ปัญหานี้นอกระบบจะมุ่งเน้นไปที่การแก้ไขกฎหมายเพื่อเพิ่มโทษเพียงอย่างเดียวนั้นอาจไม่เพียงพอ ทางรัฐบาลควรมีแนวทางเสริมสร้างวินัยทางการเงินแก่ประชาชน กล่าวคือ หากผู้บริโภคมีรายได้ไม่เพียงพอต่อรายจ่ายและมีความจำเป็นในการหาแหล่งเงินในการกู้ยืม เพื่อนำมาเสริมรายได้ ซึ่งกรณีนี้ประชาชนไม่สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้ หรือกรณีที่ธนาคารไม่อนุมัติสินเชื่อให้แก่ผู้บริโภครายนั้น เจ้าหนี้นอกระบบจึงเป็นทางเลือกเดียว ดังนั้น การแก้ปัญหাজ้หนีนอกระบบจึงต้องพิจารณาถึงการแก้ปัญหาคความยากจนไปด้วยพร้อมๆกัน การแก้ปัญหาย่างยั่งยืนจึง ไม่ใช่แค่การปราบปรามเจ้าหนี้เงินกู้นอกระบบเพียงอย่างเดียว แต่ควรเน้นการแก้ปัญหาด้วยการพัฒนาศักยภาพทางปัญญา สร้างความรู้ ความคิด และความเข้าใจ ให้ประชาชนรู้เท่าทันกลโกงในรูปแบบต่างๆ และเมื่อถูกฟ้องแล้วจะมีช่องทางในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้อย่างไร ประเด็นสำคัญภาครัฐต้องมีมาตรการสนับสนุนส่งเสริมเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางด้านเศรษฐกิจและสังคมอย่างต่อเนื่องจริงจัง โดยการส่งเสริมให้ลูกหนี้ที่ได้กู้ยืมเงินไปนำเงินดังกล่าวไปลงทุนต่อเพื่อเพิ่มรายได้ โดยถือเป็นหน้าที่ของทุกภาคส่วนที่จะต้องร่วมมือร่วมใจแก้ไขปัญหามาไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคประชาสังคม ภาคเอกชน และภาคประชาชน โดยเฉพาะสื่อสารมวลชน ควรมีบทบาทในการให้ความช่วยเหลือและตีแผ่ความไม่ถูกต้องชอบธรรม เพื่อให้สังคมได้รับรู้และช่วยผลักดันอีกทางหนึ่ง